

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

RED

Sayı 3, Aralık'06, 2.5 yıl

Perihan Mağden
Medyanın 'ağır top'larını
topa tutuyor...

Bu kiraathane iflas etti

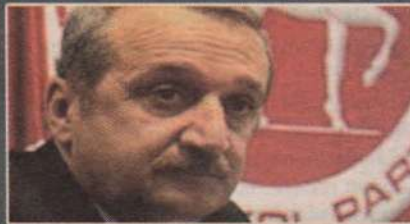

BAŞKA KAPIYA!

**Kerem
Kabadayı'ya**

'Shell davulu'nu
patlatan davulcu da
diyebiliriz...

**Yavuz
Alogan'dan**

'papatya
bürokrat'
Mehmet Açar...

**Kadir
Konuksever**

'vatansever
kamyonet'ten
haber yolladı

**Baba
Hakkı**

gündemi evirip
çevirip, 'İçelim
laikleşelim' diyor

Birlikte Fotoğraf Çektirip Kendini İyi Hissetmeci basın yaygın mensupları, bunca "büyüğü", "muktediri", "kodum mu oturturumu", "sanayiciyi", "dandiği" ağırlaya sağırdaya bi hâl oldu.

PERİHAN MAĞDEN

'Birlikte fotoğraf çektirelim'

Türk Basmacılığı'nda böyle 1 ekol var: Birlikte Fotoğraf Çektirelim Ekolü. Bilmiyorum; belki dünyanın başka İleriGidememişYerleri'nde de (bakın nasıl kibar / nasıl siyaseten doğrucuyum) BU rahatsızlık mevcuttur. Diyelim 1 Habeşistan'da, Suriye'de de Birlikte Fotoğraf Çektirip Kendini İyi Hissetmeci basın yaygın mensupları bulunmaktadır. Ama zannetmiyorum; zira Suriye o kadar düşmüş 1 yer değil, Habeşistan diye de bi ülke kalmadı.

İşte dünyada en uç örneğini (ve en detaylıca işlenmiş) Sacha Baron Cohen'in vücuda getirdiği Kazakistanlı gazeteci Borat'da izlediğimiz birlikte fotoğraf/hatta film/hatta dış çektirelim ekolünün ennn güzide örneklerinin serpelendiği toplum, işte BU Türk toplumdur.

Ki, (yukardaki cümle daha da uzayıp başınız dönmesin diye aşağıya ki'ledim) Sacha Baron Cohen'in (babası mühim ve zengin 1 İngiliz Yahudisi cerrah olan piç kurusu) yaratıklandığı bu Borat da Kazak, Hırka, Mırka değil (bu espriyi Yılmaz Erdoğan'a duyduğum kıskançlığa borçlusunuz) bizatihi, bizzat, kendisi ve kedisi (whahahahaha) Türktür!

İnternet Mahir mahkeme açıyomuş İngiltere'de, "Borat'ı benden arakladı," diye. Bu da (Cohen yani), "Hiç de bi kere. 10 yıl önce uçakta rastladığım Rus doktordu, oydu/buydu," demekteymiş.

Ben Mahir'in şahidi olmaya hazırım mahkemede. (Alabildiğine riskli 1 öneri) Borat Türk tamamen. Ama hâlâ "Midnight Express" travmasını atlatamamış post-travmatik BU alicengiz, pardon alıcenap (M)illet, Borat Türk 1 tip olarak karşılarına çıksaydı nasıl Kerinçsizleşirdi tahayyül etmek dahi, istemiyorum. (Etmiyorum da nitekim)

Ama Kazaklar, Moğollar, Kızılderililer, Vikingler, Melucanlar, Azeriler, Eskimolar DA (ve adını sayamadığımız bir çok millet adına) Türk değil mi icabında; yani dost ACI söyler misali bağıryorum.

BORAT TÜRKÜTÜR, TÜRK KALACAKTIR!

Gelelim şimdi mevzumuz olarak fişteklediğimiz Birlikte Fotoğraf Çektirmeciler'e.

Bunların başını Roma'dan mütemadiyen bildiren Ağbimiz Reha Erus'un çektiğini biliyoruz ki, bu şahsın yanına yapışp da fotoğraf çektimediği Ünlü (Yünlü) kalmamasına karşılık, 1 (bir) adet ama Allah için birrr adet dişe dokunur beyanat/ röportaj/insan sıcaklığı/ünlü gıcıklığı koparmışlığını hatırlıyor musunuz?

Hep öyle tuvalete koşmakta olan Hollywood kişisine zorla yapışp da

Büyük Türk BirlikteFotoğrafÇektirmecisi Leyla Umar, 'yamyam' olduğu iddia edilen Uganda Devlet Başkanı İdi Amin'den Elia Kazan'a kadar geniş bir portföye sahip...

fotoğraf çekirmece ve altında satırlarca "doldurmadan" oluşan boşluk, boşluk, boşluk hissi.

"Ağbi" müessesesinin harbi karşılığı olan Yener Süsoy da öyle: Devvv fotoğraflarıyla süspüslenmemiş olan röportajlamasına rastlama olasılığımız sıfır, bu şahsa "Yener ağbi; izninize size kalbimin, ruhumun ve buzdolabımın kapılarını açabilir miyim?" diye hitap etmeyecek 1 ünlü'ye rastlama olasılığımız da.

Şey de öyle: Hürriyet'in 1 diğer medarı iftiharını (nereli olduğu belirsiz) Defne Barak hamfendi de. Periferik Ünlüler Uzmanı diyebileceğimiz bu hanım, hem 1 Adnan Kaşıkçı virtüözüdür (o yıl Adnan Kaşıkçıyla görüşmemişse bulaşıkçısıyla görüşür filan) hem de 1 Michael Jackson'ın Babası, Joan Collins'in Eski Şoförü tipi bizim kavrayamayacağımız derinliklerde ünlülerin hamili kart yakınıdır.

Bu hanımın, Irak'ta "mahkumlara işkence yapan hamile kadın asker" olarak patlayan sadist pislikle yapmış olduğu röportajlaması diyelim; Dünya Röportaj Tarihi'nin ennnn siyaseten yanlışçı örneklerinden biri olarak, diplerdeki pek haklı yerini çoktan almıştır.

Tavşanın Suyunun Suyu ünlüleri/ zenginleri/güçlülere ağırlama/sağırlama iptilası yüzünden, o pislik karıyı da bayağı bir ağırlayıp "insani" yönlerinin altını çizmelere doyamamıştı röportajlamasında, ağzına sızmak yerine.

Amma dolmuşum ha!

Ama BU memleketin makinelediği

Defne Barak, Kaddafi'yle enseye tokat olayına girmiş. Ertuğrul Özkök'le birlikte Hillary Clinton'un partisinde fık atan da yine 'boş' röportajcı 'Daphne Hanım'dı...

kifayetsiz muhterislerden de buramıza geldi hani!

Sonra tabii üstünde Pazartesi Sohbetleri yazılı bir tabelayı koltuğunun altına nah BU kadar logolatmış bulunan (kendisinin hafta sonu nöbetleri için başka bir logosu da var gerçi) Sabah Gazetesi'nin müthiş "markası" Balçıçek Pamir var yaptığı onca SESSSS getiren röportajdan hiçbi sonuç çıkaramadığımız. (TISSSS çıkarıyoruz gerçi.)

Ali Müfit Gürtuna'yla mesela kaş, göz ve pantomim teknikleri yardımı ile anlaştıkları için, elinde o son sansasyonel röportajının kayıtları bulunmuyormuş ve hangisi daha çok yalan söylüyor, gerçeğe ulaşamıyoruz milletçek!

Ama SözüBallaYardım Hanımlar, herrr fırsatta mesleğine (!) ne kadar aşık olduklarını haykırmakla meşguller. Onun bunun reklam röportajlarını kotarmak, bu promosyon otelini şişirtmek ve boş zamanlarında meslek aşkından çatlamak yerine; az biraz "think tank" nedir? Charles Aznavour kimin nesidir? MİT'e yaltaklanmadan Ankara'da var olunabilir mi? vari konulara yoğunlaşsalar diyorum.

Birkaç adet cahil cühelânın yapımış olduğu pozisyon aşkıyla, peynir gemisi yürümüyor. Gerçi bu azimli hanımın dalıp çıkmadığı mesleki sikkandal kalmasa da, onun gravyer gemisi bi türlü yürümekte - O da ayrı.

Yani örnek alınacak bir ülke değil burası,

örnek tükürülecek bir ülke.

Diyelim bir dönem Aktüel sayfalarında karşılaşmak zorunda kaldığım için ilgi ve alâkamı celp etmiş bulunan Tuba Atav hanım kızımız. Galiba iki sayfası var o dergicikte; bunun bir-birçeyreği muhtelif Türk Siyaseti Küçükleriyle, pardon Büyüleriyle çekilmiş fotoğraflardan oluşuyor. Geri kalan kısmında da diyelim Tarımköçülük ve Tavukçuluk Kolu Genel Büyük Müdürü, "Babalık yanımda mevcut!" tarzı, yeri yerinden kaydırarak başlıklarla sağırdayıyor.

Bu Benim Güzel Meclisim bahçesi fotoğraflarıyla, bu iyi kalpli ve şefkatli yaklaşımlarla Ankara Angutları'yla fevkalâde iyi geçinmeye muvaffak olabilirsiniz de - nereye kadar? Geçtim nereye kadardan; zira bu hanım kızlarımız bi bünyeye nüfuz ettikleri andan itibaren çıkartılabilmek nedir bilmiyorlar DA; NEYE YARAR?

(Bir başka Seri Fotoğrafçı Aslı AydınTaçbaş'ın Osmanlı Hanedanı - Yaşar Büyükanıt - Deniz Baykal'la ping pong seriler fotoğrafları bütün günümü sırtarak geçirmeme vesile olmuştur gerçi. Allah da onun sırtımasına ve artık fotoğraflarından ezberlediğimiz tahta irisi kolyesini değiştirmesine vesile olur inşallah.)

Neye yarar hakikaten; bunca "büyüğü", "muktediri", "kodum mu oturturumu", "sanayiciyi", "dandiği", "dandiriği", "koçeroyu" ağırlaya sağırdaya, yalnızca Türk Ağırlama San'atı örneklerinizi çoğaltmış oluyorsunuz. Ve Türk Basmacılığı'nda mebzul miktarda fuzuli işgale neden olmuş! O KADAR.

Son günlerin Olay Çocuğu Ahmet Hakan'ın Hülya Avşar'la samimiyetinden çatlamasına ramak kalmış fotoğraflarını hatırlayın bir. Hani biri birinin arkasında, diğeri tek ayağıyla eşeleniyordu.

(Eski Güzel Günlerin Armanı'nın sansasyonel haberlemeleri gibi, en üstten püskürtülmüştü.) "Tarafsız Bölge"ye çıkması şerefine çekirmişlerdi Büyük Türk Kadın Sesyopati'nin. Ve de (adeti olduğu üzere) 1 cümleye şamşumşaralop diye girip Ortaokul Mezunu (dileriz) Avşar Kızı, hamhumharalop diye çıkmaktaydı. Bi lafi kat'ı surette diğeri tutmamakta, Olayların Çocuğu'nu alenen donunda sallamaktaydı.

Ama tabii samimiyetin sınırları ihlâl edilmeye görsün; "Ben böyle zekâ, böyle cazzz, böyle manevra görmedim/ göremedim" yollu methiyeler döşendi - Ahmet Hakan Bilgiciler Kraliçesi'ne köşelemesinde.

Ta ki; bi sonraki polemik sıkıntısında Ortaokul Avşar'ı harcamak zorunda kalıp da onun kendi öz varoş dergisinden

Büyük Türk Kadın Sosyopati, 'Olayların Çocuğu Ahmet Hakan'ı samimiyetten çatlatıp donunda salladıktan sonra, polemik sıkıntısına kapılıp bu yetmeye de saydırdı...

saydırmasına muhatap kalıncaya dek. Kısacası: Ahmet Hakan masumdur! Saçı bitmemiş Nişantaşı yetimdir, pardon yetmesidir! Kendisi Sn. Özkök'ün sonnnn Frankenstein'idir!

Sondan bi önceki en mühim Frankenstein Sarı Arman; Dubai-Annelik-Sevgililik-Seksilik-Narenciyeüreticilik beşgeninde koşuşturmakta sıkıntıdan çatlatıcı işler uzmanı kesildiğinden, ağızıyla Tarkankuşu tutsa baygınlık geçirtici kıvamından bi türlü sıyrılamamakta-

İşte Büyük Türk Gazetesi'ne yeni bir Laboratuar Canavarı gerekiyordu gündemi bodoslatacak ve ortaya Ahmet Hakan Vak'ası yaratıklandırılıverdi.

Ve Neo-Nişantaşıyan Coşkun artık Hamlet'in ilahi lafıyla anılmayı hak etmektedirrrr.ler.

Laf: "Kaderin elinde oyuncak oldum ben." (Burda Kader de, Kısmet de, Milli Laboratuarlar Efendisi Özkök natürel olarak.)

Bu birlikte devvvv (ve röportajcının illa billa rol çaldığı) fotoğraflar çekirtme adeti bir Boya Sarı Arman'a, bir Leyla Umar'a ("başarılı" "marka" örnekleri olarak) uzatılabilir yani.

Ayşe (S) Arman'ın bizatihi kendisi, birlikte fotoğraf çektirilecek kıvama gelmedi mi sizce de?..

Leyla Umar geçenlerde Sibel Kekilli'yle röportajlamıştı. Sekiz saat filan Almanya-Türkiye arası telefonla görüşmüşler. Sonra dört buçuk saat falan İstanbul'da kaldığı otele baş başalamışlar. Kekilli hatta 1 arkadaşının ölüm haberini alıp telefonda, Leyla teyzesinin omzuna koyup başını ağlamış filan, falan.

Bu denli yakınlaşmaya bir satırcık olsun di mi, ele avuca gelir bir şey beklersin röportajlamalarında - Yok! Yok! Yok!

Hoş, ben Kekilli'ye Türkçesini bi türlü doğrultamadığı için ve "Duvara Karşı"daki o kocaman şahane karga burnunu eline üncük ve paracık geçtiği anda Hande Yener burnuna çevirttiği için kılım.

Ama buz kalıpları içinde Castro'ya kalkan balığı götürüp onunla Kankiler kıvamını tutturduğunu iddialayıp birrrrr (1) satırcık olsun dişe dokunur laf kopartamamış olan (halkına konuşmaları 9 saat süren bir liderden) Irrelevantlıklar Kraliçesi Leyla hanımdan söz ediyoruz. Bakü-Ceyhan Boru Hattı'ndan değil.

Yani kardeşim, lütfen habire birlikte fotoğraf çektirmeyiverin. O birlikte fotoğraflarınız hiç de ilgi çekici değil. (Sizler de öyle.)

Bi tek: artık bir İkinci El Dükkan'da tozlu rafların birinde bulunup satın alınmış Palyaço Bozo Peruğu kıvamındaki saçlarının altından beliren Yorkshire Kedisi Gülümseyişi, genişleyen kalçalarına nazire olsun diye mütemadiyen fora ettiği memeleri, muhtelif renk ve desenlerde Seksi Annesik yazlık elbiseleriyle Ayşe Arman hak ediyor birlikte fotoğraf çektirmeyi.

Artık Paris'te "sevgilisiyle" sokakta yürürken filan, insanların durdurup, "Birlikte fotoğraf çektirelim mi?" dediğinden şüphelendiğim (S) Arman çektersin fotoğrafları, sizler de kıyıda durup bekleyin.

Olmazsanız da görüntülerde, fevkaladenin fevkinde olur yani.

mantar tarlası

"Hiçbir zaman 'kararında' ve 'tehlikesiz' bir muhalif olamayacağım. Bir strateji yoksunu olarak Deniz Akkaya'sından Lerzan Mutlu'suna... Alemin namılı isimlerine bıkmadan usanmadan laf anlatacağım. Çünkü benim yerim kavganın göbeğidir."

Ahmet Hakan... Hiç düşünmeden atıyor kendini şanlı kavgaya. Kavganın göbeğine. Göbeğin deliğine... O artık bir göbek üstadıdır...

"Ben Karacaoğlu, Da Vinci gibiyim. Arto sen mal oğlu malsın..."

Büyük Türk pop starı Ajdar Anık, şarkıcı Arto'yu paylıyor... Ajdar'ı her platformda destekliyoruz; bu arada, üslup bakımından Ahmet Hakan'la olan benzerliğin farkındasınız, değil mi?..

"Bu kış miadı dolan düşük belli pantolonlarla son senelerde sürekli gözümüze sokulan 'popo çatalı'ndan sonra, çok daha masum ve anaç duran 'göğüs çatalı' hâlâ insanların dikkatini dağıtıyor mu?"

Nur Çintay A... Duygularımıza tercüman oluyor!..

"Daha önce hakkımda 'Meslektaşım' diye yazan Mustafa Kardeş... Öncelikle sevindim çünkü hakaret etmeden de yazmayı öğrenmişsin. Bu senin için önemli bir aşama.

'Gazetecilik buysa ben gazeteci değilim' diyorsun. Yapma o zaman gazetecilik, zorlayan mı var? Bak aramızdaki farkı sana anlatayım. Sen oturup, oradan buradan duyduğun dedikodularla, gizli haber kaynaklarından aldığın sözde müthiş (!) bilgilerle, köşenden önüne gelene saldırırsın. Saldırdığın kişiler seni ciddiye almayınca daha da kızarsın. (Gürtuna ile kaç kez görüşmek istedin örneğin?) Ben ise duyduğum istihbaratı habere çeviririm. İddiaları haberci gözüyle sahibine sorarım, öyle yazı yazarım. Kimseye de boş sallamam, saldırmam!"

Balçık Pamir... Boş sallamaz da, yaptığını söylediği röportajların bant kaydı yoktur!

"Oyumu, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğini en ihtirasla, en bilinçle savunacak partiye vereceğim."

Ertuğrul Özkök... Eh, hangi partiye oy vermeyeceğimiz belli oldu.

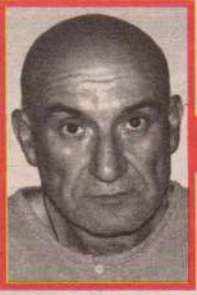
kestiri-yorum

Radikal'in tiraj ve tıraş makinesi, müthiş fikir insanı Hasan Celal Güzel, geçtiğimiz ay yapılan 17. Eğitim Şurası'nda baştan sona uyuyarak gönlümüzü fethetti. Fakat HCG'nin esas performansı, horladığı konferans üzerine süper iki yazı attırmasıydı. Yazılar da öyle sıradan yazılar değildi, HCG kelime çalımı yapıyor, ara pası veriyor, kalemlerin efendisi olduğunu bize tekrar tekrar gösteriyordu:

"Ne yazık ki Türkiye, 'yaşayan ölümler ülkesi' hâline gelmiştir. Birtakım 'köktenlaikçi zombiler', bu başarılı çalışmada art niyetler araya dursunlar, bizce Şura'nın gündemi son derece isabetli bir şekilde tesbit edilmiştir."

Bize göre Radikal, bu arkadaşın yazılarını artırmalı, ebemizle münasebet kurduğu fikirlerini bize daha fazla ulaştırmasını sağlamalıdır. Radikal uyuma! Okuruna sahip çık!

'Küreselleşme bir yağmursa biz de şemsiyeyle gezeriz' diyemezsiniz. Bu, eski Türk filmlerindeki pavyona düşmüş ama 'iffet'ini koruyan kadın hikâyelerine benzer ki, gerçek hayatta yeri yoktur.

HAKKI YÖKSELE (BABA HAKKI)

Hayatımız tiyatro!..

Türkiye'de bir iktidar mücadelesi yaşıyor... Bu, tamamen sistem içi bir mücadele. Ancak çatışan güçlerin karşılıklı basıncının yarattığı anaför tüm toplumu etkiliyor. Bu çatışmada statükocu ve statüko karşıtı burjuva güçleri baş başa kalmış durumda. Ne yazık ki mücadeleyi farklı boyutlara taşıyabilecek veya var olan çatlaktan yararlanabilecek bağımsız bir emek hareketi henüz ortalıkta görünmüyor; tabii devrimci bir önderlik de...

Mücadelenin ikinci derece müdahillerinin bir kısmı çeşitli eğilimlerden solcular. Bunlar, bazı asker-sivil bürokratik kadrolarla, onların siyasetteki kimi sivil uzantılarıyla ve faşistlerle işbirliğine giren ulusalcılar ve demokrasi uğruna omurgalarını kaybeden 'sol' liberaller. Sosyalist hareketin devrimci kanadı ise çok uzun süredir bir gündem yaratamıyor, bu nedenle de çoğu zaman elâlemin gündemiyle idare ediyor. Bu gündemlerde sınıf mücadelesinden başka her şey var. Oysa halkın gerçek sorunları ve gündemi bambaşka. Herkes gelecekte korkar hale gelmiş. Kaybedenler, umutsuzluk ve korkuyla, doğuştan sahip oldukları ve ellerinde kalan son şeylere, Türklüğe ve Müslümanlığa sarılıyor. Bu da tüm toplumu saran bir gericilik dalgasına yol açıyor. Bütün bunlara karşın solun bir bölümü, paniğe uğrayan kitlelere bir gelecek umudu aşılayacağı yerde, psikolojik hareketin uzantısı haline gelip geçmiş zamanların bütün hayaletleriyle dans ediyor, medyumluk yapıyor. Laiklik, irticaydı, şeriattı, Sevr'di, Lozandı, bölünmeydi, parçalanmaydı, dindi, imandı derken, kendi sorunlarının bilincinden uzaklaşan emekçiler, efendilerinin sorunlarını dert edinip kendi sınıf kardeşlerine düşman oluyor.

Genetik sorun

Ulusalcıların da, sol liberallerin de, birbirlerine düşman olsalar bile, ortak bir noktaları var. İki taraf da devletin biçimiyle aşırı derecede ilgili olmalarına karşın, devletin tipiyle pek ilgili değiller. Yani devletin sınıfsal karakteri, yani bir burjuva devleti olduğu gerçeği ve bundan kaynaklanan doğası bu arkadaşları pek ilgilendirmiyor. İki taraf için de devlet sınırsız ki ilahi bir boşlukta dolanan bir tür ruh. Birinde ulusal, üniter ve bağımsız olması yeterli, cinsiyetsiz bir melek! Diğerinde ise, her türlü sınıfsal özden kopuk, sivil toplumun üzerine çökmüş nevi şahsına münhasır bir karabasan.

Burada Türkiye solunun genetik bir sorunu ortaya çıkıyor; 60'lı yılların ünlü milli demokratik devrimi. Ancak bu defa iki

parça halinde: Milli hali ulusalcıların elinde, demokratik hali sol liberallerde... Küreselleşmecilerin, AB'nin, büyük burjuvazinin ve liberallerin demokratik söylemi, ulusalcıları uyuz ettikçe, onlar da demokratikleşmenin lafını bile duymak istemiyorlar. Diğerleri ise, demokrat burjuvazinin ve Avrupa'nın bokunda boncuk arıyorlar.

Tabii, iki taraf da halk nezdinde inandırıcı ve etkili olmak için gerekli kostüm ve dekorları kullanıyor. Memleket bir tiyatro sahnesi gibi. Ulusal tiyatrodaki sürekli, mütareke dönemini, Sevr ve Milli Mücadele günlerini anlatan oyunlar sahneleniyor; ortalık bayraktan ve 'kuvayı milliyeci'den geçilmiyor. Demokratik tiyatro ise gelecek güzel günlere ilişkin Avrupai piyeslere ağırlık veriyor; herkes özgür, herkes mutlu. Gemi, asude bir bahar ülkesine doğru yol alacak almasına da, ah şu askerler olmasa!

Ne müttefik ama!

Aslında ne ulusalcıların dostları 'anti-emperyalist', ne de diğerlerinin 'demokrat'. Hani bu dostlarla sosyalizm yollarına çıkmaktan falan bahsetmiyorum, bunlarla iki adım öteye bile gidilmez. Gerçekten biat etmeyi kulanıp atıverirler. Ulusalcılara sorarsanız asker-sivil bürokrasi Kemalisttir, en azından bu aşamada öyle kötü şey yapmaz.

Adamlar kafadan millici, 'anti-emperyalist', hem de 'devrimci'. Hem zaten daha sonra cephenin önderliği de bizim elimize geçecek nasıl olsa; kitap öyle yazıyor ya! Bu arkadaşlara diyecek fazla bir şey yok, ama yine de irtica veya darbe korkusuyla kafası karışmış veya karışabilecek olanlara muska niyetine birkaç satır yazalım.

Emperyalizm, modası geçmiş bir terim olmadığı gibi, boşluktan dolanan bir tür kötülük de değildir; kapitalizmin, burjuvazinin ve sermayenin bir halidir. Uluslararası mali sermayenin dünyayı ekonomik, politik ve askeri olarak denetim altına almasıdır. Emperyalizm, kapitalizmin kaçınılmaz bir sonucu olan dünya ekonomisi-dünya pazarı gerçeği üzerinde var olur. Dünya ekonomisi gerçeği ise tek tek ülke ekonomilerinin bir toplamı değil, eşitsiz ve bileşik bir bütündür. Dünyanın bütün kapitalizmlerinin hiyerarşik ilişkisinin ifadesidir; bizimki de dahil.

Kısaca bu kurtlar sofrasında masumiyete yer yoktur. Yani dünyada (ve tabii ATO içinde de) masum burjuvazi yoktur, henüz yeterince büyümemiş ve işbölümünde uygun bir yer kapamamış burjuvazi vardır ve bunlar da aynı ağababaları gibi emeği sömürürler. (Bu arkadaşlara dünyanın bazı yerlerinde milli burjuvazi de denmektedir!)

Kısaca dünyanın neresinde kapitalizm ve burjuva sınıfı varsa, orada emperyalizmle bir ilişki ve emperyalist tahakküm de vardır. ABD veya AB fark etmez, tabii diğerleri de. Dünya ekonomisinin ve emperyalizmin günümüzdeki takma adı olan küreselleşmenin kurallarını kabul edip, "Ama ben bağımsız olacağım, şurasını kabul edeceğim, şurasını

etmeyeceğim" demek, öyle kolay bir iş değildir! "Küreselleşme bir yağmursa, biz de şemsiyeyle gezeriz" diyemezsiniz. Bu, eski Türk filmlerinde, zaruret yüzünden pavyonda çalışmak zorunda kalan ancak 'iffet'ini korumayı başaran kadın hikâyelerine benzer ki, gerçek hayatta mümkün değildir.

Altın çağa dönüş

Ulusalcıların işbirliğine yöneldiği, ötekilerin de cinsiyetsiz zannettiği bürokratik elit, bu ülkede kapitalizmin kurucu unsurlarından biridir. Tarihinde bir kez, açık bir işgal döneminde anti-emperyalist olmuştur. O da sınırlı, tabiri caizse konjonktürel bir tavrıdır. Bu statükocu elit, bu nedenle, bugünkü geçici Amerikan ve AB karşıtlığını anti-emperyalizm olarak gösterebilmek için filmi başa sararak, bizi mütareke günlerine, Milli Mücadele dönemine götürüyor. Sınırsınız ki, Türkiye 19. yüzyılda emperyalist işgale uğramış zavallı bir Afrika veya Asya ülkesi.

Oysa Türkiye, rejimi dünyanın en büyük ve güçlü ordularından biri tarafından korunan ve kollanan, az gelişmiş ve bağımlı da olsa, kılıklı tüylü kapitalist bir ülkedir. Emperyalizmle ilişkisinin niteliğini belirleyen de budur. Kendine, bugünlük de olsa, devletli kesimden anti-emperyalist müttefik arayanların bu nedenle çok dikkatli olması gerekir. Müttefiklerin geçmiş ve bugünü iyi tahkik edilmelidir.

Örneğin, Cumhuriyetin altın çağına gidip Batıcı asker-sivil bürokrasinin oynadığı rolü araştırmak, bu tabakanın o zamanki 'devrimci' rolünün Türkiye'de kapitalizmin ve burjuvazinin gelişiminin önündeki engelleri temizlemek olduğunu anlamak

gerekir. Rejimin temel değerlerinin etrafını saran kutsal halenin aslında bu amaca hizmet ettiğini, rejimin yılmaz bekçiliğinin emperyalizme bağlı bu kapitalist düzenin korunmasından başka bir şey olmadığını da unutmadan. Bakın, daha o bürokrasinin, burjuvazinin önünü açmak için emekçilere uyguladığı baskılara, ayrıca Kürt halkına yaptıklarına, daha sonra 12 Mart'ta ve 12 Eylül'de yaptığı siyasi ve ekonomik işlere değinmedik bile; ayrıca, dinsel gericiliğe ve emperyalizme karşı ittifak kurulan faşistlerin ve diğer milliyetçilerin ne mal olduklarına da...

Olmadı baştan!

Burada sözümüz öncelikle millicilere (pardon ulusalcılara) çünkü son zamanlarda çok moda oldular! Yahu bu ne irtica, bölünme vs. korkusuymuş ki, hepiniz neredeyse ırkçı, faşist, darbe destekçisi oldunuz. Geniş cepheler, daha doğru mezhebi geniş cepheler kurarak nereye varmayı düşünüyorsunuz? Amacınız ne? Nasıl bir rejimi hedefliyorsunuz? Cumhuriyetin ilk yıllarına mı döneceksiniz? Baştan mı başlayacaksınız? Kuracağınız milli rejimin sınıf temeli ne olacak? Bir kez daha milli burjuvazinin önü mü açılacak. Zavallı işçilerin, emekçilerin çektikleri yetmedi mi? Bana kalırsa, nereden başlanırsa başlasın, bu kafayla gelinecek yer üç aşağı beş yukarı aynıdır. Ulusalcı arkadaşlara sormak gerekiyor: milliyetçi müttefiklerinizi kullanarak sosyalizmi mi kurmayı amaçlıyorsunuz? Aman bunu onlara belli etmeyin, yoksa ittifak bozulur, sizi ya içeri atarlar ya da vururlar.

Ama gene de ağızlarını aramanızda fayda var. Mesela, hani olmaz ya, ilerde bir işçi-emekçi hükümeti iktidara gelir de büyük sermayeye yönelik bazı işlere girişirse tavırları ne olacak? Bu kadar millici olduklarına göre, büyük sermayenin millileştirilmesine karşı çıkmayacaklarına güvenebilir miyiz?

Bırakalım o kadar ötesini, bugün yaşanabilecek 15-16 Haziran türü bir eylemi, yine o günlerdeki gibi Türk bayraklarının da taşınması şartıyla, nasıl karşılarlar? İnsanın aklına birden geliveriyor işte! Ama belki de sosyalizm hedefinden vazgeçmişinizdir, kim bilir? Yeterince laiklik, uygun miktarda dindarlık, Atatürkçülük, yurtseverlik, milliyetçilik (pardon ulusalcılık), milli bir kapitalizm, milli birlik ve bütünlük, bir miktar Peygamber sevgisi (daha çok takdir hissi), faşistlerle birlikte liberal yuhalamak, linçlere sessiz kalmak ve dört başı mamur bir fırsat düşkünlüğü! İktidarda olunmasa bile, asıl güce yakın durarak bir nevi iktidar paylaşımı. Hiç yoktan iyidir...

Zincirleme kaza gibi bir 'geçiş süreci'

Bir tuhaf zamanlardayız. Her şey birbirinin içine geçmiş. Eskiden sık sık, "Türkiye bir geçiş döneminde" derdik; tabii buna olumlu anlamlar yükleyerek. Sonra öyle şeyler oldu ki, "Ulan yoksa bir yere geçmiyoruz da olduğumuz yerde dönenip duruyor muyuz?" türünden kuşkuyla yaşadık ama kastettiğimiz bu değildi; şimdiki görüntü daha çok bir trafik kazası sonucunda iç içe geçmiş arabaları andırıyor. Öyle bir geçiş dönemi...

Geçmiş mutluluklar

Bu geçişlerden biri, son yılların modası Amerikan düşmanlığı, bir çeşit emperyalizm karşıtlığı. Soğuk savaş döneminin Amerikancıları da dahil, şimdi çoğunluk Amerikan düşmanı. Herkes ABD emperyalizmine karşı. "Hadi solcuları anladık da, peki size ne oluyor kardeşim?" diyesi geliyor insanın. Neredeyse her şeyinizi ona borçlusunuz, hizmetlerinizin karşılığını her zaman iyi kötü alınız. Üstelik bir yığın açık gizli anlaşmanız var. Daha yeni tarihin en büyük uçak alım projesine giriştiniz, üstelik bildiğim kadarıyla İncirlik Üssü de Türkiye'de. Askeri-siyasi binlerce bağınız var. Dostunuz, müttefikiniz. Soğuk savaş döneminde ve sonrasında gizli servisleriyle, çok affedersiniz, enseye tokat, göze parmak olmuşsunuz, öyle samimiyet. Bir yığın ortak iş, ortak proje! Adamlar sizi komünizmden korumuşlar. Birlikte solcu tepelemişsiniz, Kanlı Pazarlar, kanlı 1 Mayıslar düzenlemişsiniz. Adamlar dünyayı yeşil kuşaklarla bir baştan öbür başa sararken kuşağın bir ucundan tutmuşsunuz. 'Hür dünyanın bekçisi' demişsiniz, 'Amerika gitsin, Rusya mı gelsin! Komünistler Moskova'ya!' diye bağırıp çağırılmışsınız. Onun desteğiyle, izniyle darbeler yapmışsınız. O da sizi yalnız bırakmamış, ekonomik yardım olmuş, askeri yardım olmuş, siyasi destek olmuş, CIA olmuş, NATO olmuş, CENTO olmuş, üzerinize bereket yağdırmış. Takdirini eksik etmemiş, darbe yaptığınızda, 'Bizim çocuklar' diye söz etmiş sizden. Kiminizi taa Panamalarda, Amerikalarda okutmuş, meşhur Amerikalılar Mektebinde. Emekçilere, yoksul halka, devrimcilere karşı siyaseti, stratejiyi, psikolojik savaşı, işkenceyi, sorguyu öğretmiş...

Soğuk savaş dönemi bitmiş, şimdi küreselleşmeye daha uygun bir düzen, yeni bir güçler dengesi, yeni uzlaşmalar, buna uygun kadrolar, elemanlar istiyor veya bölgesel amacına uygun bir Kürt politikası uyguluyor diye herkes ona düşman. Zaten Başbakan da söylemişti, "Kürt mevzuu hallolsa başka bir sorun kalmayacak" diye. Aslında bu memlekette emperyalizm Kürtlere yumuşak davrandığında emperyalizmdir, yoksa devletimize destek verdiğinde, Türklüğe hizmet ettiğinde hemen dost ve müttefik oluverir! Yok böylecekmiş,

yok parçalayacakmış. Neden bölsün, neden parçalasın? Dostsun, müttefiksin, servet düşmanı değilsin, emeğin iktidarı davasının peşinde değilsin, sistem dışına çıkmamışsın, sermayeyle bir derdin yok; her türlü sermaye hareketini serbest bırakmışsın. Üstelik temel konularda işbirliğiniz tam gaz gidiyor. Her türlü uluslararası kuruluşun, anlaşmanın içinde sin. Ayrıca adamlar 'Apo'yu elleriyle teslim etmiş sana, operasyonlar için uydu desteği, istihbarat vermişler.

Bunlar aslında sadece ilk çocuk veya kısıncı eş veya sevgili kompleksi, 'Beni sev, onu sevme' durumu, başka şey değil. "Kürtler için yuvamızı yıkmaya değer mi?" Tabii geçici, ama acııcı bir durum; adam veya kadın sonunda yuvasına dönecek olsa bile. Hem Kuzey Irak'taki Kürt liderlere de o kadar kızmayın; denize düşmüşler yılana sarılıyorlar; e tabii biraz da içlerinden geliyor, aynı sizler gibi. Hem bugün kim, birkaç istisna dışında, Amerika ve İsrail'le işbirliği yapmıyor ki?

Herkes kucak kucağa

Bir de büyük sermayemizin demokrasi saflarına geçişi var; acayip demokrat kesildi son yıllarda. Sanki 12 Mart'ın, 12 Eylül'ün asıl sahipleri, destekçileri onlar değil; komünizme karşı mücadele eden Ecevit'in 'komünizm'ine karşı yıllarca mücadele etmemişler gibi! Herkes şaşkın. Küreselleşmenin gerçeklerini kabul etmiş işçi sendikaları, bu demokratik tavrı nedeniyle birleşik cepheye hazır. Adamların yeminli sendika düşmanı olduğuna bakmadan iç içe geçivermişler. Yeter ki bu yol bizi AB'ye götürsün!...

Sağ liberaller gülümsüyor, özelleştirme, yeni sosyal güvenlik yasalarına falan bakıp, "Dünya ne kadar değişti, bir zamanlar buhar için orada burada bir sürü darbe yapıp yığılma adam kestik. Şimdi her şey ne kolay" diye keyifleniyorlar. Eskinin 'devrimci'si sol liberaller de mutlu. İşte burjuva demokratik devrimi! Ortak hedef AB. Yani 'demokratik aşama'; belki de sonra ver elini sosyalizm, kim bilir?.. Gerçi AB'nin pek sosyalizm niyeti yok ama en azından AB'nin bodrum katında veya arka bahçedeki müstemilatta 'emeğin Avrupası'nı kurup orada otururuz...

Sermaye keyifli; bireysel hakları ver, sosyal hakları, ekonomik hakları geri al. Kitleleri bireye, tüketiciye çevir, atomlarına ayır, kıpırdıyamaz hale gelsinler, darbeye de, faşizme de gerek kalmasın. Demokrasi=seçimler, özgürlük=girişim, birey=girişimci olsun. Polis de fazla adam dövmeyip bir de 301 değişti mi mesele kalmaz. Kısaca herkes memnun, herkes kendinden geçmiş... Dedik ya her şey iç içe geçmiş. Siviller asker olmuş, darbe hesapları yapıyor. Askerler sivil kılığında Hakkari'de çöp toplayıp 'bölücü belediye'yi protesto

ediyor. Küçüklü büyüklü patronlar kimi zaman solcu taklidi yaparken, solcu taklidi yapan bir parti genel başkanı da sağa açılıp milliyetçi cephe kurma peşinde...

Daha bir yığın şey sayabiliriz: Şeriat gelecek veya Amerika bizi böylecek korkusuyla milliyetçi cepheye geçen; ırk, soy-sop araştırmalarına dalan solcuları, solcu gazeteleri; düzene yatay geçiş yapmış eski şeriatçıları; namaza duran eski Maocuları; işkencecisiyle sarmaş dolaş olmaya hazır eski devrimcileri...

Her şeyin birbirine geçtiği bir geçiş dönemindeyiz aslında. Bunca kargaşaya rağmen, olanlar peş peşe sıralandığında, olmayanı da görebiliyoruz. Olmayan, kitlesel bir işçi sınıfı hareketi. İdeolojik, siyasi ve örgütsel bağımsızlığını kazanmış, diğer emekçileri, aydınları kendine getirip peşine takacak, kendi demokrasisini, öz örgütlerini, partilerini yaratacak, sendikalarını diriltecek kitlesel bir hareket...

Burjuvazinin demokratiği, milliyetçinin, İslamcının Amerikan karşıtlığı, solcunun sağcılığı, milliyetçiliği; sağcının solculuğu, enternasyonalistliği... Her şey bir anda darmaduman olacak. Şaşkınların akları başlarına gelirken, akıllılar da asıl yerlerine geçecek. Bugünkü gibi kimse köpeksiz köyde değneksiz gezemeyecek.

Birileri, ABD'nin Ortadoğu egemenliği açısından (eskisi gibi!) Türk milliyetçiliğini kazanmak zorunda olduğunu söylemişti. Zaten Türk milliyetçiliğine de Amerikancılık yakışır. Bu buluşma, aynı zamanda, televizyondaki kadın programlarında, birbirini kaybetmiş insanların duygusal kavuşma sahnelerinde olduğu gibi, ulusça kucaklaşmamızı da sağlayacaktır. O zaman, laikçi-şeriatçı, statükocu-liberal gibi milli birlik ve bütünlüğümüzü bozan ayrımlar sona erecek ve tüm ulus milli ülküler etrafında bütünleşecektir. ABD'nin bu işi nasıl yapacağını şüphesiz en iyi kendisi bilir ama yine de naçizane bir akıl verelim. Bence Amerika, Türkiye'deki işçi hareketini destekleyip kışkırtmalı. Böylece ortak bir tehlike algısı ve bekâ sendromu yaratıp bir süredir ayrı düştüğü bazı dost ve müttefiklerini ardında toparlayabilir. (Ekibi yeniden toparlıyoruz esprisi) Hiç değilse, milli fikir hayatımıza yeni bir komplo teorisi kazandırmış olur. Sadece bir fikir işte...

Bırakın öyle devasa bir işçi hareketini, küçücük bir TİP'in varlığı bile geçiş sürecindeki bir ülkede kırk yıllık devlet partisini nasıl 'ortanın solcusu' yapıyor, hatırlayalım. Kabaran bir işçi sınıfı dalgasının ve o dalganın etkisiyle yükselen devrimci hareketin, nice çember sakallı İslamcıyla, nice sarkık bıyıklı Türk milliyetçisiyle, NATO stratejileri doğrultusunda nasıl sokaklara döktüğünü de unutmayalım. Bu her şeyin iç içe geçtiği kargaşa bitsin ki, herkes yoluna gitsin. 'Din elden gidiyor'cularla 'vatan elden gidiyor'cular, 'mülk elden gidiyor' korkusuyla bir araya gelsin...

İçelim, laikleşelim!..

'Laikçi' - 'İslamcı' savaşı yayılıyor; yayıldıkça da enteresan bir hâl alıyor. Savaşın son muharebesi Üsküdar'da yaşandı. Konu, Üsküdar sahilindeki içki yasağı. Belediyeyi protesto etmek için sahilde toplanan 'laik' vatandaşlar, ellerinde şarap şişeleriyle, Onuncu Yıl Marşı'nı söyleyip, 'Türkiye laiktir, laik kalacak!', 'Çankaya laiktir, laik kalacak!' sloganlarını attı. Bu eylem bana beş altı yıl önce bir yılbaşı gecesi Taksim Meydanındaki bir başka eylemi hatırlattı. Meydandaki büyük bir otele öfkeyle saldıran bazı içkili gençler, ellerindeki yarınçılmış bira kutularını otele fırlatırken, 'Tekbiir, Allahuekber!' diye bağıırıyordu. Olayı haberlerde izlediğimde, "Bu millet işte şimdi kendini aştı" demiştim. Son Üsküdar eylemi de bana aynı duyguyu yaşattı. Tabii biraz da endişelendim. Bilirsiniz memleket meseleleri, içkili kafayla tartışıldığında, bazen sarhoş kavgasına döner. Yukarıda bahsettiğim iki grubun karşılaştığını düşünsenize. Onun için önemli meseleleri ayık kafayla çözmekte fayda var. Neyse, burası Türkiye, olur böyle şeyler. İçelim, laikleşelim!

Tapu ile kadaastro...

Yahu bu kadar dertli bir memleket olabilir mi? Neye el atılsa altından bir şey çıkıyor. Şimdi de Osmanlı tapu kayıtları meselesi çıktı. Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü, Tapu Arşiv Otomasyonu Projesi (TARBİS) konusunda MGK'den bir uyarı almış. Basına yansıyan bu tür belgelerin 'etnik ve siyasi amaçlar', sözde soykırım iddiaları ve Osmanlı dönemindeki vakıfların mülkleri çerçevesinde kullanılabileceği söylenmiş. Yine 1915 meselesi. Demek ki bu tapu arşivleri konusu da Talat Paşa'nın telgrafları kadar netameli bir konu. Ne memleket be kardeşim, her şeyin üstü bir sır perdesiyle örtülü. Mübarek devlet değil, gizli örgüt!..

yalogan@hotmail.com

Mehmet Ağar bir zamanlar Semra Özal'ın hizmetinde öyle çaba sarfetti ki, adı 'papatya bürokrat'a çıktı. Şimdi hedef büyüttü, ABD'nin izinde, Yozgat ile Musul arasında papatya yetiştirmeye çalışıyor.

YAVUZ ALOGAN

'Papatya bürokrat' sahnede

Polislik mesleği bazı insanların üzerinde doğuştan edinilmiş bir takım elbise gibi durur. Genel müdürlük, bakanlık, siyasi parti liderliği gibi sonradan edinilmiş kisveler, bu doğal elbisenin duruşunu bozmaz, ceketin yakasına iştirilmiş birer rozet gibi kalır.

İster Ankara'da ister Paris'te olun, onu ilk görüşte hemen tanırsınız. Tavırlarındaki rahatlık, çevreyi ve insanları tarassut eden kül yutmaz bakışlarına ilişmiş 'Acaba?' sorusuyla çelişir. Normal insanlarda görülmeyen bir dikkatle bakar çevresine, durumu tartar, konuşurken sözlerine de bulaşan babayani bir hali vardır. Çok vartalar atlatmış, gerçek bir hizmet adamı olarak elinden geleni yapmış, devletin sunağında kalbini çıkarıp milletin selametine adamıştır.

Mehmet Ağar böyle birisi. Milletvekili dokunulmazlığının zırhı, daha derinlerdeki bir başka zırhın üzerinde süs gibi duruyor. Kasım 1996'da Meclis Genel Kurulu'nda Susurluk Kazası'yla ilgili araştırma komisyonunun kurulması için yapılan oylamada 'kabul' oyu kullanacak kadar rahat; Mart 1997'de mülkiye müfettişlerine 'kayıp silahlar'ın hangi amaçla kullanılacağını bildiğini ve bu konuda Korkut Eken'e yazılı emir verdiğini, ancak konu 'devlet sırrı' kapsamında olduğu için daha fazla açıklama yapmayacağını söyleyecek kadar pervasız. Arkasında bir tür devletin sarsılmaz bir kaya gibi durmakta olduğunu ima etmekten asla çekinmez.

'Derin devlet'in aslında 'milletin iradesi' olduğunu söyleyen adam. "Her şey MGK'nın bilgisi dahilinde" sözü de ona ait. Kendisini eleştiren milletin temsilcilerine, "Bu hesaplaşma sürecektir," diye seslenmiştir.

Bahçelievler katliamına bir elbise askısıyla insan boğarak katkıda bulunan 'İdi Amin' lakaplı Haluk Kırıcı'nın düğününde gelinin nikâh şahidi! O sıralarda Erzurum valisi. Çiller'in Emniyet Genel Müdürü olarak "Türkiye'de işkence yoktur," demesine daha bir yıl var. '1000 Operasyon'a imza atacağı günlerin henüz başında. Ankara Emniyet Müdürü iken Semra Özal'a öylesine hizmet eder ki, adı 'Papatya Bürokrat'a çıkar.

Susurluk'ta kamyona çarpan arabadaki silahlar ve kişiler için verdiği ilk demeç nasıl unutulabilir? "Silahları güvenlik güçlerine teslim etmeye götürüyorlardı," demişti. Tipik polis tavrı; üst perdeden konuşunca herkesi inandıracağından emin.

Uyuşturucu kaçakçılığıyla suçlanan Yaşar Öz ile esrarengiz biçimde sırta kadem basan Tarık Ümit'e sahte yeşil pasaport vermiş miydi gerçekten? Çatlı'nın silah taşıma ruhsatındaki imza kime aitti? Peki ya Erol Evcil'in uçağını hangi amaçla kullanmıştı?

Mesut Yılmaz bu uçak kullanma olayını açıklayınca, inkâr etmedi. Suç işlemek için çete kurmak, 'taammüden adam öldürmeye azmettirmek', 'tehditle menfaat sağlamak' suçlarından hakkında bir kez idam ve 27 yıldan 44 yıla kadar hapis cezası istenen Erol Evcil'le nasıl bir ilişkisi vardı?

Genel Başkanı Tansu Çiller'in, devlet uğruna kurşun atanın da yiyeceğine de 'şereflili' olduğunu 'açık seçik' ifade etmesine rağmen, DYP'den neden istifa etmişti? Yoksa devletin belirlediği sınırları, kendi partisinin başını derde sokacak ölçüde aşmış mıydı? O sıralarda başının derde girmesi an meselesiydi. Nitekim İstanbul DGM Savcılığı dava açmakta gecikmedi. 'Cürüm işlemek için çete kurmak', 'tevkif müzekkeresi bulunan kişileri yetkili mercilere haber vermemek vb. suçlardan ötürü 6 yıldan 12 yıla kadar hapis cezasıyla tecziyesine...' Ama, hayır!.. Adalet'in çarklarına bir şey sıkışmıştı! Yargıtay kararı bozdu, DGM önce 'görevsizlik' kararı verdi, sonra 'yargılamanın durdurulması'na hükmetti ve Meclis Soruşturma Komisyonu 'şahsın' Yüce Divan'a sevkine gerek olmadığı sonucuna vardı. Suç işlemek amacıyla teşekkül oluşturmamıştı. Peki ne yapmıştı? Hiçbir zaman anlaşılmadı.

Uğur Mumcu öldürüldüğünde taziye gider. Vefakârdır, duyarlıdır, hatta duygusaldır; cenazeleri, taziye fırsatlarını asla kaçırmaz. O sırada Emniyet Genel Müdürü'dür. Güldal Mumcu'ya, "Tuğlalar üst üste yığılıyor," der, "Bir duvar oluşuyor karşımızda." Güldal Mumcu, "Çekin tuğlayı duvar yıkılsın; çekin ve kenara çekilin," diye ısrar eder. Mehmet Ağar, üzgündür. "Ona kimse cesaret edemez," diye karşılık verir. "Çok özür dilerim, bunu yapamam," der. Sanki bir Shakespeare trajedisinden replikler! Ya da sanki Hegel'in fail ile kurbanı aynı çarkın içinde öğüten

metafizik-mutlak devletin iradesi ya da Hobbes'un Leviathanı karşısında çaresiz kalan bireyler konuşmaktadır.

1996'da Refah-Yol hükümetinin İçişleri Bakanlığı'ndan istifa ettiğinde teknesi hızla su almaya başlamıştı, fakat Elazığ halkı onu 'bağrına bastı'. O zamana kadar hiçbir bağımsız milletvekili adayına nasip olmayan sayıda oy alarak (68 bin 540) yeniden milletvekili oldu.

2002 seçimlerinden sonra onu DYP Genel Başkanlığı'na hangi dinamikler taşıdı? Demirel'in katkısı oldu mu, parti kulislerinde neler konuşuldu? İsmet Sezgin'in büyük bir tantanayla Demokrat Türkiye Partisi'nin başına geçirdiği, daha sonra DYP'ye giren, parlak diplomat Mehmet Ali Bayar'ı, Reha Çamuroğlu'yla birlikte önce Genel Başkan Yardımcısı yaptı, daha sonra bir biçimde istifa etmelerini sağladı. DYP'nin iki il başkanı durumu şu sözlerle özetledi: "Kuruluşu, varlığı, oluşumu, sivil ve demokrat olan partinin başına ... derin devlet şapkası taşıyan Mehmet Ağar'ın gelmesiyle DYP'ye misyonuna uymayan bir şapka giydirilmiştir" (Radikal, 12 Mayıs 2005).

'Amirim, yardım gönder!'

Acıklı sözler! Ama il başkanları yanılıyorlardı. Tam tersine, Mehmet Ağar partinin başında eğreti duran yenilikçi şapkayı geleneksel DP-AP-DYP şapkasıyla değiştirmiş, bu kez Menderes-Demirel geleneğini omuzlamıştı. O artık geleneksel merkez sağ çizginin temsilcisiydi.

Doğrusu medyayı iyi kullanıyor, her daim gündemin bir yerinden dalış yapıyor, ekranlardan eksik olmuyordu. Herkese elini uzatıyordu. Şemdinli'de zorlanan polis memuru, silahlı çatışma sırasında onu cepten arayarak, "Amirim bize yardım gönder," diyebiliyordu mesela.

Siyasal konumunu büyük bir dikkatle oluşturdu. Kıbrıs, AB, laiklik gibi kritik konularda hep düşük profil verdi; MHP ve ulusalcı çizgiyle arasındaki uzâk mesafeyi koruyarak AKP'nin yörüngesinde yeni bir söylem yaratmaya çalıştı. Türban üniversitelerde serbest bırakılmıyordu; memleket irtica tehlikesi yoktu ve bu konunun sık sık gündeme getirilmesi yanlışlı. Halkın muhafazakâr değerleri her şeyin üstündeydi...

Onun rakibi muhalefet partileri değil iktidar partisiydi. Başa güreşiyordu. Aslında ilk seçimlerde AKP'nin koalisyon ortağı olmaya hazırlanıyor gibiydi; CHP'nin söylemi MHP'ninkine yaklaştıkça bu yöndeki çıkışlarının frekansında bir artış görüldü.

Ama yine de eksik bir şeyler vardı. Mesela

Demirel'in kıvrak zekâsından beslenen o muhteşem ve şaşırtıcı hamaseti yeterince taklit edemiyordu. Tren kazası olduğunda, "Raydan çıkan tren değil, hükümettir"; kar yağıp köy yolları kapandığında, "Kar altında kalan köyler değil, hükümettir"; bütçe açık verdiğinde, "Açık veren bütçe değil, hükümettir"; ekonomi sallandığında, "Duvara çarpan ekonomi değil, hükümettir" gibi sözler söylüyor ve bu renksiz söylemin zamanla kabak tadı vereceği hissediliyordu.

Ona sadece vatan sathında değil, uluslararası alanda da güç kazandıracak büyük bir siyaset gerekiyordu aslında. Bu öyle bir siyaset olmalıydı ki, AKP'nin tek başına çözemeyeceği bir sorunun üstesinden gelebilecek tek kişinin Mehmet Ağar olduğunu herkes açıkça görmeliydi.

Polislik, milletvekilliği, bakanlık yapmış, devletin bütün koridorlarında, salonlarında ve dehlizlerinde uzun zaman dolaşmış biri olarak Türkiye'de iktidara giden yolun Washington'dan geçtiğini gayet iyi biliyordu. Soğuk Savaş döneminde de böyleydi. Fakat özellikle Büyük Ortadoğu Projesi'nin harita değişikliklerini gerektirdiği bir dönemde ABD'nin desteği olmadan Türkiye'de iktidar olmak kesinlikle imkânsızdı. Basının desteğini almak bile ABD'nin sempatisini gerektiriyordu. Mehmet Ağar, en azından AKP'nin seyir defterini bu açıdan incelemiş olmalıydı. Şiir okuduğu için cezaevine konulan bir adamın ABD konsoloslu tarafından nasıl ziyaret edildiğini, daha milletvekili olmamış parti başkanının Oval Ofis'te nasıl ağırlandığını görmüştü.

Fakat bütün bunlar, AKP siyasetini biraz yaralamış ve partiyi fazla Amerikancı göstermişti. Üstelik Amerika aldığı hizmetten de memnun kalmamıştı, çünkü Türkiye'deki muhatabı 'at pazarlığı' yapıyor ve 1 Mart Tezkeresi'nin gösterdiği gibi en kritik anda verdiği sözden cayıveriyordu. Bol keseden vaatlerde bulunmayı gerektiren taşra politikacılığı ABD'nin küresel siyasetine ve Anglo-Sakson 'emperyal etik' anlayışına uygun değildi. Ne var ki Türkiye'de AKP'ye alternatif güvenilir bir siyasi müttefik de görülüyordu. CHP ve MHP ulusalcı bir çizgi izliyorlardı. Öteki alternatifler pek güçsüzdü ve ABD'nin yeni bir alternatif yaratacak zamanı yoktu.

İşte bu ahval ve şerait içinde Mehmet Ağar en uzak noktadan ve hedef şaşırtan bir atış yaparak işe başladı; gazete manşetlerine geçen şu sözlerle yeni siyasetinin ilk adımını attı: "Türkiye'de siyasi koz bekleyip ABD'den icazet bekleyen adamın siyasette bir saniye yeri olamaz; genel seçimler bitene kadar Amerika'ya gitmeyeceğim" (Yeni Asya, 21.09.2006)

Buna, askeri literatürde 'dolaylı tutum', sokak dilinde ise 'sol gösterip sağ vurmak' denir. Mehmet Ağar, bu sis bombasının ardından Kürt sorununu çözebilecek tek adam olarak ortaya çıktı. Aslında söyledikleri, General Ralston dolayısıyla ABD'nin, Barzani ve Talabani'nin, hatta PKK'nın taleplerinin biraz karışık biçimde ifade edilmesinden ibaretti. PKK dağa silahla dolaşacağına düz ovada siyaset yapmalıydı. Ovadan dağa adam devşiren mekanizmaya çomak sokacaktı Mehmet Ağar. Öyle bir iş yapacaktı ki, Yozgat ile Musul'un kaderi birleşecekti. Ortaya yeni haritalar çıkıyordu. Bunlara kayıtsız kalmak mümkün değildi. Haber Türk'te yaptığı söyleşide (13.11.2006), "Bu meselenin üstesinden geliriz," diyordu. "Yeni acılar yaşanmasın. ABD'deki haritalar acıları artırır, ama haritaları küçültmeye kalkarlarsa biz büyütmesini de biliriz".

Haritayı küçültmeyi değil, büyütmeyi düşünüyor. Nitekim Hürriyet gazetesine (17.11.2006) verdiği mülakatta da, "Türk subayının kafasının dörtte üçü Atatürk, dörtte biri Enver Paşa olmalıdır," diyor. En yükseğe çıkmayı ve en fazlasını almayı istiyor. O bir maksimalist! Hafiften Teşkilatı Mahsusa, fakat onlardan farklı olarak, arkasında bir Gladio gölgesiyle dolaşıyor. Kürt sorununu ancak o çözebilir.

Büyük basın bu ani hamleyi heyecanla karşıladı; zira en radikal adımları ancak en şahin olanlar atabilirdi. Ayrıca o bir kahramandı, çete falan kurmamış sadece kahramanlık yapmıştı. Üstelik PKK'yla en fazla mücadele etmiş adamdı. "Konunun temelinde bizimle hemfikiridir," diyerek Korkut Eken'i bile, PKK'nın düz ovada siyaset yapma işine razı ettiğini söylüyordu. Onu bile razı ettiğine göre...

Zamanlamaya bakınız: Başbakan 'alt kimlik', 'üst kimlik', 'anayasal yurttaşlık' falan diyerek ortalığı karıştırmış, bizzat yarattığı bataklığın içinde debelenmekte. Söyleyecek lafı kalmamış. Doğu'dan her gün tabutlar geliyor, kitleler öfkeyle dalgalanıyor. Hükümet Talabani'yi araya sokup PKK'ya ateşkes ilân ettiriyor. Derken ABD işe müdahil oluyor, General Ralston'u gönderiyor. Askerler, 'tek militan kalmayana kadar' diyerek süreci kilitliyor. İşte tam bu noktada Mehmet Ağar, hem hükümete el uzatıyor, hem de kilidi açacak adam olarak ortaya çıkıyor.

Hükümet kendisine uzatılan ele çaresiz yapıyor. Abdullah Gül şöyle diyor: "Sayın Ağar ... güvenlik konularında tecrübeli bir isimdir. Sözlerini dikkatle değerlendirmek lazım. Ben dikkatle izliyorum" (Sabah, 16.10.2006). PKK da, biraz şaşkın olmakla birlikte, desteğini esirgemiyor. Örgütün önde gelen isimlerinden Duran Kalkan, Yeni Özgür Gündem'de (30.11.2006) "Ağar'a değer biçiyoruz," diyor. "PKK'ye karşı en çok savaşıyor, Türkiye devletini en çok cepheden savaşıyor koruyan bir kişi" olarak tanımladığı Ağar'ın gerçekleri gördüğünü söylüyor ve onu Deniz Baykal'a örnek gösteriyor.

Tek itiraz Genel Kurmay Başkanı'ndan geliyor. Acaba neden? Acaba Ağar,

uzun vadeye bırakılmış bir kozu kendisine mâl ettiği için mi ona kızıyorlar; yoksa bu çıkışıyla ABD'yle muhtemelen kapalı biçimde sürdürülen pazarlıklarda TSK'nın konumunu mu zayıflattı? Yoksa TSK gerçekten ABD'ye karşı konumlanmaya mı çalışıyor? Bilemiyoruz.

Ağar, askerlerin 'o zat' diyerek yaptıkları çıkışa aldırmadı. O, 'polisin genel kurmay başkanı' idi. "Yediğim pekmez, gittiğim Antep" diye karşılık verdi (Milliyet, 14. 10.2006) ve "Sizin gibi paşaları cephede görmek isteriz," meâlinde sözler sarf etti: "Kodu mu oturtan paşa cephede olur."

Bu siyaseti Mehmet Ağar'ın tek başına oluşturduğu düşünülemez. Nitekim kendisi de sağ ve sol radikal/liberal aydınlarla birlikte çalıştığını pek çok kez söyledi. Bu değerli aydınların isimlerini henüz bilmiyoruz, ancak yakında birer ikişer ortaya çıkacaklarından eminiz. Doğal olarak, Fethullah Hocaefendi Hazretleri'nin de böylesine mümtaz bir devlet adamının böylesine Amerikancı siyasetine destek vermemesi, kendi çizgisiyle böylesine aleni bir çakışmaya kayıtsız kalması düşünülemez. Acaba ABD, Fethullah'ın nereye yatıracağını pek bilemediği servetini seçimlerden sonra AKP'yi denetleyecek ve takviye edecek bir payanda için kullanmaya mı karar verdi? AKP'nin ürkekliğini erkekliğe çevirecek yeni bir koalisyon ortağı mı hazırlanıyor? Bilemiyoruz.

Peki neyi biliyoruz?

Şunu biliyoruz: ABD, Irak'ta kurulan Kürdistan'ın yakın gelecekte sınırlarını Türkiye'nin Güneydoğu bölgesini de kapsayacak şekilde genişletmesini ve Irak'la değil Türkiye'yle federatif bir yapı içinde birleşmesini istiyor. Türkiye bu yapıyı diğer bölge devletlerine karşı korumakla görevlendiriliyor. Aslında bu, Türkiye'yi tarihsel bir merkezi ulus-devlet olmaktan çıkarak özerk eyaletlerden oluşmuş etnik-federatif bir devlete, TSK'yı da bölge odaklı bir asayiş gücüne dönüştürme projesinin bir parçasıdır. AKP'nin utangaç bir tutumla, kıyısından köşesinden buluşmaya çalıştığı, Mehmet Ağar'ın ise bodoslamasına içine dalarak siyasetini kotarmaya başladığı bu proje bir Amerikan imâlatıdır.

Tabii siyasetin zemini kaygandır ve ABD asla tek bir ata oynamaz. Amerikan tarihinin çöplüğü, Manuel Noriega ya da Pablo Escobar gibi kullanıldıktan sonra atılmış oyuncak bebeklerin ölüleriyle doludur. Dolayısıyla ABD'nin bu kez de bütün yumurtaları tek bir sepete koymadığını düşünmek için pek çok sebep vardır. Ancak Mehmet Ağar'ın bu riskli çıkışıyla bütün yumurtaları Amerikan sepetine, bazılarını kırma pahasına bıraktığı kuşku götürmez. Gene de ABD'nin bölge siyasetlerini uygulayabilecek tek aday olarak podyumlara çıktığı kesindir.

Kürt meselesinin BOP ölçülerinde çözülmesini isteyen herkes artık onun arkasında saf tutacak. O bir kahraman! Memleketin dağını taşını dolaşıyor, Yozgat ile Musul'un kaderini birleştiriyor!..

Ağar, Yankiler ve ünlü 'prof'lar...

Mehmet Ağar'la tanışıklığım daha doğrusu Mehmet Ağar'ın ne demek olduğunu öğrenmişliğim üniversitenin ilk yıllarına denk düşer. 1990'ların başıydı, okullardaki gençlik hareketleri 80 sonrasında ilk kez bu kadar yoğunlaşmış; öğrenciler hem okul hem de 'çevre'lerindeki sorunlara daha duyarlı hale gelmiş, sesini çıkarır olmuştular. Polis de boş durmuyordu; herhangi bir 'sıradan' eylemde (kötü yemekleri boykot, YÖK'ü protesto için pankart ya da döviz asmak gibi) dahi gözaltına alınıyor, bazen Gayrettepe'ye gidiyor, bazen de karakolda seri kaba dayaktan sonra bırakılıyordu. Daha ciddi eylemlerde 10-15 gün Gayrettepe'de kalıyor, vaka-i adiyeden sayılabilecek çeşitli işkencelerin ardından, bazen savcıya bile gitmeden serbest bırakılıyorduk. Yine bir 6 Kasım öncesi okulca gözaltındayız; emniyet tedbir olsun diye 4 Kasım'da hepimizi evden, yurttan topladı. Ancak bu kez şubede her şey farklı... Dayağın yanı sıra sistematik bir işkenceye maruz kalmıştık; şubeye alışıncı kişiler olarak şaşkınlık içindeyiz. Alışkanlık haline gelen açlık grevi, polise ifade vermeme gibi rutinler polisleri çılgına çevirmeye yetiyordu. İşte o gün anladık ki Mehmet Ağar dönemi başlamış... Ağar Emniyet Genel Müdürü olmuştular... En küçük bir demokratik talebi dahi günlerce süren işkencelerle cezalandıran Ağar, kendisi gibi olmayana yaşam şansı tanımayacak kadar acımasız biri...

İşte şimdi bu Ağar, 2007'de yapılacak genel seçimler sonrası olası bir koalisyon iktidarının ortağı gösteriliyor. Emniyet Genel Müdürlüğü'nü, OHAL Valiliği dönemini, Susurluk'ta ortalığa saçılan, kan ve para kokan ilişkileri 'balık hafızalı' olmayanlar unutmadı. (Gerçi Ağar'ın gazabından payına düşeni fazlasıyla yaşayanlar arasında unutmuş görünenler var, methiyeler düzülüyor.) Şimdi Ağar, farklı bir telden çalışıyor; 'ovada siyaset', 'demokrasi' vs.. gibi pek de alışık olmadığı laflar ediyor, eğreti durduğuna hiç aldırmadan. Doğal olarak arkasındaki şakşakçı ordusuyla kendini hiç de yanlış hissetmiyor.

Esnaf ruhunun, ortalama bir sağcının temsilcisi olan DYP'nin başında karış karış Türkiye'yi dolaşan Ağar, bir bakıyorsunuz Diyarbakır'da Kürtçe konuşuyor, bir bakıyorsunuz Elazığ'daki yerel kanallarda elde silah dolaştığı günleri anlatıyor, bir bakıyorsunuz İstanbul Boğazi manzaralı özel bir üniversitenin salonunda ABD'lilerle konuşuyor.

Okumuşsunuzdur, Hürriyet gazetesinin önce parlatıp her konuda uzman hale getirdiği daha sonra da işten kovduğu ünlü 'iletişim' hocası Ali Atıf Bir, Ağar'ın iletişim danışmanlığını yapıyor. Kız Kulesi'nde ikinci kez evlendiğinde de Ağar, dostu Bir'in nikah şahidi olarak boy göstermişti. Bir, şu sıralarda Fethullah Gülen cemaatinden,

Bergama'daki altın madenini işleten şirketin sahip olduğu Bugün gazetesinde yazıyor. Bahçeşehir Üniversitesi'nde İletişim Fakültesi Dekanı da olan Ali Atıf Bir, Anadolu'da güçlü, büyük kentlerde zayıf olan Ağar'ı büyük kent sakinlerine daha da yaklaştırmaya çalışıyor. Moda deyimle 'fikir önderlerine' beğendirme kampanyası yürütülüyor.

Bu süreçte Ağar'a destek olan tek hoca Bir değil. Bahçeşehir'in adı her zaman politika sahnesinde anılan 'dinamik' rektörü Süheyl Batum, Avrupa Birliği konusunda fikirlerini gazete, TV, dergi gibi akla gelebilecek her yerde paylaşıyor. Bizleri 'aydınlatmayı' görev edinmiş bir diğer hoca Eser Karakaş da Ağar'ın en büyük yardımcıları. Batum ve Karakaş ikilisi, Ağar'ı ABD'lilere de lanse etme faaliyeti içinde. Çeşitli toplantılar - elbette çoğu akademik- nedeniyle ABD'ye giden hocalar, aynı sıklıkta olmasa bile ABD'li konuklarını da üniversitelerinde ağırlıyor. Bu ziyaretlerin çoğunda Ağar da boy gösteriyor. Bu ülkede bırakın başbakan olmak, milletvekili seçilmek bile ABD'nin onayıyla olduğuna göre Amerikalı dostlara şirin görünmek gerekir elbette. Zamanla bunun bir adım ötesine geçip güven kazanmak, sonra da istikrarın temsilcisi olarak gösterilmek gelecek...

ABD, Ağar'ın kim olduğunu biliyor elbette ama oradaki lobi çevrelerine, Beyaz Saray üzerinde etkili akademik çevrelere, darbe örgütlemekten başka iş yapmadıkları halde araştırmacı ya da uzman

olarak geçinenlere de şirin görünmek racona uygun. Bu görevi de ABD'lilerin yakından tanıdığı isimlerin yapmasından daha doğal ne var? Hele de adlarının başında profesör unvanı varsa. Aklıma o profesörlerden birinin (AB uzmanı olan) Çağdaş Gazeteciler Derneği'nin davetlisi olarak İstanbul'a

gelen dil bilimci Noam Chomsky'nin The Marmara Otel'i'nde yapacağı konuşmayı izlemek için otel lobbisine gelen dernek üyesi gazetecilerin üzerine emekli bir MİT İstanbul Bölge Müdürü'nün sahibi olduğu özel güvenlik şirketinin elemanlarını salıp tartaklattığı geldi...

Ağar, her ne kadar, "Seçime kadar ABD'ye gitmeyeceğim" diyerek 'ABD'nin desteğini almadığı' sinyali vermeye çalışsa da görüşmelerini Türkiye'de yapıyor. Ağar, bir süre önce Bahçeşehir Üniversitesi'nin Beşiktaş'taki kampusunda Türkiye uzmanı Alan Makovsky, ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı Marc Grossman, eski büyükelçi Morton Abramowitz ve Mark Parris'le buluştu. Bu buluşmanın konu başlığı 'Global Liderlik Forumu'ydu. Ağar, forumda bir konuşma yaptı, yanında da birkaç büyük holdingin sahibi vardı. Bu isimlerden biri de Aydın Doğan'ın kızıydı.

Ağar, ABD'lilerin gözüne girecek mi? Ortadoğu'daki politikalar, Kuzey Irak'ta dengeler, AKP-Beyaz Saray ilişkisinin seyrini netleştirecek bu sorunun yanıtı...

Ve şehrimde bir *sel* gelir...

Selin faydaları da var: Hırsız müteahhitlere 'Bakın kral çıplak!' diyebilmemizi sağlıyor bir kere. Belki bizim çamaşırlarımız çamur oluyor ama o büyük hırsızların kirli çamaşırlarını da görebiliyoruz...

FARUK ARHAN

Sel Kürt illerini vurduğunda bölgedeydim. Bu felaket sadece yaşamını kaybeden 40'ı aşkın yurttaşın ailesini, evlerini boşaltmak zorunda kalan çaresizleri, çiftçileri, köylüleri, Harran'ı, Batman'ı, Mardin'i, Urfa'yı vurmadı. Felaket basına yansımayan bir gerçeği daha ortaya çıkardı. Anlatayım.

Mevsim ile birlikte soğumaya yüz tutmuş, kurak, hüzünlü topraklarda, kan ile beslenmiş, isminden kuşku duyan berekete inatla nimet diyerek avuç açan yüzlerin, kendi yazgılarına Tanrısal bir isyanı gibiydi o yağmurlu günlerde pencerelerden ıslak sokaklara dalan gözler. Oysa daha birkaç gün öncesinde, bereketi kalmamış bu topraklarda, eski günlerini arayan yaşlıların, eski bayramlara özlemle fırlatılan yayvan, kederli bakışların çocuk alınlarında şeker ile bezenmiş, harçlıklarla renklendirilmiş kısacık da olsa bu kirli yeryüzünden sıyrılma durumu söz konusuydu.

'Kaçın sel geliyor!'

Bayram bitmiş, yağmurlar başlamıştı. Hilvan'da, Koçero'nun kahvesinde çocukluk arkadaşlarımla oturmuş king oynuyordum. Akşamdı. Çay servisi yapan Selahaddin, ilçeden yaklaşık 10 km. uzaklıktaki Kopuz köyünün muhtarından gelen telefonun içeriğini müşterileri ile paylaşıyordu:

"Köyümüzden ilçeye doğru sel geliyor, tedbirinizi alın!"

Kıraathane birden boşalmıştı. Oysa bizler, oyunumuzun 'kız almaz' cezasının en heyecanlı dönemindeydik, kalabalık masamızı donatan eski dost yüzler bizimleydi. Mekânı nedense en son bizler terk ettik. Kızlar ceza sahiplerine dağılmıştı. Dışarıda bir telaş vardı. İlçenin dere yatağında kurulu olması, 1969 baharında da bir sel felaketi yaşaması, sanırım halkın hemen tedbirler almasına yol açıyordu. Herkes birden kendini, 'felaketin getirdiği ruh hal'i'ne sokuvermişti.

Ben bile gaza gelmiş, İstanbul'daki gazeteci arkadaşlarımı aramış, "Birazdan sel gelecek, ona yer açıyoruz, öylece bekliyoruz," demiştim. Gökyüzündeki yıldızlar sanki dalga geçer gibi ışıklarıyla üstümüzden uzayıp duruyordu. Bir tek yağmur damlası yoktu. Halk bu parlak yıldızların altında çarşıya toplanmış, 1969 selini yaşayanlar tecrübelerini anlatma fırsatını buldukları kişilere bir derbi maçından söz eder gibi heyecanla art arda sıraladıkları Kürtçe kelimelerle önlemden dem vuruyordu. İyi de nasıl bir önlem? Herkes kıymetli eşyalarını toplayacak, çocukları ile birlikte araçlarını, hayvanlarını selin vurma ihtimalinin olduğu bölgenin dışına taşıyacaktı. Aslında kimsenin önlem falan alacağı yoktu. Çünkü kimse selin geleceğine inanmıyordu. Bu arada zaman da akıp gidiyor, bir türlü beklenen sel gelmiyordu. Dere yatağından telefon açan arkadaşlara, "Kaç, hayatını kurtar" geyiği bile yapılmaya başlanmıştı. Evet, anlayacağınız gibi o gece beklenen sel gelmedi. Kopuz köyünden kopup gelen o meçhul sel, muhtemelen bir yerlere takılıp kaldı diye düşünüp, arkadaşlarla ayrılarak evlerimize dönmüştük. Sonraki sabah gerçek ortaya çıktı. Evet, bir sel oluşmuştu, ama eğimi dik olmayan ova sele baskın gelmiş ve seli tehlikeli olmaktan çıkarmıştı. Yine de selin başlangıç yerine yakın olan birkaç köy zarar görmekten kurtulamamıştı. Velhasıl Hilvan'a gün yakayı selden kurtarmıştı.

İki gün sonra, 'gökyüzü yırtıldı' dedirten bir yağmur daha yağdı. Hayatımda böylesine yağmuru ilk defa görüyordum. Sonraki gün de İstanbul'a dönecektim. Diyarbakır istikametinden gelen otobüs firmalarının birinde yer ayırtmış, hareket saatini beklerken hazırlıklarımı tamamlamıştım. İlçede geçireceğim son akşamdı. Sonraki gün annem ve babamla vedalaştım, kardeşim arabasıyla otobüsün beni alacağı büroya getirdi. Karayoluna çıktığımızda başka hiçbir aracın olmaması dikkatimizi çekmemişti önce. Fakat bürodaki çocuk, "Abi otobüs

Selin ardından, Batman'da kadınlar evlerine bir kap sıcak yemek götürebilmek için saatlerce sırada bekliyordu...

gelmeyecek, Cehennem Deresi taşmış, yol kapalı" dediğinde karayolundaki ıssızlığın nedenini de anladık. Urfa ve Diyarbakır yönünden karşılıklı gelen araçlar uyarılmış ve yolun kapalı olduğu söylenmişti. En son duyan biz olmuştuk. O gece yola çıkamadım. Buna en çok annem sevindi.

Eski vekillerimiz!

Sonraki sabah gazeteci merakımla Hilvan'ın 10 km. kuzeyindeki Urfa-Diyarbakır bağlantı yolunu sağlayan Cehennem Deresi'ni görmeye gittim. Manzara korkunçtu! Karacadağ eteklerinden gelip Fırat'a karışan Cehennem Deresi, bu bağlantı yolunu sağlayan köprüyü resmen söküp atmıştı. Demek üç gece önce beklediğimiz sel ilçenin kuzeyinden haber vermeden geçip gitmişti. Karayolunda 30 metrelik bir kopma meydana gelmiş, işten anlayan bazıları (bunlar bölgede müteahhitlik

yapan kişiler) yolun yapımında rol alan Mehmet Güneş (ANAP eski Urfa Milletvekili, Urfa'nın en zengin işadamlarından biri, halen müteahhitlik yapıyor) ile Mahmut Yıldız'ın (Urfa Milletvekili, Urfa'nın en zengin işadamı, CHP Saymanı. Hakkında açılan bir sürü yolsuzluk davası var ama davaların seyrini ve nasıl sonuçlandığını kimse bilmiyor. Şanlıurfa-Gaziantep otoban ihalesini Bucak korucuları ile paylaştığını biliyorum.) malzemeden nasıl çaldıklarını yüksek sesle dile getiriyordu. Haksız değillerdi. Önümüzdeki fotoğrafta her şey ortadaydı. Karayolu usulüne göre yapılmamıştı!

Bu karayolunun yapım ihalesini zamanında Günsayıl inşaat firması almıştı. Günsayıl, 80'li yıllarda Mehmet Güneş ve Mahmut Yıldız'ın ortaklığında kurdukları bir inşaat firmasıydı ve o dönemde bu tür ihalelerle palazlanmış, Özal'ın bahsini

ettiği para köşelerinden birini kapmışlardı.

Gelin görün ki gerçeklerden kaçılmıyor. Geç de olsa ortaya çıkmasını unutmuyor hakikatler. Doğa, delillerini de sunarak devlet savcılarına adeta ders veriyordu bu olayla birlikte. Evet, Cehennem Deresi'nin üstünden geçen karayolundan malzeme çalınmasaydı, derin olan vadiye kısa bir viyadük ile tek gözlü olan köprü desteklenseydi ya da bir göz daha eklenseydi (yapılması gereken de böyle) sel suları yolun doğusunda birikmez ve o karayolu peçete gibi yırtılmazdı. Hadi bırakın viyadük yapmayı, derin dere yatağına hangi akıl ile o küçük, tek gözle köprü yapılır? Velhasıl facianın sadece bu sonucundan dolayı güzergâhlarını değiştirmek zorunda kalan araçlar zarar görmez, o araçlarla birlikte kayıp giden zaman söz konusu olmaz, ilçeler ve şehirlerarası sağlanmayan insan iletişimi, kesilen telefon ve elektrik hatları ile birlikte binlerce yeni liralık ekonomik kayıp da mevzu bahis olmazdı.

Günlerce Siverek ilçesinden Urfa şehir merkezine yapılamayan dolmuş taşımacılığının; Adana, Antalya, Mersin, İzmir, Ankara, hatta İstanbul seferlerini yolu uzatarak Elazığ, Malatya, Kayseri üzerinde yapmak zorunda Diyarbakırlı, Batmanlı, Vanlı, Siirtli otobüs firmaları ile zamanında yola çıkamayan yolcu zararlarının hesabını kim verecek? Bunun sorumlusu kim? Neden olaya sadece doğal afet gözüyle bakılıyor?

O köprü adam akıllı yapılsaydı, hırsız müteahhitlere göz açtırılmasaydı sel felaketinin zararı bu kadar geniş boyutlu olmazdı. Bunu ben söylemiyorum, yıkılan yolu yapan müteahhitlerin meslektaşları söylüyor.

Kısaca sel suları, alenen büyük hırsızların kirli çamaşırlarını ortaya çıkarıp asıl suçluları işaret ederken, bir imzadan dolayı okullarından atılan üniversitelilere acımayan savcılara esastan iş çıkarıyordu. Ama nafi! Baksanıza, halkın paralarını gasp eden o büyük hırsızlar işlerini daha da büyütmüş, artık karayolu gibi küçük ihalelerle uğraşmıyorlar. O hırsızlar şimdi baraj ihalelerinde. Arşivler orada, arşınlar vicdanlarımızda, savcılardan önce söz selde...

farukarhan@gmail.com

300 bin kişinin taşıyacağı söylenen dört kilometrelik bayrağı sırtlamaya sadece 66 'vatansever' gelince, bütün iş kamyonete düştü tabii...

A. KADİR KONUKSEVER

En vatansever kamyon?

Diyarbakır'ın ateşle sınıandığı günlerinden biri; bombalar patlamış ve göstericiler her tarafta. Yukarılardan bakıldığında kentin üzeri kesif duman. Lastikler yakılmış barikatlar kurulmuş, polis köşe kapmaca oynuyor gruplar. İtfaiye bir oraya, bir buraya yetişmeye çalışıyor. Her yan keşmekeş. Tam bu sıralarda sabahın beri zaten hiç susmamış itfaiye telefonu bir kez daha çalıyor. Bu seferki yardım talebi biraz farklı; "Abi kurbanın olayım acil bir itfaiye aracı, bayrak asmamız lazım."

Sabıkası bol okullardan birine varan itfaiye erleri gördükleri karşısında şaşkınlığa uğruyor... Göstericileri kovalayan özel hareket timleri okulun önünden geçerken gönderde bayrak olmadığını fark edince keskin bir 'u' dönüşü ve anında çevre güvenliği, teyakkuz hali. Gönderde nasıl bayrak olmaz?! Hemen okula giriliyor. Nöbetçisinden başlayıp, dersten çıkarılan birkaç öğretmeni tartaklayarak işe koyuluyorlar. Ardından öğrencilere sıra geliyor. Sobelenenler dayaktan nasibini alıyor. Ancak kimsenin bayrağa ne olduğundan haberi yok. Okulun etrafı sarılıyor ve bayrak asılmadan kimsenin okuldan çıkmayacağı deklare ediliyor. Fakat işin kötüsü, ortada olmayan sadece bayrak değil, gönderin ipi de uçmuş! Devreye önce beden eğitimi öğretmenleri ve onların 'onluk' öğrencileri giriyor. İp olsa bayrak asmak kolay, ancak önce direğin başına kadar tırmanıp ipi makaradan geçirmek gerekiyor.

Birbiri ardına direğe tırmanan öğrencilerden hiç biri maymun becerisi göstermiyor. Polisler sabırlı ve bir o kadar da gıcık...

Bayrak dolaptaymış yahu!

İşte okuldan açılan bir telefonun üzerine gelen itfaiye erleri kendilerini bu manzara karşısında buluyor. Merdiven yardımı ile ip ve bayrak kısa sürede asılıyor. Muhasara kaldırılıyor ve herkes rahat bir nefes alıyor. O sıralarda orada bulunmayan okul müdürü döndüğünde ve yaşananlar anlatıldığında küçük bir ayrıntıyı hatırlatıyor okuldakilere; hafta içidir ve gönderden bayrak falan çalınmamıştır. Cuma günü bayrak töreni gelene kadar bayrak her zamanki yerinde, müdürün odasındaki dolaptadır. Ama göstermelik bir vatanperverliği salt bayrak ile özdeşleştirme çabasındaki özel hareket timleri bu küçük ayrıntıyı görememiştir...

Geçtiğimiz günlerde yine göstermelik

Diyarbakır'daki 'dev' bayrak mitingine, Ulubatlı Hasanlar dışında, sadece kameraları görüp toplaşan çocuklar 'katılmıştı'...

bir bayrak vakası yaşandı Diyarbakır'da. Taner Ünal'ın genel başkanlığını yaptığı Vatansever Kuvvetler Güçbirliği Hareketi'nin üyeleri kentteydi. Dört kilometrelik bayrağı yaklaşık 300 bin kişinin taşıyacağı haberleri kentte kulaktan kulağa yayılmıştı. Basın büroları tek tek aranarak medya mensupları bayrak yürüyüşüne davet edilmiş, gelmeyeceklerini, böyle provokatif bir gösteriyi haber yapmayacaklarını belirtenlere ise, "Bunun hesabını vereceksiniz!" tehditleri savrulmuştu. Ancak tevhit ehline kitap götürmeye çalışmak gibi acayip bir işe kalkışan Taner Ünal, büro açtıkları binadaki çaycının hesabını verememişti. Binanın önünde bekleyen gazetecilere ilk ipuçlarını çaycı vermiş, "Ceplerinde beş kuruş paraları yok ama dört kilometrelik bayrakları var" demişti.

Urfakapı'nın İstasyon Caddesi'ne açılan kapısının önünde sözüm ona 'vatanseverler' toplanmaya başladığında bayrağı taşıyan kamyon da yerini aldı. Bayrak açıldı açılmasına ama görünürlerde

300 bin kişi falan yoktu. O caddeye zaten sığmazdı ya, yine de kelimenin tam anlamıyla gelen giden olmadı. Hal böyle olunca bayrağın 70, bilemedin 100 metresi ancak açıldı. Geri kalan kamyonun içinde kaldığından bayrağı tutarak yürüyenleri geri geri giderek takip etmek durumunda kaldı. Sonuçta bayrağı sadece 66 (atmış altı) kişi taşıdı. Birkaç yüz metre yürüyen grup İstasyon Meydanı'na varmıştı bile. Üç yüz bin hikayesine kendileri de inanmamış olacak ki, yürüyüş için belirlenen parkur taş çatlasın bir kilometre uzunluğundaydı. Zaten bayrağı taşımakta aslan payını göğüsleyen çocuklar mızıldanmaya ve kendilerine vaat edilen 10 YTL'yi ne zaman alacaklarını sormaya başlamışlardı.

Yol boyunca bir arabadan taşan mehter ezgileri meydana varıldığında davul zurna ile yer değiştirdi. Bir süre halay çeken küçük gruptan fırlayan pek hamiyetli Vatansever Kuvvetler Güçbirliği Hareketi Derneği Başkanı Taner Ünal yolu kilometrelerce, çocukları gençler ve katılımcıları binler diye ifade ederek tek

bir cümlede üç yanlış yapabilme başarısını gösterdi.

"Diyarbakır sokaklarında bayrak olmaz diyorlardı işte bayrak" diyerek garip ve saçma bir cümleyle salvosuna devam eden Ünal, hemen arkasındaki İstasyon binasında dalgalanan bayrağı görmüyordu bile. Bayrağı Yunan diyarına dikmiş gibi kabardıkça kabaran ve söylevine devam eden Taner Ünal kuşkusuz kendisini surların üzerindeki Ulubatlı gibi hissediyordu. Ancak Diyarbakır'da İstasyon Meydanı'ndaydı ve çevresinde 50-60 kişilik kuru kalabalıktan başka bir şey yoktu.

Sonuçta Diyarbakır'a gavur eli muamelesi yapan Taner Ünal ve çevresindeki çocukları saymazsak üç beş kişinin bu gayretkeşliği eme seme yaramadı. Zaten bayrağın büyüklüğü ve taşınmasıyla değer kazanacağı gibi garip bir fikre kapılmış olan bu gürhün hiçbir üyesi bu mantığa göre kahraman olamadı. O gün İstasyon Meydanı'ndaki en baba vatansever, bayrağın çoğunu taşıyan kamyonet oldu...

Benim güzel Avrupam

'Avrupa' sözcüğünün Mezopotamya uygarlığı Akadların dilinde 'gün batımı' anlamına gelen kelimedenden türediği söylenir. Güneşin battığı yer! Ve vaktiyle, Latince söyleyişle teslim edilmiştir ki, 'Ex oriente lux: Işık doğudan yükselir!' Tarihi akrep-yelkovan bir kez daha Avrupa'nın günbatımına işaret ederken, 'ışığı yükseltecek' gizilgüce sahip Anadolu insanı bir kez daha karanlıklar diyarına kul edilmek isteniyor. Son perdesi oynanan bu farsın 200 yıllık tarihinden anımsatmalarda bulunalım.

K. DENİZ ÖĞÜT

1 8. yüzyıl. Osmanlı çöküyor. Batılılaşma hareketlerinin dönüm noktası, Lâle Devri. 1718-30. Hakim sınıfların kör bir Avrupa hayranlığı ile pervasız zevk-sefa dönemi. 2006 Türkiye'si'nden farkı, Brüksel yerine Londra ve Paris, Reina ve Sabancı Üniversitesi Gösteri Merkezi yerine Gökusu ve Direklerarası sözcüklerinin duyulmasıdır. Evet, o zamanlar da Avrupaileşme esas olarak İstanbul merkezli hakim sınıfa yürütülmekte, iddiaların aksine Avrupa'dan bilim ve teknik değil, müptezellik, sefahat

getirilmekte, ülke sömürgeleştirilmektedir. Avrupa kapitalizmi Anadolu'yu ve Osmanlı'nın diğer bölgelerini yağmalarken, bir sınıf olarak yerli işbirlikçileri de oluşur. Fransız mürebbiyeler tutulur, alafranga hayat tarzı konaklara girer.

Türkçedeki ilk gerçekçi roman olarak nitelenen ve Tanzimat Dönemi fonunda geçen Recaizade Mahmut Ekrem'in *Araba Sevdası* adlı eseri, tekrar okunmayı hak ediyor. Roman, kıyafeti, arabası ve yalan yanlış Fransızca lakırdıyla süslü konuşmasıyla 'Batılılaşan' züppe tipini karikatürize eder:

Bihruz Bey. Yüksek sosyete yosması Periveş Hanım, üçkağıtçı Keşfi Bey, 'Osmanlı siyasetine ilgili' Mösyö Piyer vd. de, romanın, günümüzden anımsayacağımız, her gün televizyonlarda gördüklerimize benzer karakterlerindendir. Bihruz Bey her fırsatta az buçuk bildiği Fransızcasıyla terziler, ayakkabıcılar ve garsonlarla konuşur. Yarım yamalak bilgisiyle, olur olmaz yerlerde lûgat paralamasıyla, Fransız uşak Mişel'in bile zaman zaman anlamadığı bir konuşması vardır. Arabası ile gezmek onun için öyle bir sevda halini almıştır ki, soğuk

Recaizade Mahmut

kış günlerinde de kavurucu sıcaklarda da 24 saatini arabasında geçirmektedir!

Bir yok oluşun romanıdır *Araba Sevdası*. Sadece bireysel değil, toplumsal bir yok oluşun, ilk dönem batılılaşmasının doğurduğu sonuçların romanı. 21. yüzyıl Türkiye insanı bu romanı anlarsa, kendisi bakımından iyidir; Recaizade'nin bundan bir çıkarı yok. Edebiyatı yetersiz bulan, tarihe döner, Osmanlı devletinin sonuna bakar. Oralardan çıkan sonuçlar, bugünkü düzenin tamarine yaramayacaktır -çünkü ecele çare yoktur- ama 'Avrupai' olmayan, AB kölesi olmayan bir yeni düzenin kurucularına ışık tutabilir...

Merhumu nasıl bilirsiniz?

1839. Tanzimat Fermanı. Mustafa Reşid Paşa, baş aktör. Kimilerince gelmiş-geçmiş en büyük başbakan. Turgut Özal, Tayyip Erdoğan gibi biri yani. Devrin süper gücü emperyalist İngiltere'nin Osmanlı Devleti nezdindeki temsilcisi Canning'in yakın dostu. Canning, Osmanlı'nın Avrupa çıkarları yolunda terbiyesi için gerekli reformların yapılmasını sağlamakla görevli bir diplomat. Hatıralarında Reşid Paşa için şöyle yazar: "Bir devlet adamı, Türkiye'de ayağını denk atmayı bilmeli idi. Yabancı bir diplomatla münasebeti şüpheye yol açacağından, başka birinin evinde gizlice buluşuyorduk. Bu görüşmelerin sonucu olarak hükümette değişimler yapıldı. Reşid Paşa'nın her vesileyle dost, güçlü bir yardımcı olduğuna aklım yattı. Reform meselelerinin çoğunda kafa birliği ettik."

Tarihin bu kadar tekerrür etmesi nahoş mu geliyor? Gelsesin. Tekerrür yok tarihte. Hâlâ aynı hesaplaşmanın içindeyiz, oynanan kaba güldürü henüz bitmedi ya; benzerlikler o yüzden. Peki günümüzün Avrupa Birlikçi politikaları düzeni nereye götürecek? Tanzimat, Osmanlı'yı nereye götürmüşse oraya. Sömürge valilerinin sonu neye benzeyecek? Daha beterini bulmadan terk-i dünya ederlerse, belki şuna:

Tanzimat-İslahat sürecinin Reşid Paşa'dan sonraki en ünlü ismi Ali Paşa'nın cenazesinde Yenikapı Mevlevihanesi Şeyhi Osman Efendi cemaata seslenmektedir:

- Bu büyük bir zat idi, devlete çok güzel hizmetler etti.

Sonra helallik için üç defa sorar:

- Bu zatı nasıl bilirsiniz?

Cemaatte tam bir sessizlik... Kimsenin ağzını bıçak açmamaktadır.

Tarihçi Cevdet Paşa bu olayı şöyle yorumlar:

"Böyle tezkiyede sukût-u tam ile mukabelede olunduğunu görmedik ve hiçbir tarihte vukuunu dahi işitmedik. Bir adamın beraber yaşadığı milleti içinde menfur olarak ahirete gitmesi, akraba ve ahabasına ne mertebe müessir olacağı muhtac-ı beyandır."

17 Kasım 1922. Son Osmanlı padişahı Vahdettin bireysel olarak AB'ye girmek üzere seyahate çıkarken! Avrupalı efendileriyle birlikte Türkiye'yi Avrupa'ya katmak kusmet olmayınca bu yolu seçmişti...

İzmir'de ve Ege'de Kraliçe Viktorya dönemi!..

1838'de Baltalimanı Türk-İngiliz Ticaret Anlaşması kabul edildi. Günümüzün Gümrük Birliği anlaşmasına çok benzeyen bu anlaşma Avrupa malları için gümrükleri adeta sıfıra indiriyordu. Bu şekilde Avrupa'nın sanayi üretimi karşısında el tezgahlarında üretilen mallar korunmasız ve pahalı kaldığı için yerli üretim hızla yok oldu. Dış ticaret açığı büyüdü. Yerli sanayinin çöküşü işsizliği artırdı, bu durum vergi gelirlerini düşürdü. Bütçe ve dış ticaret açıklarının artışı borçlanma ihtiyaçlarını artırdı...

Bu çıkışsız döngü siyasi bağımlılıkları ağırlaştırdı. Artık yüksek bürokratik makamlara gelmek İngiliz elçiliğinin desteğini almağa bağlıydı. İngiltere'nin sömürgelerde uyguladığı politikalar Osmanlı ülkesinde silahlı işgal olmadan uygulanıyordu.

Yabancı mallar fahiş fiyatla satılıyordu. Ürünleri uluslararası piyasalarda revaçta olan Ege'den söz edecek olursak: Tütün, incir, üzüm gibi ürünler köylünün elinden ucuz fiyatla alınarak İzmir'de İngiliz tüccarın deposuna geliyor ve buradan Avrupa'ya sevk ediliyordu. Orta halli bir İngiliz tüccarın 15 komisyoncusu vardı En büyük tüccar olan Whital'lerin 205 komisyoncusu vardı. İngiliz tüccarlar, ya İzmir'in Frenk mahallesindeki tantanalı evlerinde, ya da Bornova ve Buca'daki villalarında günlerini gün ediyordu. Bornova'da kendi çocukları için özel okul kurdukları gibi, bir futbol sahası ve bir bisiklet pisti de yaptırmışlardı. İzmir hızla bir İngiliz kenti görünümünü kazanıyordu. Kraliçe Viktorya'nın doğum günü sanki resmi bir tatil günü olmuştu. Böyle günlerde her taraf İngiliz bayrakları ile süsleniyor, ziyafetler veriliyor, törenler düzenleniyordu. Ankara Belediye Başkanı'nın kentin meydanında insanlara AB bayrakları ve AB yıldızlı balonlar tutuşturup 'AB aday üyeliği seferi'nden dönen başbakanını karşılamak için 'Şenlik' yapmasınaysa, bir asırdan fazla zaman vardı. Fransız emperyalistleri, İzmir-Kasaba (Turgutlu) demiryolunu ellerinde tutmaktaydı. İtalya, Almanya, Belçika şirketleri de işin içindeydi. Liman işletmeleri, tarım ürünleri, halıcılık... tüm ekonomik zenginliklerin kontrolü Avrupalı sülüklerin elideydi. Ege 'Avrupa Birliği'ne fiilen girmişti yahu!

Sadece fiilen değil hukuken de: Kapitülasyonlar! Osmanlı topraklarını Avrupa'ya tek bir pazar olarak açan 1838 Ticaret Anlaşması yalnızca bir ticaret değil, aynı zamanda ileri düzeyde bir kapitülasyon anlaşmasıydı. Yabancı tüccarlar yerli tüccarlarla aynı haklara sahip oldu. Bundan sonra Osmanlı artık mamûl mal üretemeyecek, kumaş yerine iplik, iplik yerine ham pamuk ya da yün hatta pamuk kozası satar hale gelecekti. Borçlanma sarmalı kapitülasyonlarla birleşince, Osmanlı kendisini önce Düyun-u Umumiye'ye teslim etti, ardından yabancı şirketlere çok büyük imtiyazlar verdi -demiryollarının işletilmesi gibi- ve sonunda Sevr Antlaşması'nın Osmanlı'nın tüm maliyesini elinde tutacak olan bir Maliye Komisyonu kurulmasını öngören hükmünü kayıtsız şartsız kabul etti.

AB muhibi hakim sınıf çevrelerinin, bu gelişmeler sonrasında yaşanan Kurtuluş Savaşı ve ekonomik-siyasi bağımsızlık denemelerini tatsız birer kaza saymaları kendileri bakımından doğrudur. 1838 anlaşmasının imza gününü -Sevr'le birleştirilerek de olabilir- AB bayramı ilan etmelerini de beklemekteyiz. Yakışır!

Başta Britanya olmak üzere, kapitalist ülkelerin sömürmesine dönen İzmir'de çocuk işçiler de yaygın olarak kullanılıyordu...

Piyer Loti...

... sen Piyer Loti.

Sarı muşamba derilerimizden birbirimize geçen tífüsün biti senden daha yakındır bize Fransız zabiti. Fransız zabiti sen, o üzüm gözlü Azade'yi bir orospudan daha çabuk unuttun. Kalbimize diktiğin Azade'nin taşını bir tahta hedef gibi topa tuttun. Bilmeyenler bilsin: sen bir şarlatandan başka bir şey değilsin.

... Nazım Hikmet

Tarihe bakarken edebiyat mühim kaynaktır. Zihin açar. Dersimiz, Pierre Loti (Piyer Loti). Asıl adı Julian Viaud olan Pierre Loti (1850-1923), bir Fransız. Asker, diplomat, casus, edebiyatçı... On parmağında on marifet. Osmanlı'nın yarı-sömürgeleştirilme dönemlerinde İstanbul'da bulunmuş, 'iş gezisi' kapsamında Osmanlı memleketini gezmiş. Kitaplar, makaleler yazıyor. Romanlarından biri: Aziyade. Doğu'yu miskinler tekkesi gibi gösteren bir emperyalist küstahlık örneği. Bu romana önce büyük şair ve düşün insanı Tevfik Fikret tepki gösteriyor. Adamın yalanlarını, uydurmalarını, çarpıtmalarını, cehaletini, tüm foyalarını bir bir ortaya döküyor.

Bizim Avrupalı hakim sınıf takımı Fikret'ten feyz alacak değil elbette. Almıyorlar. Fransız emperyalizminin bu görevlisini, evvel eski 'Türk dostu' diye yere göğe sıdıramazlar. Efendim, bu arkadaş, işler bir noktaya geldikten sonra Ankara hükümetini desteklemişmiş de, falan filan...

Zırvalamayı Hürriyet web sayfalarında 'deniz subayı olduğu halde eline silah almayan hümanist' tanımlarına kadar götürülenler oldu. Subay mı bu adam, yoksa soytarı mı? Casussa onu söyleyin. Yok, 'Türk dostu' imiş. Ne iş yaparsın? Türk dostuyum. Aferin! Ankara hükümetini desteklemesi de Fransız emperyalizminin 'o tarafı da ihmal etmeyelim'ci gerçekçi yaklaşımından. Kalp kalbe karşıdır; Ankara da onu seviyor zaten. Anti-emperyalizm dediğin Cumhuriyet'in ilk kaç yılını belirler ki?

Nazım'ın Pierre Loti hakkında şiir kaleme alması 1925'e denk gelir ki; hakim sınıfın Loti hayranlığına bir eleştiri olsa gerektir. Neyse; Pierre Loti'nin bazı çalışmalarının başlıkları içeriği anlatmaya gerek bırakmayacaktır: 'Bize gerekli olan müttefikler' (1919), 'Fransa Şark'ta neler kaybetti?' (1920).

Bu Pierre Loti için İstanbul Belediyesi salya sümük anmalar falan yapardı. Kültür Bakanlığı'nın web sitesinden görüyoruz ki, bakanlık zaten koyu Pierre Lotici imiş. İnsan başkası namına utanır ya; öyle duygularla okuyorsunuz. Bakanlıkların yönetiminin de Bihruz Bey'lerin, Perişev Hanım'ların elinde olduğu anlaşılıyor. Onların AB düzenini mi istiyor, Pierre Loti'lerin zaferini mi özlüyor, yoksa Fikret'lerin, Nazım'ların yolunda mı gidiyoruz? Soru budur.

Nazım'ın dizelerinin devamını okurken, herkes bu soruya kendi yanıtını verebilir.

... Şarlatan!..

Çürük Fransız kumaşlarını yüzde beş yüz ihtikarla şarka satan Piyer Lotil! Ne domuz bir burjuvaymışsın meğer.. Maddeden ayrı ruha inansaydım eğer, şarkın kurtulduğu gün senin ruhunu köprü başında çarşıya gerer karşısında cigara içerdim.

...

Piyer Loti, eline silah almamış ama Osmanlı madalyalarını gani gani göğsüne asmış bir casustu. Onu hâlâ sevenler çok...

Nazım Hikmet

Çoktan girdik AB'ye!

"Huzur Avrupa Birliği'ndedir," diyor ya, "Nasıl yani?" sorusunu da, "Hukuku iyi, müktesebatı hoş, ilim nerede ise oradan alacaksın," gibisine yanıtlıyorlar ya... Pekala! Demek ki, iddia sahipleri Türkiye Cumhuriyeti hukukundan, mevzuatından memnun değil. Olabilir. Biz de değiliz. "Türkiye bağımsız ve sosyalist olmalıdır," diyoruz. İyi ama AB'ci takım bilmez mi, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan beri hukukunun ezici çoğunluğuyla Avrupalı olduğunu? Unutmuşlara hatırlatalım: Anayasa Hukuku Almanya'dan, Ceza Hukuku İtalya'dan, Medeni Hukuk İsviçre'den... ithaldir. Belki de yirminci yüzyıl başlarında, Türkiye, böylesi bir 'Avrupa sentezi'ni yakalayan yegane ülke idi.

80 yıldır yaşıyorsunuz 'Avrupa Birliği'ni: Grevleriniz onunla yasaklandı, onunla inim inim inletildiniz cezaevlerinde, onunla asıldı devrimcileriniz, fuhuşunuz onunla

Avrupa'dan ithal yasalarla göre asıldılar...

oldu, tinercileriniz oldu, sokak çocuklarınız, çocuk pornosu endüstriniz, üretim yapamaz hale düşen köylüleriniz... Vatan, vatandaşa dar edildi. Dil, ahlak, estetik... Onlar da öyledir. Neydi o Avrupa'dan öğrendiğiniz güzellik kraliçesi seçimlerine geçmek için gösterilen acele, neydi o züppece balolar, 'asri' görüntüyü bozuyorlar diye köylüleri başkentte Yenişehir'e sokmamak neyin nesiydi peki?..

Şimdilerde tabelalardaki Amerikanca piş yazılara sinirlenen milliyetçilere/ulusalcılara soralım: Neydi o dilin Latinceleştirilmesi hamleleri?

Düzenin yozlaşmasından şikayet edenler arasında AB'ci de var AB karşıtı da. Ama her ikisi de atlar bu gerçeklerin üzerinden. İlk 80 yıllık düzeni Avrupa'dan ayrı yere koyar ve çözümü AB'de gösterir, ikincisi AB'ye karşıymış gibi yaparken 80 yıllık Avrupa düzenine sarılır. İkisi de yalan, yanlış, çarpıtma. AB'nin sana önerdiği gelecek, 80 yıldır başına gelenin 80 kere beteridir, başka da bir şey değil.

Kazığa oturturlar!..

AB etnik ve dinsel farklılıklara karşı hoşgörüyü yavaşlatmış, çokkültürcülük AB'nin mayasında varmış... Kimisi de, müşterisine göre servis edilen bu zokayı yutuyor. Oysa ki kimin azınlık olup kimin olmadığına, her bir Avrupa ülkesinin mevcut devleti karar veriyor. Örneğin Yunanistan Makedonları, Almanya Yahudi ve Romanları azınlık kabul etmez. (Bu konularda derinleşmek isteyen RED okurlarına Sibel Özbudun ve Temel Demirel'in Ekim 2006'da Ütopya yayınları'ndan çıkan Avrupa Birliği ve Çokkültürcülük Yalanı kitabını incelemelerini hararetle öneririm.)

Avrupa ırkçılığın beşiğidir. ABD, Avustralya, Güney Afrika ırkçılıkları da oradan taşınmadır. Doğu'nun büyük imparatorluklarında, çeşitli tarihsel nedenlerle, ırkçılığa pek rastlanmaz. Kavimler arası sürtüşmeler, savaşlar, öldürüşmeler oldu; aşağılama elbette vardı ama örgütlü ırkçılık Avrupalı bir icattır. Mucit icadını bugün de elden bırakmıyor: Fransa'da, Almanya'da, Hollanda'da, Belçika'da, Avusturya'da Afrika kökenliyseniz, Türkseniz, Kürtseniz, genel olarak derinizin rengi koyuya çalıyorsa, hele de Müslüman sanız ırkçılığın konusu olursunuz. Bu tutum küçük gruplara has değildir ve azalmakta da değildir. Tersine, yasalarla desteklenmiştir ve artmaktadır. Farklılıkları şiddet kullanarak çözmeye olan tarihsel yatkınlığın üstüne, günümüz Avrupasının işsizlik gibi sorunları da eklenince, Avrupa, günümüzün en ırkçı coğrafyalarından birini oluşturuyor. Yabancı düşmanlığının, neo-faşizmin coğrafyasıdır Avrupa.

Avrupalı için karşı karşıya geldiği 'yabancı' genellikle Müslüman olduğundan, Müslüman düşmanlığı bu bağlamda özel bir yer tutuyor. Avrupa'da Müslüman, polisiye bir vaka, potansiyel suçludur. Dinsel düşmanlık Avrupa'nın zaten evvel eski çok ağır yaşadığı bir hastalıktır. Tarihsel koşullar nedeniyle, Doğu'nun büyük imparatorluk coğrafyalarında belli dengeler sağlanıp, birlikte yaşamının yolları bulunmuştu. Avrupa'da konu daha bir kestirmeden çözülüyordu: Sapkıncı, işkence et; cadıdır, yak; Müslümandır, kazığa oturt; Yahudidir, öldür...

Haçlı Seferleri anımsansın. Avrupa'nın sıkışmışlığını kırabilmek için işsiz güçsüz yığınları toparlanıp, verilen dinsel gazla Doğu'nun

Avrupa polisi, göçmenlerle kültürel bakımdan daimi surette ve son derece nazik biçimde bütünleşiyor!

zenginlikleri yağmalanacaktı. E, yapsınlar; o dönemde meşru böyle şeyler. Bre adam, peki İstanbul'un biçare Ortodoks Hristiyanından ne istedin? Onlar ki seni yardıma çağırıyordu, üzerlerine abanan Müslüman baskısına karşı.

Olan şu: Yıl 1204. Dördüncü Haçlı Seferi. Gemilerle yola çıkıyorlar. Gemileri temin eden Venedik'e büyük borcu olan Haçlılar, Kudüs'e doğru gitmeyip, dümeni kıırarak Konstantinopol'a dalıp, şehri yağmalıyor. Ne de olsa Katolik için Ortodoks da kafir sayılır. Atlarıyla Ayasofya'ya giriyorlar. Piskoposların masalarına oturup zar atıyorlar, bir fahişe minbere çıkıp şarkılar söyleyip rakediyor. Bizans imparatorunu deviriyor ve Latin bir kralı iktidara getiriyorlar. Zavallı Ortodoks Bizans'ı! "Türkler, Müslümanlar gelse de bizi kurtarsa" diyecek hale düşürmüşler; iyi mi?!

Oysa bizim buralarda işi bu kadar abartmak, terbiyesizlik sayılırdı. Bugün de öyledir. Aynı şekilde Avrupa da günümüzde bu huylarından vaz geçmiş değil. Örnek mi? Irak'taki işgal güçlerinin Avrupalı unsurlarını unutmayın.

"Haçlı Seferleri Ortaçağın işi, günümüzde ne ilgisi var" denebilir... idi. Avrupa günümüzde de kendisini Hristiyanlıkla tanımlamasa, temellerini orada bulmasaydı. Resmi belgelerinden tutun da, Hristiyanlıkla açıkça ilişkili ve başka da bir anlama gelmeyen 12 yıldızlı AB bayrağına kadar, siyasetçilerinin açıklamalarından, Papa cenaplarının AB otoritesi gibi-ortalarda salınmasına kadar öyle çok emaresi var ki bunun, fazlaca açıklamak füzuli. Hasılı kelam: AB'nin etnik ve dinsel düşmanlığından kendinizi sakının; sonra 'Söylemedi' demeyin!

Geriye doğru ilerleyin!

Türkiye'nin AB yolunda gerçekleştirdiği ilerlemeleri değerlendiren AB İlerleme Raporu 8 Kasım'da açıklandı. Dışişleri Bakanı Abdullah Gül, "Geçen seneki rapor 60 sayfa idi, bu seneki 80 sayfa" diyerek Türkiye'nin ne kadar da 'ilerlediğine' işaret etti!..

AYŞE BİLGİNER

Avrupa Birliği'nin bizi ilerletip ilerletmeyeceği tartışmasını bir kenara bırakalım da, AB İlerleme Raporu'ndaki satır aralarından, durumumuzun ne olduğunu bir tespit edelim. Ne dersiniz?

'Demokrasi ve hukukun üstünlüğü' konularında AB, Türkiye'nin ilerlediğini düşünüyor. "Sivillerin askeri mahkemede yargılanması konusunda ilerleme sağlandı. (...) Askeri personel ve siviller birlikte suç işlemek, barış zamanında askeri mahkemede hiçbir sivil yargılanmayacak..." Yani aslı görevi savaş suçları ve suçlularını yargılamak olan bir mahkeme barış zamanında artık sivilleri yargılayamayacak diye 'ilerleme var!' dememiz gerekiyor.

En doğal haklarımızın teslim edilmesini ilerleme olarak algılayıp şükredelim hep birlikte. Bunun yanı sıra Milli Güvenlik Kurulu'nun görev tanımlaması listesinde geçen politikalara da bir göz atalım: Terörle mücadele, iç güvenlik, enerji güvenliği, su politikası ve dış yardım politikası. Şimdi adı üstünde, esas amacı 'milli güvenliği' sağlamak olan bir kurulun su politikasını da bu 'güvenlik' unsurları arasına katması dikkati çekiyor. Yoksa yıllardır güney komşularımızın, özellikle de Suriye'nin şikâyet ettiği gibi, bu ülkenin Türkiye'ye karşı politikalarını beğenmediğimiz her sefer Dicle ve Fırat'ın su seviyeleriyle oynuyor muyuz gerçekten? Hayır hayır, su gibi, halkların yaşamsal kaynağı olan bir madde üzerinden politika güdecek kadar canı olamayız canım! Hem kapı gibi BM kararı var; nehirlerin kaynağının çıktığı ülkelerin o nehirlerin suladığı ülkelere vermek zorunda olduğu belli bir günlük debi mevcut. Gerçi zamanında biz bu BM ile pek bir ihtilafa düşmüştük bu konu yüzünden ama dün dündür, su ise önemli bir güvenlik mevzuudur 'netekim'!

İlerleme Raporu'ndan askeri harcamaların da kapalı kapılar ardında planlandığını öğreniyoruz. TBMM Planlama ve Bütçe Komisyonu askeri bütçeyi sadece genel anlamda denetleyebiliyor, programları ve projeleri kontrol edemiyor. Bütçe dışı fonlar da Meclis denetimi dışında tutuluyor. Buna ek olarak ordu içi hesapların yıllık denetimi de henüz gerçekleşmemiş. Bu konuyla ilgili olarak Anayasa'nın 160. maddesi Sayıştay'a kontrol yetkisi veriyor ancak ilgili yasa uygulanmadığı için Sayıştay görevini yerine getirip de ordunun harcamalarını denetleyemiyor. Eh tabiatıyla, koskoca TC ordusu da kalkıp askeri harcamaları konusunda ona buna hesap verecek değil!

Adli sistemle ilgili 'ilerlemelerimiz' konusunda, yolsuzluğun geniş çapta devam ettiği ve siyasi partilerin finans kaynakları ve

hesaplarına ilişkin yasaların yeterli olmadığı belirtiliyor. Meclis dokunulmazlığının geniş çerçevesinin yolsuzluk bağlamında ciddi bir sorun olduğuna işaret edilmiş. Yani AB diyor ki, "Hırsızın önde gideni Meclis'te ama dokunulmazlıkları yüzünden bir türlü yasal takibata uğramıyorlar". Buna ek olarak da, dokunulmasınlar diye yolsuzlukla mücadele için etkin yasalar çıkarmayıp, bağımsız mücadele birimleri de kurmaktan özellikle kaçınıyorlar. AB uyum yasalarını jet hızıyla geçiren Tayyip Erdoğan hükümeti neden yolsuzlukla mücadele için gereken yasaları bir türlü çıkarmıyor dersiniz? TBMM'nin yarası okkanın altına gideceği için mi?

'Mahsun' insan hakları...

İnsan hakları konusunda oldukça 'ilerlemişiz'. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanmasından sorumlu Bakanlar Komitesi'nin önüne gelen davaların yüzde 14,4'ü hâlâ Türkiye'ye dair. Bu yılın ocak-haziran döneminde 778 insan hakları ihlali başvurusu yapılmış. Bunlar sadece Komite'ye getirilenlerin sayısı. Varın gerisini siz düşünün. Bu şikâyetlerin büyük bölümü sağlık ve hasta hakları, ayrımcılık, mülkiyet hakkı ve sosyal güvenlikle ilgili. Yani diğer bir anlatımla TC devleti en basit insani hak olan sağlık ve hasta hizmetlerini sağlayamıyor, kendi vatandaşları arasında etnik kökene dayalı ayrımcılık yapıyor, bir kısım vatandaşının mülkiyet hakkını tanımıyor ve sosyal güvenlikten mahrum ediyor. Peki bir devletin devlet olarak vatandaşlarına karşı başka ne görevi kalıyor ki? Pardon, askerlik ve vergi toplamak gibi önemli vazifesini yerine getiriyor ya, daha ne isteriz?

İnsan Hakları Başkanlığı'nın hükümete bağımlı olması, Adli tıp kurumunun tam bağımsız olmaması ve işkence vakalarında verdiği raporların güvenilir olmaması diğer önemli sorunlar. Cezaevlerinin durumunun da son derece kötü olması, yetersiz sağlık koşulları, kalabalık koşullar ve cezaevi görevlilerinin hükümlülere uyguladıkları kötü muamele de -yani hücre işkencesi ve dayak- 'ilerleme raporumuz'a girmiş.

İfade özgürlüğü konusunda gelince... "Yeni TCK'nın belli maddeleri uyarınca şiddet içermeyen düşüncelerin ifadesine yönelik davalar ve suçlamalar ciddi endişe nedenidir ve ülkede bir otosansür ikliminin oluşmasına katkı yapabilir" buyurmuş AB yetkilileri. Yani aslında böyle bir otosansür iklimi yok da yaratılması tehlikesi var. Yani bu ülkede özellikle solcular, sosyalist aydın ve yazarlar yıllardır sırf düşüncelerinden dolayı hapislerde çürürken böyle bir iklim tehlikesi baş göstermedi de, Elif Şafak 'Ermeni soykırımı'yla ilgili konuşunca bu tehlikenin varlığı farkedildi! Ayrıca Rapor'da geçen "Terörle Mücadele Yasası'nın

potansiyel etkileri de ifade özgürlüğü bağlamında kaygıları artırıyor" ifadesine de değinmek gerekli. Yani TMY'nin her şeyi pek bir düzgün de bir tek ifade özgürlüğü kısmı olmaması! Bireylerin temel insan haklarını yok sayan bir yasa bundan daha iyi pazarlanıp yutturulamazdı herhalde.

"Son yıllarda Türk toplumunda çok çeşitli konularda açık tartışma arttı" da deniyor Rapor'da. Evet, hükümet ve ordunun icraatlarını öven tartışmalar gayet güzel yapılıyor yapılmasına da, en ufak bir eleştiri "Ananı da al git" cevabıyla, ordunun erk sahasına kenarından sokulma cüreti gösteren savcılar ise meslekten ihraçla 'terbiye' ediliyorlar. AB anlayışındaki 'açık tartışma' bu olsa gerek!

Gösteri özgürlüğüyle ilgili olarak, gösterilerin geçmişten daha az sınırlanmaya tabi tutulduğu belirtilmiş. Doğrudur, faşistler önüne geleni istediği gibi linç etmeye kalktıklarında hiçbir yasal sınırlama ya da takibata maruz kalmıyor. Hafta linç edilmek istenenler takibata uğruyor ki doğru olanı da budur! Sen kalk 'gösteri özgürlüğü hakkını kullanmak' diye, korkunç F Tipi şartlarını kamuoyuna duyurmaya çalış, kendini linç ettirmek üzere halkı tahrik et (!), olacak iş mi bu? Halk doğal olarak galeyana geliyor, polis de halkımızı korumak için bir avuç "tahrikçi"yi içeri alıyor haklı olarak. Ancak İslamcılar camide birbirlerini boğazlarken, aynı polis müdahale etmediği gibi, yargı da bu hesaplaşmaların dışında kalmayı tercih ediyor. Bu ilerlemeler gözlerimizi yaşartıyor.

İlerleme Raporu'nda ayrıca "İnanç ve ibadet özgürlüğüne genel olarak saygı gösterilmeye devam ediliyor" deniyor. Bu ifadeden eskiden de gösterildiğini ve halen de gösterilmeye devam ettiği anlamını

çıkarıyoruz. O zaman Gazi Üniversitesi'nde kulağındaki küpe yüzünden faşistler tarafından dövülüp hastanelik edilen araştırma görevlisi, öğrenci şenliğinde bira içtikleri için bıçaklanarak stantları dağıtılan, Trabzon'da Ramazan ayında sigara içtiği için tehdit edilen öğrenciler başka bir ülkede yaşıyor olsa gerek. Öteden beri 'oruç yedikleri' gerekçesiyle türlü dayığa maruz kalan ve İslamcı faşistlerin hedef tahtası haline gelen sol görüşlü gençler de öyle olmalı. Neticede burası 'inanç özgürlüğüne genel olarak saygı gösterilen' bir Türkiye. Bu saydığım ve benzeri 'özel' olayları masaya getirmek de tamamen benim gibi 'kâfirlerin' kötü niyetinden.

Son olarak Raporda 'Doğu ve Güneydoğu'daki duruma yönelik olarak terör faaliyetlerinden kaynaklanan kayıpların tazminatı konusunda ilerleme kaydedildiği belirtilmiş. İnsanın aklına ister istemez Mardin Kızıldere'de polislerce 'terörist' olduğu için öldürülen 12 yaşındaki Uğur Kaymaz geliyor. Ve hemen arkasından Uğur ve kamyonetine mal yüklemekte olan babasının katledilmesinden sorumlu polislerin nasıl da takibata uğramak yerine terfi ettirildiklerini (Mardin'den alınıp da daha Batı'ya tayin edilmek 'terfi' değil de nedir?) hatırlamadan edemiyorum. 'Kan parası' dediklerinin AB diline uyarlanmış hali bu olsa gerek! Ver parasını, öde tazminatını, yağdır ondan sonra kurşunları çocuklara ve AB'deki soytarılar da 'ilerleme var' diyerek durumun meşrulaştırılsın!

Evet, gerçekten de çok ilerlemişiz. Biz bu ilerlemeyle Avrupa Birliği'yle kalmaz, NAFTA, ASEAN ve hatta Afrika Birliği'nin en gözde üyesi oluruz! Yürü be kim tutar seni! Haydi Türkiyem ileri!..

Bu uyum yasaları bir tuhaf. Mesela yabancı devlet yetkililerini tahrik ve tahriş etmek suç. Bush'a söversek savaş çıkar mazallah!..

Uysa da, uymasa da 'uyum'

ÇİĞDEM ÖZCAN

Hukuk Fakültesinde öğrenciyken Ticaret Hukuk hocası Prof. İrfan Baştuğ sınıfa dönerek: "Öteki hukuk fakültelerinin öğrencilerine bir sorun bakalım, 'joint venture' sözleşmesini biliyorlar mı?" diye sorarak okulda verilen eğitimin ne kadar iyi ve kapsamlı olduğunu anlatmaya çalışmış, kendimizle gurur duymamıza vesile olmuştu. Yani biz okulda hem o kadar kanunu öğreniyor üstüne de kanunlarda olmayan afli konularda bilgi sahibi oluyorduk. Kim bilir belki ileride kimselerin bilmediği bu sözleşmeyi bildiğimiz için diğerlerine fark atacak, bu sözleşme sayesinde meslekten daha çok para kazanacaktık. 'Joint venture' u o dersten sonra bir daha duymadım, ne olduğunu da hatırlamıyorum.

Tabii o yıllarda henüz kriter filan bizim için geçerli değildi. Bildiğimiz tek kriter Özal kriterleri olup üniversite öğrencilerinin böyle ek Avrupalı bilgilerle 'yırtma' çabasına destek ve teşvik vardı. 'Joint venture' gibi birkaç sözleşme modeli, sağlam bir İngilizce (hatta biraz almanca), en az iki sertifika programı, birkaç Avrupa Ekonomik Topluluğu semineri ve çalışmak, çalışmak, çalışmak... bir öğrenciyi diğerinden öne çıkaracaktı. Ama olmadı, o sertifikalar 1994 ve 2000 krizleriyle herkesin elinde patladı.

Şimdi büyük ihtimalle hukuk fakültelerinde uyum yasaları taze hukukçulara anlatıla anlatıla bitirilemiyor; Avrupa Birliği'ne girmenin bir hayalden ibaret olduğunu akşam haberlerini sinirlenerek ve söylenerek dinleyen babalarının tepkilerinden anlayan öğrenciler de yeni Ceza Yasası'nı vs. oflaya puflyaya dinliyor.

Onlar uyum yasalarının hangisi sınavda çıkacak diye düşünerek dinleyip madde madde ezberlerken okulun bir yerlerinde, rektörlük 12 öğrenciyi üniversiteye izinsiz afiş asmak, üniversite kapısından zorla içeri girmek, adliye önündeki protestoya katılmak, yemekhaneleri boykot etmek yüzünden okuldan atıyor. Soruşturmanın selametini herkesin ve her şeyin üstünde tutan İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü derin (!) soruşturmasını öyle hemen sonuçlandıramayacağına göre, önce soruşturmayı açıyor, açtıktan sonra da sonuçlanana kadar 'tedbir' kararı alarak öğrencileri okuldan içeri sokmuyor. Böylelikle de soruşturma sonunda verilmesi gereken disiplin cezası daha soruşturma sonuçlanmadan uygulanmış oluyor. Kapıda kalan öğrenci de ne derslere ne sınavlara katılabiliyor. Artık altı ay mı, bir yıl mı, yoksa daha mı fazla zaman kaybedeceği afişin boyuna göre değişiyor.

Oysa uyum yasalarını hazırlayanlar İstanbul Üniversite Hukuk Fakültesi'nin saygıdeğer üç doçenti değil miydi? Yoksa

uyum yasalarını hazırlayan bu doçentler hukuk ve hukukun üstünlüğü ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi protokolünün, "Hiç kimsenin eğitim hakkı kısıtlanamaz" gibi Kopenhag kriterlerini bilmiyor olabilirler miydi? Onlar amfilerde uyum yasalarını anlatırken uyumsuz birkaç öğrencinin uyumu bozmasına pek tabii ki rektörlük göz yummayacaktı.

Birkaç yıldan bu yana birkaç yasadaki birkaç maddeyi evirip çevirip birkaç kez değiştirerek paketleyip önümüze koyan ve her ilerleme raporundan sonra iki yüz sınav daha çekmesi gereken AKP hükümeti uyum yasalarını yaparken nedense kıvıymı bir türlü tutturamıyor. Kaşıkla verdiği her seferinde kepçeyle geri alıyor. Basın Yasası'nda son yapılan değişikliklerle hapis cezasını kaldıran ve biraz olsun sevindiren yasa koyucu, sonrasında Ceza Yasası'nda yapılan değişikliklerle bu kazanımları geri alarak sol gösterip sağ vuruyor. Dernekler Yasası, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası, Basın Yasası'nda yapılan olumlu değişiklikleri, yıllardır onlarca kez değiştirilerek başta hukukçular olmak üzere herkesi serseme çeviren Ceza Yasası'nı hiç yoktan yine değiştirerek söz konusu yasaların getirdiği kısmi özgürlükleri 'Burası Türkiye, yokk öyle!' zihniyetiyle bir bir geri alıyor.

Zinanın ardına gizlenenler

Ceza Kanunu'ndaki en son değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihte bir 'zina' meselesi almış yürümüş, diğer değişiklikler ve yenilikler - özellikle basına yönelik değişiklikler- arada kaynayıp gitmiş, yasa sessiz sedasız yürürlüğe girmişti.

Bu noktada Ceza Yasası'nın birkaç maddesine göz atmakta yarar var:

Yasasın 298/2. maddesinde yer alan 'beslenmenin engellenmesi suçu', "Hükümlü ve tutukluların beslenmesinin engelleyenler hakkında iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir. Hükümlü ve tutukluların açlık grevine veya ölüm orucuna teşvik veya ikna edilmesi beslenmenin engellenmesi sayılır" diye tarif ediyor. Görüldüğü gibi eylemin nasıl ve hangi yolla yağılacağı konusunda bir açıklık yok. Bu durumda da açlık grevini haber yapmak pekala bu madde kapsamına girebilir.

'Savaşa tahrik' başlığı altındaki 304. maddede ise, "Türkiye Cumhuriyeti devletine karşı savaş açması veya hasmane (düşmanca) hareketlerde bulunması için yabancı devlet yetkililerini tahrik eden, ...10 yıldan 20 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır" deniyor. Örneğin ABD ya da İsrail karşıtı, bırakın herhangi bir eylemi, herhangi bir beyanatta bulunursanız

bu maddeden yargılanmanız kuvvetle muhtemel. Suç basın yoluyla işlendiğinde ceza daha da artıyor. Yani bir gazeteci ABD, İsrail vs aleyhine bir köşe yazısı yazdığında suçun cezası daha da ağırlaşıyor. Maddenin alt sınırının on yıl olması durumu daha da vahimleştiriyor tabii.

Yasanın en can alıcı değişikliklerinden biri de 'iftira' suçunu içeren 267. madde. Bu maddeye göre, "Yetkili makamlara ihbar veya şikayette bulunarak ya da basın ve yayın yoluyla, işlemediğini bildiği halde hakkında kovuşturma veya soruşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat eden kişi bir yıldan dört yıla kadar

hapis cezası ile cezalandırılır" deniyor. Bu madde dikkatle okunduğunda iftira suçunun oluşabilmesi için şikayet veya ihbarın adli mercilere yapılması gerektiği halde basın mensubu için bu şartın aranmadığı görülüyor. Başka bir deyişle bir basın mensubu, bir yolsuzluk ya da vurgun haberi yaptığında, adli mercilere başvuru şartı aranmayıp yalnızca haberin yayımlanmış olması 'iftira' suçunu tek başına oluşturuyor. Önce maddenin

yanlış yazılmış olduğunu sanıyorsunuz ama düşününce o kadar da iyimser olmamak gerektiği ortaya çıkıyor. Böylelikle bir gazeteci bir yolsuzluk ile ilgili edindiği bilgiyi artık 100 kez daha düşünür oluyor ve büyük ihtimalle de yayımlatmayıp kendine oto sansür uyguluyor. Hal böyleyken gazetecilerin basında sansürün kaldırılışının bilmem kaçınıcı yılını kutlamaları da trajikomik bir hal alıyor.

Ceza Yasası'nın 'Milli Yararlara Karşı Hareket' başlığında yer alan 305. maddesi, "Temel milli yararlar karşı fiillerde bulunmak maksadıyla veya bu nedenle yabancı kişi ve kuruluşlardan, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, kendisi veya başkası için maddi çıkar sağlayan kişiye, üç yıldan 10 yıla kadar hapis ve 10 bin güne kadar ağır para cezası verilir" deniyor. Maddenin içeriğinde, "Temel milli yararlar deyiminden bağımsızlık, toprak bütünlüğü, milli güvenlik, Cumhuriyet'in Anayasa'da belirtilen nitelikleri anlaşılır" denilse de, bu kavramın belirsizliği ortada. İstenildiği kadar genişletilmeye ve daraltılmaya açık bir ifade. Bu durumda, "Memleketin doğusunu Kürtlere verelim, soykırımı tanıyalım, Kıbrıs'tan gidelim" deyip de üstelik bir sivil toplum kuruluşuna üyeseniz ve bu kuruluş yabancı bir fondan yardım alıyorsa hapsi boylayabilirsiniz.

Ceza yasası'nın 301. maddesinde yer alan, "Türklüğü, Türkiye cumhuriyetini, TBMM'yi alenen aşağılayan kişi altı aydan üç yıla, Türkiye Cumhuriyeti hükümetini,

yargı organlarını, askeri ve emniyet teşkilatını alenen aşağılayan kişi altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır" hükmünün nelere yol açtığı ve nasıl can yaktığı herkes tarafından zaten biliniyor.

Görüldüğü gibi maddelerin gerçekten yanlış yazıldığını düşünabiliyorsunuz, ama kesinlikle doğru yazılmış.

Polisin, Ceza Muhakemeleri Kanunu'nda yapılan değişikliklerden sonra elinin kolunun bağlandığı ve suçluları yakalayamaz hale geldiği şeklindeki sitemleri ise koca bir kandırmaca. Ceza Muhakemeleri Kanunu'nda yapılan tek değişiklik madde 166'da yer alan, "Cumhuriyet başsavcılarını bir yılın sonunda o yerdeki adli kolluk hakkında değerlendirme raporları düzenler, mülki amirlere gönderir" hükmüdür. Bu maddeden başka da bir değişiklik hemen hemen yoktur. Esas olarak İçişleri Bakanlığı'na dolayısıyla valiye bağlı olan polisi, aslında bir yargı unsuru olmaktan çok Adalet Bakanlığı'na bağlı bir memur olarak çalışan savcının kısmen de olsa denetimine girmek belli ki rahatsız ediyor. Savcının sadece denetleme için dahi olsa devreye girmesi, başka deyişle bir ucuyla da olsa polisin yargıya bulaşması, omzunda yargının elini az da olsa hissetmesi, polise dokunuyor, bünyesi kaldırmıyor. Polisin kopardığı tüm yaygara, işte bundan ibaret.

Kaldı ki, Türk polisini kim durdurabilir? Bırakın suçluların yakalanmasında polisin elinin kolunun bağlanmasını, savcının eli omzunda olsun ya da olmasın ve Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'nda yapılan onca değişikliğe rağmen Kadınlar Günü mitingini, memur mitingini, öğrenci eylemlerini savaş alanına çeviren veya TAYAD'lılara gördüğü yerde tekme tokat saldıran polise, savcı ya da uyum yasaları engel olabilir mi? Mümkün müdür?

Sınav soruları hakkında hiçbir fikri olmadığı halde, ilgili ilgisiz mevzularla kağıdını doldurup hocayı kafalayarak iyi not almayı düşünen tembel öğrenciler gibi, AKP hükümeti de her maddesi diktatörlük rejimlerinde 100 kaplan gücünde olan böyle yasaları koltuğunun altına alıp Avrupa Birliği'nde mesai yapıyor. Geçer not alamayınca da grup toplantılarında, orda burada, "Almazlarsa almasınlar, o kadar da değil ama bizden bu kadar, şan şeref, haysiyet..." diye esmeye gürlemeye başlıyor. Avrupa Birliği, ABD, asker, derin devlet arasında sıkışıp kalan yasaları, yaz-boz tahtasına çeviriyor. Sonunda yine elinde Türk, Türklük, devlet, millet, milli, menfaat vs. ile başı önünde kalıyor. Milletten önünde oradan oraya koşturup her seferinde sınıfta kalınca millet de, "Gavurlara yaranamıyoruz" deyip zengin olma, Avrupalarda gezip tozma hayallerini bir kenara bırakıp gene vatan-millet-sakarya ileri üçlüsüne dönüyor. Fazla naz aşık usandırıyor.

Birliğini çok sevdim, o beni hiç sevmiyor.

Evet beyler *kimlik* lütfen!

Bir 'Avrupa Kültürü' ve 'Avrupa Kimliği' lafı dolanıyor ortalıkta. Ne güzel! Ben zaten isterim ki, bütün dünya birlik olsun... da topla-tüfekte giremediğimiz Avrupa'ya kalem-kağıtla girme mücadelemizde şu kimlik meselesini ne yapacağız, onu bilemiyorum!

DENİZ AKHAN

Ne zaman "Tamam, yazıya buradan gireyim, sonuna doğru toparlarım" desem kendimi kaptırıp gidiyor ve asıl konudan uzaklaşıyorum. Bunda garipsenecek bir şey yok tabii. Avrupa Birliği ile ilgili herhangi bir unsur için sayfalar dolusu laf edilebilir. Çünkü konu sadece ekonomik bir işbirliği ya da ittifak değil, bunun çok ötesinde. Binlerce yıl savaşlarla oluşturulmaya çalışılan tek kıta hedefi artık kendiliğinden gerçek oluyor, biz de peşlerine takılıyorruz: Topla ve tüfekte giremediğimiz Avrupa'ya kalem ve kâğıtla girmek istiyoruz.

Mesele sadece ekonomik boyutta kalsaydı her şey çok daha basit olacaktı, ama işin içine 'kader birliği' girince sorunlar kördüğüm oluyor. Dinleri/mezhepleri, yaşam kültürleri birbirinden az-çok farklı ülkeler tek anayasa, tek bayrak ve tek kimlik altında nasıl birleşecek? Bu mümkün mü?

Avrupa Birliği kuramcı ve siyasetçilerine göre mümkün. Çünkü binlerce yıllık ortak bir tarih, coğrafya ve din paylaşımı sonucunda oluşan ortak Avrupa Kültürü(!) sayesinde yepyeni bir Avrupa Kimliği yaratılabilir. Bu kimlik bütün üyelerce sahiplenildiği takdirde Avrupa Birliği sapasağlam duracak ve yükselecek.

Ne güzel! Ben zaten isterim ki, bütün dünya birlik olsun, sınırlar kalsın, önyargılardan sıyrılalım, herkes kardeş olsun falan. Avrupalılar bu işe başlamışlar; helal olsun, bütün dünyaya kapak olsun.

Ama bir dakika ya! Bu adamlar Avrupa Kültürü derken ne kastediyorlar? Mesela biz de ciddi ciddi adayız bu işe, adamların halı saha maçlarına başbakan gönderiyoruz falan. Biz Avrupalı mıyız ki? 'Evet'se neden, 'hayır'sa ne işimiz var Avrupa Birliği'nde?

Zamanda bin fersah

Noah Kramer "Tarih Sümer'de başlar" demiştir, ama çok da kaale alınmaz. Çünkü son yüzyıla girerken bütün dünyayı domine eden Avrupa için tarih Yunanlılar ile başlar. Herkes bilir ki insanoğlu ilk kez bu dönemde hayatı aklıyla anlamaya çalışmıştı. Bunun etkisi Rönesans, Aydınlanmacılık ve Modernizm hattında bugüne değin ulaşıyor. Tohumları çeşitli dönemlerde unutuldu, tekrar yeşerdi, ama Avrupa Kültürü kavramı ortaya atıldığında bu eksenin atlamak mümkün değil. Rönesans döneminde, özellikle İtalya'da, Kutsal Kilise tarafından unutturulan Yunan felsefesi ve sanatının tekrar gündeme oturması, Yunan Mitolojisinin Avrupa sanatında sürekli ve yeniden işlenmesi bu ortak paydayı güçlendirdi. Çok klişe, ama böyle...

Bütün Avrupa'yı etkileyen diğer uygarlık

Roma İmparatorluğu. Kartal başlı asalarını bütün milletlerin kafalarına vurup Avrupa'yı tek yönetimde birleştirerek Akdeniz'i çepeçevre kuşattılar. Bu durum günümüze kadar gelen bir imgelemi doğurdu: Dünyaya hâkim olmak. Bu uğurda nice kan dalgası geçti Avrupa'dan: I. Roma İmparatorluğu Atila'nın önüne katarak sürdüğü kavimlerin baskısı altında yıkılınca, II. Roma İmparatorluğu ise Fatih Sultan Mehmet'in kırdığı kapının altında kalınca III. Roma'yı kurmak isteyenler hiç eksik olmadı. Şarlken, bütün Avrupa'yı Kutsal Kilise'nin desteğiyle birleştirmek istedi, tesis yoktu. Napolyon Rusya'nın kışında sallanıp Waterloo'nun çimenlerine gömüldü. En son Hitler, kendine III. Reich'in imparatoru diyecek kadar azıttı, Berlin'in yeraldında kendini yaktı. Yani anlayacağınız, birleşik bir Avrupa fikri çok da yeni bir şey değil. Sadece yöntemler medenileşti diyebiliriz. Demesek de olur.

Kültürle ilgili konuşuyorsak (içinde boğulma tehlikesine rağmen) din meselesini göz ardı edemeyiz. Roma İmparatorluğu'nun benimsemesi ile Hristiyanlık bütün kıtaya yayıldı. Kilise gücünün zirvesine ulaşınca Avrupa'ya en karanlık dönemlerini yaşattı (diğer bir deyişle, nasıl bir asalak olduğunu ispatladı). Roma İmparatorluğu'nun kılıçla yaptığını otoritesiyle başaracak kadar güçlüydü ama bunu sadece öbür dünya

nimetlerini vaat ederek yapmadı tabii. Yine de, Haçlı Seferleri sırasında din bağının etkili bir katalizör olabileceği görüldü. Gerçi Haçlılar kutsal bir vazifenin mağrur şövalyelerinden daha çok yağmacılara benziyorlardı; kendilerine kapılarını açan İstanbul'u altüst ettiler. Hatta bu yüzden denir ki, Bizanslı din adamları Fatih'in işgali altındayken, "İstanbul'da Latin serpuçu görmektense Osmanlı sarığı görmeyi yeğlerim" demişler... Hepsine rağmen, aynı dinin mensubu olmak iletişim kanallarını genişletir. İletişim kanalları demek kültürel etkileşim demek. Evet.

Bütün dinler gibi, Hristiyanlık da tek bir görüş açısı barındırmıyor içinde. Mezhep farklılıkları yıllarca sürecektir savaşlar çıkaracak kadar keskinleşebildi. Bunun etkisi halen, İrlanda meselesinde görülebileceği gibi, devam ediyor. Üç temel mezhep Katoliklik, Protestanlık ve Ortodoksluk sadece dinsel değil kültürel ayrımı da gösteriyor tabii ki. Katolik inanca göre kutsal olan Papa, muhafazakâr Protestanlar için dinsel bir tiran. Yani ağızlarına pelesenk olmuş Hristiyan Kulübü lafı çok da kapsayıcı değil.

Bırakın Avrupa'yı, bütün dünyayı yakan ateş ise Fransız Devrimi. Lise bilgilerimize bakalım: Bu olay imparatorlukların sonu, ulus-devletin tohumu olmuştur; burjuva sınıfı iktidarının yolunu açmıştır. Burada

birbirine zıt iki olgu var; burjuvazi ve ulusalcılık. Zıt olmalarının nedeni burjuvazinin uluslararası, yani evrensel olmasından kaynaklanıyor. Bu zıtlığı Avrupa Kimliği'nde de görebiliyoruz ya da ben göstermeye çalışacağım.

Tamam, toparlıyorum

Dağınık değindiğim noktaları birleştiren Avrupa Birliği'nin savunduğu, kadar anlamlı bir resim çıkmıyor ortaya.

Din, kimi yerde urgan, kimi yerde lif misali bütün kıtaya dolanmış durumda, ama mezhep farklılıkları nedeniyle abartıldığı kadar bağlayıcı değil.

Yunan uygarlığı, kültürel temel olarak iyi bir çıkış noktası, ama Fransız Devrimi'nden bu yana ulusallaşarak kutuplaşmış ve birbirleriyle yoğun bir rekabet içine girmiş 'ulus'ların yaşama bakışlarında kimi yerde uzlaşmaz farklılıklar var. Doğu Avrupa'da devam eden bölünmeler ve İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden farklı politikaları takip etmesi de bunu gösteriyor.

Avrupa'da gerçek anlamda bir burjuvazi var ama her ülke bunu farklı farklı oluşturabiliyor, kimilerinde yeni oluşuyor.

Peki, o zaman bu Avrupalılar nasıl oluyor da bir araya gelebiliyor? Cevap çok basit: Emperyalizm... Kapitalizmin doğduğu yer olan Avrupa'da sınıfsal bilinç elbette ki dünyanın geri kalanına göre üst

seviyede. Yüzyıllarca sürdürülen sömürgeci ve emperyalist politikalar, sağlam bir harç misali, kapitalizmin tuğlalarını bir arada tuttu. Bu sayede elde edilen sınıfsal bilinç dinsel ve kültürel bağları silikleştirdi. Aksi halde kader birliği içine girilmesi düşünülemezdi. Para hiçbir yerde yabancılaşmaz, en keyifli şekilde başa oturur.

Neden AB?

İki dünya savaşının da tek bir galibi vardır, o da ABD. Hele II. Dünya Savaşı'nın sonunda Avrupa öyle perişan hale geldi ki, 'ABD yardımları' ve Yalta-Potsdam anlaşmalarında SSCB'nin uzlaşmacı tutumu olmasa bugün çok farklı bir dünyada yaşıyor olabilirdik. Gerçi ABD, faşizmin yenilgisinden sonra işçi devrimlerinin gerçekleşmesini önlemek için 'yardım'ları yapmaya mecburdu ya, neyse...

Avrupa ülkeleri tekrar kendilerini toparlayıp küresel güç olma yolunda ilerlerken ABD çoktan bütün köşe başlarını tutmuştu. Eski görkemli günler Avrupa için neredeyse hayaldi; ancak ABD'nin izin verdiği kadar semirebilirlerdi. Bu nedenle kendi aralarında rekabet etmelerinin bir fayda sağlamayacağını, tek başlarına başaramadıklarının üstesinden beraberce gelebileceklerini anladılar. Temininde ve dolaşımında sıkıntı çekilen kömür ve çelik ürünleri için oluşturdukları serbest dolaşım iyi sonuç vermiş, ülkeler arası işbirliği kanallarının açık olduğu görülmüştü. Ama ulaşılması istenen hedef için sadece ülkeler arası işbirliği yetmez. Bu tür

işbirlikleri bütün tarafların çıkarları uyumlu olduğu süreçte geçerli olabilir. Daha sağlam, geriye dönülmez bir yapı kurmak lazım.

Böylesi bir yapı da ancak tek ülke, tek bayrak, tek kimlikle mümkün olabilir; adamakıllı tek ortak payda olan kapitalist sınıf bilincini bütün yaşantıya yaygınlaştırmak gerekir. Maddi çıkar birliği yetmiyor yani; ortak bir kültürel iskelete giydirilmiş kimlik elbisesine ihtiyaç var.

Avrupa Birliği kuramcı ve siyasetçilerinin, 'Avrupa Kültürü' ve 'Avrupa Kimliği' kavramları üzerinde ısrarla ve ihtimamla durmalarının sebebi bu. Bu kavramların varoluşlarında sorunlu olmaları ilgilendirmiyor onları. Gerekirse göz boyamacılıkla, dogmatikleştirme ile herkese yutturmaya çalışıyorlar.

Didikleyelim...

'Avrupa Kültürü' denilince oluşması istenen imaj kabaca şu: Akılcılık, aydınlanma ve modernizm ekseninden hareketle; insan haklarına saygılı, farklı yaşam ve düşüncelere karşı hoşgörülü, bu farklılıkları kültürel çeşitlilik olarak görüp gözetken, ama buna rağmen birlik olabilen bir kültür...

Ulan diyorum (affınıza sığınarak), bu sayılanları sahiplenmek bir tek sizin mi hakkınız? Hayır. Bunu AB kuramcıları da biliyor (bizimkiler hariç). Ama bu evrensel değerleri kendi kültür yapısına yediremezse nasıl yirmi küsur ülkeyi bir araya getirebilir ki? Gerekirse dünyayı aptal yerine koyarak, evrensel değerleri Avrupa mavisine boyayacaklar mecburen. Zaten, bu işe Avrupa mührü koymazlarsa iş

çığından çıkabilir, bütün dünyayı kapsayacak bir projeye dönüşebilir. Bütün dünya birlik olursa kimi sömürecekler?

Görülüyor ki ortak bir kimlik 'yaratarak' gücünü ve potansiyelini maksimize etme çabası, ulusallaşma sürecinde devletlerin (mesela Türkiye'nin) gösterdiği çabanın daha geniş boyutlu bir hali, o kadar. İddialı bir çaba, bunu kabul etmek lazım. Çünkü dünya hâlâ etnik problemlerle boğuşuyor. Her kültürel kimlik kendi kaderini tayin hakkı, bağımsızlık istiyor. Yaşadığımız Kürt meselesinden bunu rahatlıkla görebiliyoruz. Neredeyse bin yıldır aynı çatı altında, aynı topraklarda, aynı inançla yaşayan insanlar kendilerine ait bir devlet, bir bayrak istiyorlar (en azından bunun için çabalayan, bu uğurda silaha sarılanlar oldu/var). Gerçi Avrupa, Türkiye gibi yok sayma, inkâr etme, baskı altına alma, susturma vb. yöntemlerle ortak kimlik oluşturmaya çalışmıyor, 'birlik içinde çeşitlilik' sloganıyla üyelerinin yerel unsurlarını koruyacağını, zenginleştirileceğini taahhüt ediyor. Böylece, Türkiye'de olduğu gibi, yerel kültürlerin erozyona uğrayacağı eleştirilerini engelleyeceğini sanıyor ama benim aklım yatmıyor.

Bu sorunu bertaraf etmek, ancak milliyet ve din üstü bir kavram olan sınıf bilinci yakıtlı kimlik motoru ile mümkün. Avrupa'nın yapmaya çalıştığı şey de bu; ama emperyalist bir açıdan, kendine yontarak. Bunun tamamen bir göz boyama, bir aldatmaca olduğu ortada. Gerçek anlamda bir sınıf bilinci olursa ne emperyalizm kalır, ne kapitalizm çünkü.

AB ve Avrupa sosyal modeli Sapla saman...

Avrupa ülkelerinin imrenilen yaşam standartları, çalışma koşulları, sosyal haklar gibi gerçeklerinin, hayallerle artık ne kadar örtüştüğü ayrı bir tartışmanın konusu. Ancak tek tek Avrupa ülkelerinde gerek işçilerin, sendikaların ve halkın büyük mücadeleleriyle kazanılan, gerekse kapitalistlerin sosyalizm korkusuyla gerçekleştirdiği 'Avrupa Sosyal Modeli'nin, yani 'refah devleti' uygulamalarının artılarını, Avrupa Birliği'nin hanesine yazmaya çalışanlar ya ciddi biçimde saf, ya da düpedüz sahtekar...

Avrupa Sosyal Modeli hiç de AB'yle bağdaşan bir şey değil. Zaten AB her zaman ekonomik bütünleşmeyi ön planda tuttu ve sosyal politikaları çok dar bir alana hapsedti. Son zamanlarda çalışma yaşamına dair kökten değişiklikler getirecek düzenlemelere karşı çıkan 'çatlak sesler' den de anlaşılabilir. AB'nin bu alandaki düzenlemeleri bir 'düzleştirme' den ibaret. AB'nin tarihine baktığımızda da değişen bir şey yok. Özellikle, iç pazarın bütünleştirilmesi çabalarının hızlandığı 80'lerden itibaren sosyal politikalar ve 'refah devleti' anlayışı, 'rekabeti engellediği' gerekçesiyle sürekli törpüldü. Özelleştirmeler yapıldı, kamusal hizmetler piyasaya terk edildi, işgücü piyasaları esnekleştirildi, sosyal koruma zayıflatıldı, sosyal harcamalarda kısıntılara gidildi... Bu topyekün saldırının amacı, işçi hakları ve siyasi özgürlüklerin II. Dünya Savaşı öncesi düzeye geriletmesinden başka bir şey değildi.

Rüya Çoktan Bitmiş:

- Shell'in eski yöneticisi ve AB'nin eski iç piyasa komisyonercinin adıyla anılan Bolkenstein Yönergesi... Ortaya attığı 'köken ülke' ilkesiyle, A ülkesinin şirketinin B ülkesinde hizmet üretirken kendi ülkesinin yasal düzenlemelerine bağlı olmasını öngörüyordu. Böylece çalışma koşulları ve işçi haklarının en geri olduğu ülke seviyesine çekilmesi amaçlandı.

- Üye devletlerin onayına sunulan anti-demokratik, neo-liberal ve emperyalist Avrupa Anayasası...

- Almanya'da gündeme gelen Harzt IV... Sosyal güvenliğin tasfiyesi ve işsizlere verilecek yardımın sosyal yardımla birleştirilmesi aracılığıyla yardım miktarının düşürülmesini ve yardım alacak kişinin devlet desteğine ihtiyacı olduğunu ispat etmesi şartını dayatıyordu.

- Fransa'da genç çalışanların kıdeminin ilk iki yılında işverenine neden göstermeden ve tazminat vermeden işten çıkarılmasını içeren CPE adlı yasa tasarısı...

- Yine Fransa'da banliyö isyanlarına sebep olan sistematik ırkçılık ve kitlesel işsizlik...

Sürekli azalan reel gelirler (işçi başına düşen reel ücretler, 1993-2003 yılları arasında Almanya'da ve Fransa'da yüzde 5, İtalya'da ise yüzde 10 oranında değer kaybetti. Euro Bölgesinde reel ücretler 1993-2003 yılları arasındaki on yıllık dönemde ortalama yüzde 7 gerileme gösterdi.) Haftalık çalışma süresini uzatma, emeklilik haklarını gerileme girişimleri... Yüzde 10'lara yaklaşan işsizlik oranı (işsizlerin yarısı uzun süreli işsiz konumunda), 20 milyonu aşkın işsiz ve 80 milyona yakın yoksul insan... 90'lardan bu yana sürekli artan geçici statüdeki işçiler... Çalışan yoksullar... Kansereleşen genç işsizliği... Bozulan gelir dağılımı... Yüzde 30'lara düşen sendikalaşma oranı ve toplu sözleşme kapsamındaki işçilerin gün geçtikçe azalması... İşte AB'nin kendi hazırladığı istatistiklere göre bugünkü durum...

Sendikal örgütlenme, grev, toplu sözleşmeli çalışma hakkı, işsizlik, yoksulluk gibi sorunların merheminin, kel AB'de olmadığı kesin. Bırakın Ertuğrul Özkök gibileri hâlâ, "Başka yarın yok" gibi küflenmiş sloganlar eşliğinde torunları için Avrupa Birliği'ni ihtirasla savunacak partiyi oy vermek için arayadursun...

○ DENİZ ÇERŞİL

Geleneksel bir 'son söz'...

Türkiye'deki Avrupa Birliği karşıtlarının sesi gittikçe artıyor. Karşı oldukları ne? Bir başkasının güdümüne girerek bağımsızlığı yitirme endişesi, istedikleri gibi at koşturma olanaklarını kaybetme korkusu, Doğu ile olan bağların kopacağı düşüncesi, din... Ben bunların üzerinde durmuyorum (durulabilir, ama ben durmuyorum). Asıl mesele, Avrupa Birliği'nin kültürel ve ekonomik gelişim maskesinin ardında, aslında yeni bir sömürgeci güç olması. Bunun anlamı dünyanın daha baktan bir hale geleceğidir. Hayır diyorsam buna hayır diyorum. "Globalizm aslında komünizme giden yoldur" minvalli laflar eden Çetin Altan gibi iyimser bakamıyorum hayata...

Türkiye'nin Avrupalı olduğu iddiası da ayrı bir komedi tabii. Bunun sebebi Avrupa'nın da pompaladığı evrensel değerler; Türkiye, Mustafa Kemal'e kazanılan Cumhuriyet değerlerinin bu evrensel değerlerle örtüştüğünü, aradaki dinî

farklılığın Avrupa Kültürü'nü zenginleştireceğini öne sürüyor. Yüzyıllarca savaştığı, sömürüldüğü, Kurtuluş Savaşı'nı verdiği Avrupa ile ortak bir tarih paylaştığı için Avrupalı olduğu savına kıyasla daha mantıklı bir tez. Ama dedim ya; Avrupa her ne kadar evrensel değerleri kültürünün temel motifi olarak görse de (bu değerlerin hiçbir kültüre mal edilemeyeceğini de söyledik) asıl mesele ortak kimliği sahiplenmeyi kolaylaştırmak. Avrupa Kültürü zaten zoraki kurulmuş bir iskelet. Türkiye'nin yükünü taşıyacağını (en azından yakın vadede) hiç sanmıyorum.

AB'nin fark ettirmeden giydirmeye çalıştığı bu kimlik elbisesi insanların üstünde durur mu, dursa bile nereye evrilir, bilinmez. Bunu göz önüne almadan, sırf ekonomik çıkarlar nedeniyle AB'ye girmeye çalışan Türkiye, "Ben de Avrupalıyım ulan! 1963'te söz verdiğiniz kardeşim, bana ne?" diyerek nereye varır?..

Sermayenin ve savaşın Av

Avrupa hükümetleri işçi haklarına saldırıyor; özellikle emeklilik, grev, parasız sağlık ve eğitim haklarına saldırmaya başlıyor, büyük holdinglerde toplu işten çıkarmalar ile kamu hizmetlerinin peşkeş yoluyla özelleştirilmesi için tuzu biberi oluyor. Bu topyekûn saldırının amacı, işçi hakları ve siyasi özgürlükleri II. Dünya Savaşı öncesi düzeye geriletilmektir. Emeklilik haklarına saldırırken hep aynı reçete kullanılıyor: Emeklilik yaşını yükseltmek, emekli maaşı birikimini azaltmak için hesap bazını genişletmek, asgari gün sayısını artırmak, büyük bankalar tarafından kontrol edilen özel emeklilik sistemlerinin dayatılması... Hükümetler, aynı zamanda bu sosyal harcamaları kısararak büyük sermayenin ve zenginlerin üzerindeki yükü azaltıyor.

Saldırının kilit unsurlarından biri de, bu gerici rotanın devamını garantileyecek olan bir 'Avrupa Anayasası'nın kabulüdür. Kitle hareketleri tarafından şimdilik engellenmiş olsa da, Avrupa Anayasası 2007'de tekrar dayatılacaktır ve bu anayasa metni anti-demokratik, neo-liberal, emperyalist bir anayasadır; 'sermayenin ve savaşın Avrupası'nın anayasasıdır.

Avrupa Anayasası metni, giderek daha kontrolsüz ve baskıcı 'güçlü devlet' eğilimlerinin üstünü örtmeye çalışıyor. Asla halk iradesini yansıtmayan bu metin, yöneticilerin isteklerini ifade eden bir paçavradan ibaret; öyle ki, bu paçavra bir kez onaylandıktan sonra tüm ülkelerin onayı olmadan değiştirilemeyecektir.

Aynı anayasa, Avrupa halklarına yapılan tüm vurguyu ortadan kaldırma işinde ortada sadece mevcut üye devletlerin tek söz sahibi olduğu, devletsiz ulusların AB'de hiçbir yeri olmadığı ve kendi kaderini tayin haklarının tanınması noktasındaki tüm beklentilerini terk etmek zorunda olduğu konusunda şüphe bırakmamıştır. Ama anayasa bu kadarla da kalmayıp, devletlerin, halkın meşru taleplerine karşı kullanılabilecek baskıcı yöntemleri de onaylıyor.

Anayasa, her geçen gün daha baskıcı ve otoriter

hale gelen hükümetlerin keyfi eylemlerine cevaz veren bir 'Avrupa çapında ortak polisiye ve hukuki alan'dan bahsediyor ve bu kavramı kutsuyor. 'Dayanışma maddesi' denen ve 'terörizm riskini bertaraf etmek ve demokratik kurumları korumak' adına 'askeri kuvvetler dahil' tüm araçları kullanmayı öngören, ama ne hikmetse bu riski kimin değerlendirdiği ve 'demokratik kurumların' neden ve kimden korunacağı sorularını yanıtsız bırakan madde, halklar üzerinde tam bir tehdit oluşturuyor. Bu anayasa, çokuluslu şirketlerle bağlantılı en güçlü devletlerin ve üst düzey Brüksel bürokrasisinin, saldırılarını maskeleye yarayan Avrupa Parlamentosu yardımıyla, kıtanın kaderini diledikleri gibi belirlemeye devam etmesini sağlayacak, kontrol edilemez bir bürokratik yapı inşa ediyor. Bu büyük şirketlerin oluşturduğu baskı gruplarının ve lobilerin bir aygıtı haline geliyor. Avrupa'nın patron örgütü UNICE iyi bir örnektir; "yasa önerilerini noktasına, virgölüne kadar inceleme ve gerektiğinde yasalasmadan önce içine yönetim lehine unsurlar koyma yetkisine haiz, tam bir silah"tır. (El Pais, 12.10.03)

Anayasa büyük sermayenin işçi sınıfının kazanımlarını yok etmek için giriştiği saldırıları meşrulaştırıyor. Büyük sermayeye dilediği gibi davranabileceği, tam bir özgürlük içinde yer değiştirebileceği, ücret ve özlük haklarını dilediği gibi tırpanlayabileceği, fabrikaları kapayıp Doğu'ya ya da 'üçüncü dünya' ülkelerine kaydırarak oradaki düşük ücretlerden ve hukuksuzluktan yararlanabileceği bir hareket alanı sağlıyor.

Özellikle Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) tarafından önerilen Genel Hizmet Ticareti Anlaşması'nın anayasada tanınması ve Avrupa Birliği tarafından coşkuyla kabulü korkunç bir adımdır. Bu anlaşmaya göre, hiçbir üye devlet kamu hizmetlerinin özelleştirilmesine karşı çıkamayacaktır; bunu sağlamak içinse DTÖ'ye bağlı bir mahkeme kurulmuş ve

buna 'serbest ticarete engel' olarak görülen bütün yerel yasalarla ilgili olarak, çokuluslu şirketlerin şikayetlerini dinleyip 'ceza ve destek' verme yetkisi tanınmıştır.

Buna karşılık, anayasal anlamda Avrupa'da asgari sosyal hakları sağlama alacak hiçbir 'ortak sosyal alan' öngörülüyor. 'Temel haklar anlaşması' adındaki belge ise böyle bir gerekliliği tamamen soyut bir hale getirmekten başka işe yaramıyor. Halen birçok Doğu ülkesinde ya hiç tanınmayan ya da sınırları belirsiz olan haklar 'temelinde' bir 'uyumdan' bahsediliyor. Bunlara 'çalışma hakkı' gibi ustaca bir kelime oyunu ile değiştirilen 'iş hakkı' da dahildir.

Kadın ve yabancı düşmanı

Ayrıca, Avrupa Komisyonu da ekonomik politikayı büyük sermayenin hizmetine açacaktır; sosyal ve mali politikalar ise üye ülkelerin yetkisinde olacaktır. Avrupa Merkez Bankası da her türlü denetimin dışında kalacak, bütçe açıkları anayasal bir norma dönüşecektir. Yüksek rekabetçiliğin korunmasını savunmaktan ibaret olan 'ileri sosyal demokrasi' için de hiçbir zemin kalmamıştır. Anayasanın getirdiği başka bir düzenleme ise, halihazırda aldıkları büyük sübvansiyon ve desteklemeli ihracat hakları sayesinde gürbüzleşmiş büyük toprak sahipleri ve çokuluslu tarım devleri lehine haklar getirerek, yüz binlerce küçük çiftçinin ve tarım işçisinin yok olmasına neden olacağı için bütün küçük tarım örgütleri tarafından protesto edilen Ortak Tarım Politikası'dır.

Anayasa projesi, küçük ülkelerin sömürülmesini pekiştiren bir göç politikasının egemenliğinde, yabancı düşmanı bir Avrupa tanımlıyor. Birinci ve ikinci sınıf Avrupalı yurttaşlar, daha düşük bir kategorinin kapısını 'toplum dışı, yabancı sakinlere' açacaktır. Danimarka 'entegrasyon' bakanı Bertel Haarder, yaptığı açıklamada 'siyasi ilticacıların devlet yardımıyla yaşamasına izin vermek yerine en pis ve düşük ücretli işleri' onlara vermekten bahsederek üye ülkelerin

konuya yaklaşımına dair önemli bir ipucu vermiştir. "(Göçmenleri) vizon kürklerini soyup domuz çiftliklerinde çalıştırmak... Hiçbir işi küçümsememeliler."

Anayasa kadın haklarını da -özellikle kontrolü ve kürtaj- sendikal hakları da t... Anayasa, emperyalist askeri doktrini, 'önleyici saldırı' kavramını garanti altına... Irak'ın askeri işgalini meşrulaştırıp kitle silahlarının büyük emperyalist güçlerin onları İsrail gibi sadık müttefiklerinin kalmaması sağlayan bu Avrupa'yı kutsuyor. Avrupa, aynı zamanda 'NATO'daki katli' kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getiren bir Fransa ve Almanya'nın ortak bir AB'ye 'damga vurmasını' sağlayacaktır.

Anayasa emperyalist bir Avrupa yaratıyor. Bu Avrupa'da çokuluslu dev şirketler Ku... Amerikalı ortaklarıyla birlikte Latin Am... Afrika ve Asya'da türlü dalavereler çevir... Borçlandırma ve sözde 'kalkınma yardın... yoluyla ülkelerin yağmalanmasına ve b... ve 'yapısal ayarlamalar' silahıyla açık ve kalmışlığa mahkum edilmesine odaklanıyor. Avrupa rolüdür bu.

Söz konusu Anayasa aynı zamanda ni... işgücüne sahip, kuralların ise olmadığı pazarlarının yeniden sömürleştirilmesi öngörüyor. On küsur yıllık vahşi kapital... travmasının etkisi altında olan bu ülke... yandan ikinci sınıf Avrupalı ortaklar... kapılarını açmış, diğer yandan Avrupalı... çokuluslu şirketlere, mevcut AB işçileri... 'rekabet gücü' adına, kazanılmış hakları... kabul etme baskısı imkanını vermiştir.

Bu metnin hazırlanmasında, İspanya'da Devrimci İşçi Partisi (PRT) dökümanları yararlanıldı.

sürece dahil değil misin?

ODTÜ Avrupa Çalışmaları Merkezi seni müzakere sürecinin bir parçası olmaya çağırıyor:

"Avrupa Bütünleşmesi İkinci Tezsiz Yüksek Lisans Programı"

ODTÜ Avrupa Çalışmaları Merkezi tarafından hazırlanan "Avrupa Bütünleşmesi Tezsiz Yüksek Lisans Programı" 2006 - 2007 / 2. Dönem başvuruları 1 Kasım 2006 tarihli itibarı ile başlayacak olup 30 Kasım 2006 tarihine kadar başvurular kabul edilecektir.

Başvuru koşulları ve detaylı bilgi için <http://www.abe.metu.edu.tr/news.html> adresini ziyaret edebilirsiniz.

Üniversite değil kabzımal! Ama hıyar yerine 'uzmar

Yurdumda Avrupa Birliği'ne dahil olmak için birbiriyle asla yatağa girmeyecek kesimlerin koalisyon kurlarını hayretle izliyorum; tabii en çok da bu yatağa girenlerin akademik çevrelerdeki çırpınışlarına. Demokrasi, ordunun ehlileştirilmesi ve avantanın artması elbette güzel şeyler, gelin görün ki içini doldurmadan ortaya atılan bu kavramları doldurmayı üstlenmiş akademiler, Sabancı, ODTÜ ve Boğaziçi, bakın öğrencileri nasıl davet ediyorlar: "SÜRECE DAHİL DEĞİL MİSİN?"

Yok, biz almayalım. Şimdi de neden siz almayın, üstüne kaçın, uzaklaşın onu anlatmaya çalışayım.

Bu akademik programlar, AB hakkında tam teşekküllü, AB'ye girme yanlısı, müzakere sürecinde 'masaya yumruk vuracak' yurtsever gençler yetiştirmeyi hedefliyor. Önce 'AB nedir, ne amaçlıdır, AB'de neler olacaktır?' mevzularını tamamen egemenlerin penceresinden öğreniyorlar, sonra AB'ye giriş süreci boyunca Türkiye'de yapılması gereken 'reform'ları belliyorlar, sonra bir güzel 'AB uzmanı' damgasını, verdikleri 1000 avro karşılığında alıyorlar.

Bu arkadaşlara akademide öğretilen ilk şey: 'AB'nin Türkiye karşısına koyduğu her türlü sav nasıl çürütülür?' Harıl harıl, Avrupa tarihi öğrenip, sonra, "Siz böyle diyorsunuzuz bu Türklere ama bakın siz de böyle astınız kestiniz..." ya da, "Hayır, hayır yanlış biliyorsunuz, benim memleketimde ata barı var" tarzında Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türklere sarı ırktan gelmediğini kanıtlama sevdasına benzer bir akademik iman gücüyle idman görüp, talim oluyorlar. Türk Akademisi'nin ilk yaptığı şey, Türklere-Moğolların aynı ırktan olmadığını kanıtlayıp, Avrupa'da 'barbar Türk' imajını

şilmeye çalışmak olmuş. Bizim akademimiz, aradan yıllar geçmiş, bir arpa boyu ilerlememiş, dere tepe düz AB'ye girmiş!

Haliyle, 'ata barı'nın nerede olduğunu tespit edebilen mezunlar, AB uzmanları olacak. Bu konuda 'yetkin' ve 'söz dinlenir' olacak ve aynı zamanda "Türkiye, AB'ye ne de güzel yakışır" diyecekler. Bu programların el yakan ücretlerini düşünmesek bile, aralarından pek de, "AB emperyalist ve neo-liberal bir projedir, AB olmasa, NAFTA'ya girmek için kastırır bu kapitalistler" diyeceklerin çıkması olasılığı, müfredatlarını incellerseniz, pek imkân dâhilinde değil. Bu programların müfredatı, bu şekilde bir donanım yaratmama konusunda mükemmelmış gibi gözüküyor. Bir yandan öğrencileri arasından çıkabilecek marjinalleri de yontma konusunu piyasanın sağlamayacağı istihdama havale etmişler diyebiliriz.

Bu müfredat incelemesinden akademik eleştiriye atlamak mümkün. AB'nin bütünleşme sürecini inceleyen insanları bu süreç üzerine yazacakları akademik makaleler, "Türkiye AB'nin nazar boncuğu, olmadı, ordusu olsun" eğilimli savları, akademik dürüstlük açısından başlangıçta bir sorun taşıyor. Bu sorun; bilgilerinin mutlak ve üstün olduğu eğilimini taşıyan burjuva iktisatçıların, teorileri gerçekliği yansıtmadığı zaman, gerçekliğin irrasyonel, manasız ve mantık dışı işlediğini söyleme ukalılığı göstermeleriyle aynıdır ve aynı eğilimi taşımaktadır. Çünkü yarattıkları (ürettikleri diyemiyorum) bilgi, ideolojik olarak saflarında bulundukları burjuvaların söylemlerini pekiştirme eğilimi taşıyor. En başından itibaren öyle çünkü AB'ye girmenin Türkiye'nin bekası için şart olduğu gibi bir kabullenmeyle başlıyorlar işe. Bu süreç, bilinçsiz olarak işleyecek ve bunun dışında üretilen bilgileri kendi bünyesinde tasfiye edecektir. Bu nokta, her şeyden önce en tehlikelidir; çünkü bilgilerinin

mutlaklığı bunları... Şimdi olduğu... "Meslek... sermaye... kendi fa... hayrına... Türkiye... düşündü... bize geç... protesto... Chirac... kuzum... söylemi... geçirile... Bu y... AB'nin... kontenj... esas bu... adayları... eksenin... araçsal... bunu h... bilim ya... kızların... İşte, b... uygun p... kendi y... salık ve

Fransa'da kenar mahalle ayaklanmasının birinci yıldönümü:

En alt çekmececedekiler araba yakıyorlar!

SAMİM AKGÖNÜL

Sömürge kelimesi güzel bir kelime. İçinde olgunun gerçek anlamını barındırıyor. Sömürgeci devletlerin dillerindeki karşılığı olan 'koloni'den çok daha net, çok daha acımasız, çok daha gerçekçi. Sömürenlerin ülkesinde sömürülenlerin çocukları yaşıyorlar. Aynı mahallede, hepsi toplu, hepsi beraber. İşsizler, gençler, eğitimsizler. Babaları da işsiz, anneleri de, ağabeyleri de işsiz, ablaları da. Gelecek hayalinin ufuk çizgisi oldukça uzakta. Ve araba yakıyorlar, otobüs yakıyorlar, otobüs durağı parçalıyorlar, postane kapısı kırıyorlar. Düşünerek ya da düşünmeden, intikam ya da eğlence, imdat çağrısı ya da savaş baltası, devleti temsil eden, otoriteyi temsil eden, kendilerince sömüreni temsil eden ne varsa yıkıyorlar, yakıyorlar. Bu sadece geçen sene dünyada duyuldu. Oysa her sene yılbaşı gecesi araba yakma yarışları olur Fransa metropollerinin kenar mahallelerinde, a-sosyal konutların dibinde. Hangi mahalle daha çok araba yakacak diye yarışılır.

Ancak geçen sene iş çığırından çıktı. Toplumsal sıkıntı, toplumsal gerilime, oradan da toplumsal patlamaya dönüştü. Sosyal terfiyi kuruluş ilkesi yapan Fransa, işçi oğlunun profesör olduğu, öğretmen kızının bakan olduğu, esnaf oğlunun işadamı olduğu Fransa, sömürgelerden gelen işçilerin oğullarına, kızlarına sınıf atlamayı yasakladı. Artık Fransız toplumu çekmeceli ve çekmeceler geçirimsiz. En alt çekmece sınıf kavgasının ne olduğunu bilmediğinden etnik kavgaya, dinsel kavgaya, 'otorite' ile kavgaya tutuştu.

Olayların başlangıcını hatırlamak yeter. Üç delikanlı, elbette süten çıkmış ak kaşık değiller, ama o gün herhangi bir şey yapmamış üç çocuk, polis uniformalarını görür görmez kaçmaya başlıyorlar. Çünkü ne yaparlarsa yapsınlar, kendilerinin

Paris'teki 'banliyö ayaklanması', Avrupa'nın göbeğinde büyüyen isyan potansiyelini gösterdi.

potansiyel suçlu olduklarını içgüdüsel olarak biliyorlar. Ve polisler peşlerinden koşuyorlar. Gençler elektrik trafosuna saklanınca da bırakıp gidiyorlar. İkisi ölüyor, biri yaralanıyor. Olay duyulduğu anda, herhangi bir örgütlenme olmadan, herhangi bir lider olmadan, herhangi bir plan olmadan, sokaklara dökülüyor gençler. Fransız siyasilerinin sert açıklamaları, özellikle İçişleri Bakanı, kendisi de göçmen asıllı, Nicolas Sarkozy'nin 'temizleme' göndermeleri, işi çığırından çıkarıyor. Göçmen göçmeni sevmez, toplumbilimin kuralı!

Hareket hemen sahiplenildi, yasa dışı işlerle uğraşan 'ağabey'ler sahiplendiler hareketi, "Bakın bunların hepsi haydut" denildi. Aşırı dinci liderler sahiplendi, "Bakın bunlar gerici Müslümanlar" dendi. Sendikalar sahiplenmediler çünkü sendikacı değildiler, işçi bile değildiler. Solcular sahiplenmediler çünkü solcu değildiler, siyasi bile değildiler. Hümanistler sahiplenmediler birkaç yerel göçmen derneğini saymazsak. Herkes, hep bir ağızdan bu küçük vahşileri kınadı. "Bakın", dedi muhalif partiler, "Ülkemiz

hukukun giremediği mahalleler var, hükümetin hatasıdır". "Daha çok polis koyacağız ama yarından itibaren hepsine iş imkânları açılacak", dedi iktidar. "İşte bu kadar uyumsuz göçmeni içeri alırsanız olacağı budur", dedi aşırı sağ partiler.

'Etikete hayır!'

Ne demek istiyordu ayaklananlar? Bir şey demek istiyorlar mıydı? Hepsi aynı şeyi mi demek istiyordu? Bir yıl boyunca çeşitli araştırmalar yapıldı bu sorulara cevap aramak için. Sezar'ın hakkı Sezar'a, siyasetçiler de ilgilendiler, anlamak istediler. Bütün bu alan çalışmalarının iki ana fikri kimilerine açıkça belirdi. Cevapları, üretilen söylemi okumaya çalışanlara.

Anavatanı Fransa olan Voltaire, "Kimlik, aynılıktan başka şey değildir" diyor. Cevaplardan çıkan ilk sonuç aynılık isteğidir. Aynı olmak, ortak olmak, toplumun teğetinde değil içinde olmak, şehrin çevresinde değil merkezinde olmak, hayatın kenarında değil ortasında olmak... Aynılıklarının kabulü... Okullara diğer Fransızlarla

birlikte gidebilmek, sadece Cezayirli ve Türkiyelilerin olduğu sınıflarda eğitim görmek zorunda olmamak. Diğer Fransızlar gibi işe girebilmek. İsimlerinden ve adreslerinden dolayı özgeçmişlerinin gönderdikleri işyerlerinde çekmeceye kaldırılmaması. En alt çekmeceye. Polislerin kendilerine de diğer Fransızlara davrandığı gibi davranmasını istiyorlar; hoyratça değil, baştan etiketlemeden. Diğer Fransızlar denebilir çünkü bu gençler kendilerini Fransız görüyorlar ve çoğunluğun onları yabancı görmesini hazmedemiyorlar. Fransa'da doğmuşlar, burada okumuşlar, Fransa'da yaşıyorlar, büyük bir çoğunluğu Fransızcadan başka dil bilmiyor, birkaç Arapça kelimenin dışında. Kimisi devamlı gönderme yapılan 'anavatan'a ayak basmamış, diğerleri ancak tatillerde. Anavatanları Fransa ve üvey evlat olmak istemiyorlar. Aynılık istiyorlar, her Fransız gibi Fransız olabilmek.

Anavatanı Fransızca olan Amin Maalouf cevap veriyor Voltaire'e, "Kimliğim, hiç kimseyle aynı olmamamdır" diyerek. Başlıklarının da tanınmasını

istiyorlar kenar mahallelerdeki. Başka olabilmek hakkının. İçinde rahat ettikleri, kendilerini ifade edebildikleri yaşam biçiminin, yeniden şekillenmiş kültür kırıntılarının çoğunlukça gayrimeşru görülmesine dayanamıyorlar. Başka olabilmek, değişik olabilmek hakkını talep ediyorlar. Kimileri Müslüman, potansiyel terörist sayılmadan dinlerini yaşamak istiyorlar. Kimileri ateist, ait oldukları grup tarafından dışlanmadan, çoğunluk tarafından Müslümanlık kimliğine hapsedilmeden hem birey hem grup olarak varolmak istiyorlar. Nasıl meşruiyetini kazanmış gruplar başlıklarını rahatça taşıyabiliyorlarsa Fransa'da, onlar da yaşayabilmek istiyorlar. Babalarının, annelerinin dilini öğrenebilmeyi, hayata yeni getirdikleri bakışın, bağdaştırıcı bakışın diğer bakışlar gibi kabullenilmesini.

Hem aynılık, hem başlıklık istiyorlar. Çelişkili gelse de azınlık gruplarının doğasında vardır bu iki istek. Ve ikisi de meşrudur ve kabul görülmesinde uygulamada hiçbir zorluk yoktur. Ama Fransa'da ikisi de şimdilik reddediliyor. Çünkü Fransa'daki Arap kolonilerine aitler, oraya yerleştirilmişler kamuoyu tarafından. En alt çekmeceye. Oradan çıkmak zor, toplumsal asansöre binmek zor. Ve en alt çekmececedekiler araba yakıyorlar bu iki çelişkili isteğin aslında çelişkili olmadığını anlatamamanın getirdiği buhranla.

Koloni kelimesi güzel bir kelime. İçinde olgunun değişik iki anlamını barındırıyor. Hem Kolonyalist devletlerin Afrika'ya, Asya'ya hâkimiyetini, hem de göçmen asıllıların Fransa'daki kolonilerini. Türkçedeki karşılığı olan sömürgeci çok daha kapsamlı, çok daha az manikeist, çok daha açık görüşlü. Kolonyalistlerin ülkesinde göçmen asıllı koloniler var. Bir üst çekmeceye çıkmak için ne yapmak gerektiğini şaşırmış durumdalar.

S. Akgönül, Akademisyen, Fransa

'AB kağıttan bir kaplan gibi...'

DR. NIKOLAUS
BRAUNS

Aslına bakarsanız, Avrupa Birliği Almanya'da gerçek bir tartışma konusu değil. Almanya nüfusunun çoğu hâlâ kendini Alman olarak tanımlıyor, Avrupalı olarak değil. Avrupa'dan söz edildiğinde ise, buna daha ziyade kültürel bir anlam yükleniyor. 'Avrupalı olmak', kültür ve medeniyet olarak Doğu'dan ve Güney'den, ABD'den ve İslam'dan üstün olmak gibi algılanıyor. Bu bir yanı sıra ABD'nin 'teröre karşı savaş' doktrinine karşı olmak, fakat aynı zamanda Avrupa'nın ya da Almanların Balkanlar'da 'insan hakları' adına yürüttüğü savaşı desteklemek anlamına geliyor.

İşçilerin çoğu Avrupa Birliği'ne karşı; çünkü Doğu Avrupa'dan yeni üye ülkelere sınırları açıyor ve bu da ucuz işgücünün maaşları düşürmesi anlamına geliyor. Sosyal Demokrat Parti'nin eski başkanı ve şimdi 'Die Linke' adlı parlamento grubunun lideri olan meşhur Oskar Lafontaine, geçtiğimiz yıl kendi gibi meşhur olan bir konuşma yapmış ve, "Ucuza çalışan yabancı işçiler, Alman aile babalarının işlerini alıyor," demişti. Pek çok Alman Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılmasına karşı çıkarken, ucuz işgücünün kendi maaşlarını düşüreceği korkusuyla hareket ediyor. Bu nedenle, sınırların göçmenlere kapatılması çağrısı yapan

reformist veya sağcı politikacılar ile sendika liderlerine karşı, göçmen işçiler ve Doğu Avrupa ülkeleri de dahil olmak üzere tüm Avrupa'da eşit ücret için hep birlikte mücadele etme gereğini vurgulamalıyız.

Avrupa Birliği, Almanların çoğu tarafından taa Brüksel'deki soyut ve bürokratik bir aygıt olarak algılanıyor. İnsanlar, Avrupa Parlamentosu'nun kendi kaderleri üzerinde ciddi bir etkisi olamayacağı kanaatinde; çünkü gerçek iktidar Avrupa Konseyi ve ulusal parlamentoların -ve elbette dev şirketlerin yönetim kurullarının- elinde. İnsanların bu tavrı Avrupa Parlamentosu seçimlerinde de kendini gösteriyor; 2004 Avrupa Parlamentosu seçimlerinde Alman seçmenlerin sadece yüzde 43'ü oy kullandı. Bu oran 1999'da da yüzde 45.2 düzeyindeydi.

'Huzur evine benziyor'

Siyasi partiler için bile durum böyle; Avrupa Parlamentosu'nu yaşlı devlet adamlarının gönderildiği bir 'huzur evi' gibi algılıyorlar.

Esasen Avrupa Birliği sıradan insanların günlük yaşamını çok da etkilemiyor. Almanlara Avrupa Topluluğu ve Avrupa Birliği'ne girmek isteyip istemedikleri ya da avro kullanma konusundaki fikirleri hiç sorulmadı. Oysa Fransa ve diğer bazı Avrupa ülkelerinde vatandaşlar ortak para birimine geçiş ya da Avrupa Anayasası üzerine oy kullandı; Almanya'da tüm bu konularda yetkili karar mercii parlamento. Ve mesela küçük bir azınlık 'güçlü Alman

Markı'ndan vazgeçmeye karşı çıkarken, parlamentonun ezici çoğunluğu yeni para birimi avro lehinde oy kullandı.

Almanya, ekonomik ve askeri gücüne bağlı olarak, Fransa'yla birlikte Avrupa Birliği'nin egemen gücüdür. Bu, Avrupa Birliği'nin Almanya üzerinde, Türkiye ya da yeni Doğu Avrupa ülkelerine yapıldığı gibi, yasalarını değiştirmesi yönünde bir baskı uygulayamadığı anlamına geliyor. Tam tersine, Alman sermayesi Avrupa'ya kendi isteklerini dayatıyor.

Fransız ve Hollandalıların Avrupa Anayasası'na 'Hayır' oyu vermesi sayesinde, Avrupa yasal sürecinde şimdilik bir dizi neo-liberal uygulamayı gerçekleştiremediler. Öte yandan, bugün Alman işçileri yaygın bir işsizlikten mustarip; posta hizmetleri, enerji ve demiryolu gibi belli başlı kamu işletmeleri özelleştirildi. Fakat bunun sorumlusu Avrupa Birliği'nden ziyade, kapitalist sistemin kendi iç mantığı...

Bu büyük şirketlerin, bürokratların ve generallerin Avrupa Birliği, Alman işçilerine ve gençliğe hiçbir şey veremez. Çoğu sendikanın, Yeşillerin ve reformist partilerin yaptığı gibi, daha 'iyi', daha 'sosyal', daha 'feminist' ve daha 'ekolojist' bir Avrupa Birliği çağrısında bulunmak, beyhude bir çabadır. Avrupa Birliği'ni parçalama ve Avrupa sosyalist devletler birliğini inşa etme hedefiyle, uluslararası sınıf mücadelesini yükseltmekten başka çıkış yolumuz yoktur...

N. Brauns, akademik çalışmalarının yanı sıra Almanya'daki sol gazete Junge Welt'te yazarıdır.

Kaçak işçi çalıştırmak *baladan* tatlı

SUPHİ TOPRAK

Yeni dünya jargonu ile, 'demokrasi' getirmek için, Afganistan, Irak, Kongo başta olmak üzere dünyanın bir çok ülkesine asker yollayan AB, bu 'demokratik' söylemleri ciddiye alıp AB ülkelerine gelenlerden ise son derece rahatsız oluyor. Demokrasi AB için sadece bir sömürge süslemesi. Demokrasi anlayışı, söz konusu göçmenler ve mülteciler olunca bir lüks haline dönüşüyor. Ülke şartları, göçmenlerin isteklerini yerine getirecek durumda değil. Topu, tüfeği, askeri, firmaları zorla dünyaya dolmuş iken, bir çok hayatı riski göze alarak, bazen denizleri, bazen dağları, bazen sınırda ateş açılma riskini yani ölümü yaşam adına kabullenip, kilometrelerce öteye Avrupa'ya gelenler, umduklarının dışında ülkelerle karşılaşılıyorlar.

AB ülkelerinde genel bir göçmen ve mülteci yasası yok. Bu nedenle, yasal olarak göçmenler çok farklı şartlarda yaşayabiliyor AB'nin ortak mülteci noktasını oluşturan bir kavrayış da mevcut tabii; ilk olarak, mültecileri kendi sınırları dışında tutmak! Fransa bir ara kendisine mültecilik için başvuranları Afrika'nın ortasındaki sömürmesine yolluyordu; açıklaması çok basitti: "Orası da Fransa toprakları!..."

AB kendisini duvarlarla, kamplarla dünyanın fakir bölgelerinden ayırmak istiyor. Afrika'dan gelen mültecileri, Kuzey Afrika'da kurulmuş mülteci kamplarında toplatıp, ondan sonra akıbetlerine karar vermek istiyor AB. Dünyaya sözde 'özgürlük' vaat edenler, kendi çevrelerine

kalın duvarlar örüyor.

Almanya içinde, iş ve işçi bulma kurumlarında bir genel kural vardır: İşe ilk önce Alman vatandaşı, daha sonra AB ülkelerinden gelenler, daha sonra da diğer ülkelerden gelenlere öncelik tanınır. Göçmenler AB'nin düşük ücretli iş gücünü oluşturur. Senelerce AB ülkelerinde kalıp, çalışma izni olmadığı için, kaçak çalışmak zorunda kalanların durumu daha da vahimdir. Çalıştıkları yerlerden paraları

alacakları belli bile değilken, aldıkları ücret ve çalışma şartları, en düşük ücret, en ağır şart olarak karşımıza çıkar.

AB genelinde şu an milyonlarca anılan kaçak işçi dolu. Kaçak ve ucuz!.. AB diğer ülkelerin hem 'kaliteli' iş gücünü, ihtiyaçları ölçüsünde kendi ülkelerine getirirken, hem de ucuz işçilerden faydalanan. Ekonomik alanda üretici olan işçileri diğer ülkelerden getirip, bunlar üzerinden kârını artırmayı (daha fazla sömürmeyi) beceren AB ülkeleri

işçi ücretlerini sürekli düşürüyor.

Akademik alanda 'yüksek vasıflı' eleman eksiklerini de emperyalizme bağımlı ülkelerin gidermeye çalışıyorlar; buna yönelik yasalar çıkarılıyor; gelen ucuz işgücünü de kendi ülkelerindeki 'vasıflı' elemanlara karşı koz olarak kullanıyorlar.

Böylelikle, işçiler arasındaki birlik baştan engelleniyor; hem daha ucuz, hem de bölünmüş bir iş gücü yaratılıyor...

S. Toprak, Almanya'da temizlik işçisi.

Türkiye'den gelenlerin hali...

Türkiye'den gelen göçmeler, Avrupa'da yaşayan tüm göçmenlerin önemli bir oranını oluşturuyor. 60'larda ve 70'lerde iş göcünü ağırlıklı olarak oluştururken, 80 darbesi ile birlikte siyasi mültecilik daha ağırlıklı hale geldi. Yaşadıkları yerlerde üye sayıları binlerle ifade edilen dernekler açan örgütler, daha sonraları bu kitleyi büyük ölçüde kaybettiler. Kürt mültecilerin sayısının 80'lerin ortalarından itibaren sürekli artması ile birlikte, göçmen profili de değişmeye başladı.

Öte yandan, Türkiye'deki her siyasi akımın Avrupa'da daha tutucu bir tabanı oluştu. Göçmenliktendir belki, kaybolacağım korkusu, elindekilerine daha sıkı sarılma ihtiyacını doğuruyor bir çoğunda; aslında bıraktığı yerdekiler, 40 defa değişmişken, kendileri 30 sene öncesinin aynıları olarak kalma çabalarında. Türk özel televizyonlarının Avrupa'da da yayına başlamasıyla beraber, Türkiye'deki olayları son derece yakından takip eden bir göçmen profili oluştu. Avrupa, Rize'de, Kayseri'de, Ankara'da yaşamaya çalışanlarla dolu. Trabzonlular kahvesini de görmek mümkün, 30 senedir Almanca bilmeden güzel güzel yaşayanını da.

Fransa'daki gibi gettolarda yoğunlaşan Arap nüfusun benzeri Almanya'da yok. Berlin'de özellikle Türkiye'den gelen göçmenlerin yoğun olduğu bölge Kreuzberg haricinde, yabancıların çok yoğun biriktiği bir semt yok. - tabii ki kira

fiyatlarının düşük olduğu bölgelerde, gelir düzeyi en düşük olanlar oturur. Bunu her şehirde görmek mümkündür - Berlin Kreuzberg'te üç hafta önce 200'den fazla göçmen genç polisler saldırdı, sokak çatışmaları yaşandı. Göçmenler, kendilerine karşı yükseltelen ırkçı politikalarla karşı tepkisini, ancak bir bölgede yoğunlaşabildiklerinde ortaya koyabiliyor.

Avrupa'da Türkiye'den gelmiş işçilerin, sermaye birimlerini küçük ölçekli iş kurmaya yönelttiği görülüyor. Daha önceleri bu ağırlıklı olarak Türkiye'den ev ve arsa almaya yönelikti.

Türkiye'den gelenlerin oluşturmuş olduğu sermayenin önemli bir kısmı da yeşil sermayeye aktı. Yüzde 100 kâr oranı vaadi ile, sermaye toplayanlardan yüzde 100 hayal kırıklıkları geri döndü; yıllarca çalışıp biriktirilen paraların uçup gitmesi ve Recep Tayyip Erdoğan'ın, "Bana mı sordunuz?!" azarları... Kendisinin de aynı geleneğin üstünde oturduğu, siyasi iktidarını yurtdışında çalışan emekçilerin parasıyla kurduğunu RTE unuttu tabii. "İslamcı tabana olan haklı," demekten öte, emekçilerin din ile kandırıldığını, rezil koşullarda çalışan zavallı insanların - paralarının hortumlandığını görmek gerekir. Camiler hâlâ yeşil sermayenin şubeleri gibi çalışıyor. Parası olanın kapılarını açındırıyorlar, emekçilerin hamisi olduklarını söylüyorlar, "Müslüman Müslümanla kardeşler" deyip paraları 'abi'lere topluyorlar ve nihayet hakkını soranları azarlıyorlar.

Bir de *Marx* dedeye soralım...

Marx ve Engels'in yazdığı ve 1848'de yayınlanan Komünist Manifesto şöyle başlıyordu: "Avrupa'da bir hayalet dolaşıyor – komünizm hayaleti. Eski Avrupa'nın bütün güçleri bu hayaleti defetmek üzere kutsal bir ittifak içine girdi."

Bu satırların yazılmasının üzerinden 150 yıldan fazla zaman geçti ve ne bu hayalet defedilebildi ne de kutsal ittifak sona erdi. Gerek ABD liderliğindeki emperyalist politikalar, gerekse AB gibi liberal politikaların uzantısı emek düşmanı yapılanmalar kapitalist sistemin özündeki çelişkilerin bir bir su yüzüne çıkmasını engelleyemiyor. Sistem her geçen gün etrafa pislikler sıçratarak çürümeye devam ediyor. Ve Güney Amerika'da 'sol' rüzgarlar eserken, dünyanın dört bir tarafında da kapitalizmin ekonomik, askeri ve ideolojik saldırılarına karşı muhalefet yükseliyor.

Kapitalist sistemin doğduğu ve deniz aşırı sömürgeler ile birlikte bir dünya pazarı yaratıp bir dünya sistemi olmaya başladığı Avrupa kıtası da bu uzlaşmaz çelişkilerin kendisini en güzel gösterdiği yer. Bir yandan işçilerin sahip oldukları olanaklar ile patronları aratmayan yaşam düzeyleri, öte yandan giderek artan işsizlik oranları ve bozulan toplumsal dengesizlikler sebebiyle en gerici siyasi hareketleri içinde barındıran kitleler büyük tezat oluşturuyor. 'Sol'un Avrupa'da niçin yeterince güçlenemediği sorusu ise cevabını 1882 yılında Engels'in şu satırlarında çoktan bulmuş görünüyor. "İngiltere'de işçi partisi yok, yalnızca muhafazakarlar ve liberal-radikaller var; işçiler de İngiltere'nin dünya pazarındaki ve sömürgelerdeki tekelinden kendi paylarına düşeni keyifle tüketiyorlar."

Kapitalist sistem kendi dünya pazarını yaratıp emek-sermaye çelişkisini ulusal düzeyden uluslararası düzeye çıkartarak ve sömürü zincirini gelişmiş ülkelerden az gelişmiş ülkelere doğru yayarak ömrünü bir hayli uzatmış, ABD'nin öncülüğünde Batı Avrupa ve Japonya üçgenine bağımlı bir

dünya sistemi oluşmuştur. Ancak bu sistemin artık genişleyip zincirine daha fazla halka ekleyeceği bir alan kalmamıştır.

Avrupa kıtasının kapitalizmin merkezi olma özelliğini kayberek, ekonomik alanda liderliği ABD'ye kaptırması, sermaye birikiminin ABD'de yoğunlaştığı 1800'lü yılların sonunda başlamış, 20.yüzyılda meydana gelen iki büyük dünya savaşı, Doğu Bloku'nun dağılması ve en son Balkanlardaki etnik çatışmalar sonrasında siyasi alanda da üstünlük kesinkes ABD'ye geçmiştir. Bu yüzden Avrupa sermaye çevrelerinin son çaresi AB, sayısız fikir ayrılığına karşın halen yaşatılmaya çalışılıyor, üye ülkelerin siyasi iktidarlara aslında pek de bir yararlarını göremeyeceklerini bildikleri halde varlıklarını sürdürülebilmek için bu meseleyi ulusal meseleleri haline getiriyor.

1945'ten sonra ABD'nin SSCB'ye karşı bir anti-komünist cephe fikrini ortaya atıp askeri bir organizasyon olan NATO'ya ön ayak olmasına karşılık öncelikle savaşın yararlarını sarmak isteyen Avrupa ülkeleri de ekonomik örgütlenmeler kurarak güçbirliği oluşturma yoluna gitmiştir. 1957'de Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda, Belçika ve Lüksemburg'un oluşturduğu Avrupa Ekonomik Topluluğu 1973'te İngiltere, Danimarka, İrlanda, 1981'de Yunanistan, 1986'da İspanya ve Portekiz'i bünyesine katmış, 1992 Maastricht Anlaşması ile birliğin ismi AB olmuş, 1995'te İsveç, Avusturya ve Finlandiya'nın üyeliği ve 2004'te 10 yeni üye (Kıbrıs, Estonya, Macaristan, Letonya, Litvanya, Malta, Polonya, Slovakya, Çek Cumhuriyeti, Slovenya) ile birlikte üye ülke sayısı 25'e ulaşmıştır. Norveç ise 1972 ve 1994'teki iki referandumda da AB'ye katılımı reddetmiştir.

Türkiye'nin AB serüveni ise 1959'da AET'ye yapılan ilk başvuru ile başlamış ve 1963 yılında ortaklık anlaşmasının imzalanmasıyla resmîyet kazanmıştır. Uzun yıllardan sonra

da Ekim 2005'te katılım (tam üyelik) müzakereleri başlamıştır. Türkiye ile aynı konumdaki diğer ülke Hırvatistan'dır. Yine 2005'te Bulgaristan ve Romanya ile katılım antlaşmaları imzalayan Avrupa Birliği, Sırbistan ve Karadağ ile de istikrar ve ortaklık anlaşması müzakerelerine başlamıştır.

AB Komisyonu'nun Kasım 2005 tarihli Genişleme Stratejisi raporunda "Genişleme AB'nin en etkili politika araçlarından birisidir. AB'nin çekim gücü merkezi ve Doğu Avrupa'nın, komünist rejimlerden çağdaş, iyi işleyen demokrasilere dönüşmesine yardımcı olmuştur. Bu, daha yakın zamanda Türkiye, Hırvatistan ve Batı Balkanlarda büyük önemi

haiz reformlara esin kaynağı olmuştur. İstikrarlı bir demokrasi ve zengin bir pazar ekonomisi olan komşulara sahip olmak tüm Avrupa vatandaşlarının yararına. Kuşaklar boyu süren bölünmüşlük ve anlaşmazlıklardan sonra AB barışçıl yollarla birleşik bir Avrupa yaratmaktadır" denilerek AB'nin ekonomik bir birlikten ziyade siyasi bir birliği amaçladığı ironik olarak ifade edilmektedir. Özellikle SSCB'nin dağılması ile birlikte dünyanın tek kutuplu bir yörüngeye oturması, ABD'nin Balkanlar, Ortadoğu ve Kafkaslar'da hem siyasi hem de ekonomik adımlar atması AB ülkelerini paniğe sevk etmiş ve son on yılda AB sürecinin hızlanmasına sebep olmuştur.

Fakat AB projesi artık kendi kendinin sonunu hazırlayan kapitalist dünya düzeninde Avrupa sermaye sınıfının işçi sınıfını yanına çekmek amacıyla uyguladığı son proje olacaktır. Üye ve aday ülke sayısının çoğalması özellikle içeride işsizlik vb. sorunları gittikçe büyüten Almanya ve Fransa gibi ülkeleri tedirgen etmeye başlamış, ekonomik problemler dışında Türkiye'nin adaylığı dinsel çatışmaları da gündeme getirmiştir.

Artık sistem kendi kendini üretmekte iyice zorlanmakta, AB her ne kadar sömürgeci bir güç olmadığını inkar etse de bu sözde birliğe karşı çıkanların sayısı çoğalmaktadır. Ayrıca ABD ve AB dışında Çin ve Rusya'nın da güç çekişmelerinin arasında kalan Ortadoğu ve Yakındoğu'da sürekli diri tutulan savaşlar ileride olası yeni savaşların da tetikleyicisi olabilecek niteliktedir ve bu şekliyle AB'nin ne bir barış politikası ne de bu yönde atacağı bir planlı adım bulunmaktadır.

Elbette birleşik bir Avrupa yaratılacaktır. Ama bu Avrupa, başka kıtalardaki yoksul ulusları sömüren ve başkalarının fakirleşmesi pahasına zenginleşen bir Avrupa olmayacak, dil, cins, din, ırk, ulus farkı gözetilmeyen birleşik bir dünyaya giden bir yol için birleşmiş bir Avrupa olacaktır. O zamana kadar da kapitalist sistemin ayrılmaz bir parçası olan ve işçi sınıfının tüm dünyadaki kazanımlarının önünde bir engel teşkil eden bugünkü AB'ye sonuna kadar karşı çıkmalıyız. Çünkü bu Avrupa Birliği, emeğe, emekçiye, çalışana saygısız, yalnızca sermayenin refahını ve geleceğini düşünen, sermayenin ayakta kalabilmesi için önüne gelen her engeli ezme kalkan sahte bir birliktir.

Bitirirken de, "Peki hiç mi iyi bir tarafı yok bu Avrupa Birliği'nin" diye soranlara Marx'ın serbest ticaret ve sermayenin özgürlüğü konusundaki sözlerini hatırlamakta fayda var. "Serbest ticaret sistemi eski ulusları parçalar ve proletarya ile burjuvazi arasındaki uzlaşmaz karşıtlığı uç noktasına iter. Tek sözcükle serbest ticaret toplumsal devrimi hızlandırır. İşte yalnızca bu devrimci anlamıdır ki baylar ben serbest ticaretten yanayım." Evet, eğer Avrupa'daki işçi sınıfını uyandıracak, onu derin uykusundan kaldıracaksa, onun yeniden sınıf bilinci kazanmasına sebep olacaksa, tüm etnik, milliyetçi ve dinci akımların karşısına emekçi sınıfların üretenden yana birliğini koyacaksa, sözcüğün sadece bu kaba anlamıyla AB'den 'yana' olduğumuzu söyleyebiliriz.

○ A. YAMAN SARP

Homo *homini* lupus! Birbirimizi yiyoruz!

ANAKREON MEJDI

Eski bir Yunan atasözü, "İyi ve kötü yoksa günah da yoktur" der. Avrupa Birliği'nin iyi tarafları:

Selanik'te yaşıyorum ve doktoramı bitirmeye uğraşırken bir yandan da hayatımı kazanmak zorundayım. İki kalkınma projesine dahil oldum. Bunlardan biri kısmen AB tarafından finanse ediliyor. Sulak alanların (göl, akarsu, kıyı şeridi) ıslahıyla ilgili. AB sadece finansman sağlamakla kalmıyor, aynı zamanda Yunan hükümetini 2010'a kadar tüm sulak alanların belli bir kaliteye kavuşturulmasıyla ilgili AB yasasına uyması için zorluyor. Yani AB olmasaydı, temel gelirim olan bu projeye de dahil olamazdım.

Hazıranda coğrafi bilgi sistemleriyle ilgili bir konferansa katıldım. Konferans İrlanda'daydı, bu yüzden yolculuk, gıda, kalacak yer ve konferans katılım ücreti gibi masraflar vardı. Neyse ki, tüm masraflarımı AB tarafından kurulan ve İtalyan hükümeti ile AB tarafından finanse edilen bir İtalyan organizasyonu karşıladı. Eğer masraflarımı karşılamasalardı, katılmam gereken bu

konferansa katılamayacaktım. Bunlar şahsi kazançlarım...

Şimdi işin kötü tarafına gelelim... Eğitim: Yunan hükümeti eğitim sisteminde bir dizi reform için harekete geçti. Tüm diğer burjuva hükümetler gibi, halkın zararına olan reformlar bunlar. Ve bu reformlar da AB'nin eğitimde bir 'ortak pazar' yaratma niyetiyle aldığı kararların bir sonucu. Sorun şu ki, Yunanistan'da böyle bir 'pazar' yok. Tarihsebeplerden ötürü, eğitim bir ticari faaliyet olarak algılanıyor Yunanistan'da; geliriye ya da sosyal statüsüne bakılmaksızın, herkesin yararlanabileceği bir hizmet olarak algılanıyor. Bu yüzden eğitim sisteminde hiç özel 'işletme' olmadı Yunanistan'da. Şimdi bu durum hem pratikte, hem de yasal olarak değişmeye başladı. Geçtiğimiz Mayıs-Haziran dönemindeki büyük öğrenci ayaklanmasının sebebi de bu reform girişimiydi. Ve mücadele henüz bitmedi...

Ekonomi: Ekonominin tarım ayağı hızla çöküyor. Diğer ülkelerden ucuz ürün arzını ithal etme eğilimi yerel

üretimi baltalıyor. Tarım alanında korkunç bir yoksullaşma yaşıyor; bu nedenle küçük toprak sahibi köylüler ya iş değiştirip topraklarını büyük toprak sahiplerine satıyor ya da tarım bankasına her geçen gün daha fazla borçlanıyorlar.

• Pek çok fabrika kapandı. İşsizlik sorunu giderek büyüyor. En azından bazı durumlarda, kapatılan fabrikaların sahipleri, işlerini işgücünün daha ucuz olduğu yeni AB ülkelerine taşıyor.

Ulusal para yerine avro kullanılmaya başladığından beri fiyatlar süratle artmaya başladı. Günlük temel ürünlerde fiyatlar ikiye katlandı ve reel gelir hızla düştü.

Siyaset: AB, halkın çıkarına olan pek çok yasal düzenlemeyi dayatıyor. Ayrıca hükümet halka karşı her uygulamasında 'AB böyle istiyor' bahanesinin ardına saklanıyor. Bu uygulamaları yaşama geçirmekten başka seçenekleri olmadığı, AB'nin talep ettiğini söylüyorlar.

Bu metni kısa tuttum, bir makale gibi algılamayın lütfen. Günlük yaşamımızdan kesitler vermeye çalıştım sadece. Bizim toplumu özetlemek gerekirse, üç kelime yeter: Homo homini lupus! (İnsan insanın kurdudur - birbirimizi yiyoruz!)

A. Mejdî, Arnavut asıllı bir Yunanistan vatandaşı. Selanik'te doktora öğrencisi...

Bu ay, RED'in değerli okurları için, altından kalkması hem eğlenceli, hem de biraz sinir bozucu bir anatomi projesi hazırladım. Mevzumuz siyasi hijyen...

KEREM KABADAYI

Ay-Shell Teyze'nin temizliği

Ağır konuşmamak için, kısaca 'kötü niyetli demagoji' olarak tanımladığım, nur topu gibi bir vakayı kesip biçeceğim. Teşhir, gündelik yalanlara karşı, elimizde kalan son silah ne yazık ki... Vakayı ellerimize teslim eden kişinin adı Ayşe Günaysu. Kendisi RED'in dikkatini çekmekte hiç zorlanmadı. Bu mevzunun ayrıntılarına girmeye gerek yok; kısaca şöyle söyleyeyim: Ayşe Günaysu, Özgür Gündem gazetesindeki haftalık köşesini ısrarla RED'in 'anti-empyralist' tavrına karşı ağır 'eleştiri'lerle dolduruyordu. Öyle küstah, öyle saldırgandı ki... İster istemez derdi nedir diye araştırdık. Karşımıza enteresan bir durum çıktı. Ayşe Günaysu, Shell Türkiye'nin 'Kurumsal İletişim Müdürü'ymüş! Yaptığı işi Türkçeye tercüme edersek, Ayşe Hanım bu uluslararası tekelin Türkiye'de halkla ilişkilerini yürüten ekibin başındaki isim. Shell'in halka sevimli gelmesi, marka imajının temiz tutulması, medyanın pırpışlanması ve dolayısıyla pisliklerinin üzerinin örtülmesi işlerinden sorumlu birimin en tepesindeki kişi! Dikkat edin, bir halkla ilişkiler çalışanı falan değil; koskoca petrol şirketinin bütün kurumsal iletişimi ona emanet!

Tabii bir yandan da İHD İstanbul şubesinde 'İrkçilik ve Ayrımcılığa Karşı Komisyon Başkanı' ve Özgür Gündem gazetesi köşe yazarı!..

Ayşe Hanım'ın esas hikayesi ise, 'eski yoldaşlarım' diye adlandırdığı ve her yazısında sistematik olarak aşağılayıp saldırmaya çalıştığı sosyalistlerden niye bu kadar nefret ettiğiyle alakalı. Konu İsrail karşıtlığı ya da anti-empyralizm olduğunda, Ayşe Hanım açıkça İsrail'in terör politikalarını destekliyor, meşrulaştırmak için bin dereden su getiriyor. Bir yazısında, 'Şimdilerde Türkiye'de anti-empyralizm gericiği, ırkçılığı, demokrasi düşmanlığını gizleyen

çok kullanışlı bir maske...' diyor; başka bir yazısında ise, "Bugün sadece Kemalistler değil, AKP tabanı da, MHP tabanı da anti-empyralisttir. Hele hele Kemalizmle Türk solu arasında anti-empyralizm konusunda tam bir görüş birliği var" şeklinde acayip bir hezeyanına rastlanıyor! Ayşe Hanım çok ısrarcı, anti-empyralizm'in tu-kaka olduğunda. Öyle ısrarcı ki, Bush ağzıyla konuşurcasına, sosyalistlerin ve genel olarak muhaliflerin, İsrail'in Filistin ve Lübnan'daki katliamına karşı çıkarken, aslında 'İslami faşizm'e ve 'Hizbullah ırkçılığına' prim verdiklerini iddia ediyor.

Ayşe Hanım'ın güncel meselelere dair yorumlarının yanında 'teorik' çalışmaları da var. Bunları okudukça duyulanmamak elde değil. 'Güçsüzlüğe Övgü', 'Örgütsüzlüğe Övgü' ve 'Vatansızlığa Övgü' başlıklı üç yazısında da Ayşe Hanım, bir çeşit anarşist racon kesiyor, ancak anarşizmi iki satır anlamamış olduğu da her halinden belli. Aslında çarpıtma, kolaj, demagoji bu ortamlarda mübah ama ben bu üç yazıdan en sevdiğim bölümleri birleştirip sadece kolajla yetiniyorum:

"Örgütsüzlük özgürlüktür. Duyguda, düşüncede, aklımlı kullanmada ve duruşunu belirlemede özgürlük. Örgütsüzlük bir büyük yalnızlıktır da aynı zamanda. Örgütlülük ise bir sıcak, güvenli kalabalık olma halidir. Çünkü örgütlülük aidiyettir. Bir tatlı tembelliktir aynı zamanda."

"Vatansızlık ayrılıklar değil, buluşmalardır. Düşmansızlıktır, kahramansızlıktır, hainsizliktir, saldırgansızlıktır, kitle olmamak, kitleler halinde kabarmamak, tekil ama bir arada, birlikte olmaktır."

"(Sosyalizm) Kapitalizmin deniz aşırı suçlarını, uzak ülkelerde milyonların yoksullaştırılmasını, kuşaklar boyu insan aklını egemen altına alan soğuk savaş

ideolojisinin önüne geçemedi. Bütün dünyada, çok farklı görüşten muhaliflerin en değerli kolektif anılarından İspanya İç Savaşı'nda, aynı amaç için savaşan insanlar arasında birbirine karşı güç kullanımına ve iktidar mücadelesine engel olmadı. Büyük özverilerle dolu bir mücadele, küçük hesaplarla kirletilebildi. Çünkü direnme hakkı, şu ya da bu davanın zaferi için her şeyi mübah görmenin son derece ikna edici bir gerekçesi olarak kullanılma tehlikesiyle her zaman karşı karşıya. Çare, güç ilişkilerinin her türünü reddetmede. Çare, büyük olsun, küçük olsun, her

boyuttan gücün yüceltilmesi karşısında gücün reddinin ahlaki değerini kavramada, böylelikle temiz kalmada."

"Temiz kalmak" demişken, bize, güç ilişkilerini tümünden reddetmemizi salık veren Ayşe Hanım'ın 'Kurumsal İletişim Müdürü' olduğu Shell ile ilgili bir haber aktarmak lazım. Belki bir alakası vardır bu meselelerle.

Shell'in Kürtlere hediyesi!

1996'da, Shell Türkiye ile ilgili Greenpeace'e sızan bir rapora göre, 1973 ile 1994 arasında Diyarbakır'ın içme suyu kaynakları sistemli bir şekilde kirletilmişti. 21 yılda toplam 487.5 milyon varil zehirli atık, Midyat'ın içme suyu kaynaklarına boşaltılmıştı. Bu olayın ardından bölgedeki operasyonlarını Perenco Plc adlı şirkete satan Shell, 2 milyon civarında insanın faydalandığı suları, çöp suyuna çevirdiğiyle kalmadı, Diyarbakır'ın su kaynaklarına 100 ila 300 yıllık süre boyunca kaybolmayacak bir zehir de katmış oldu. Ayşe Hanım'ın 'temiz kalmak'la ne kast ettiğini şimdi daha iyi anlıyorum. Diyarbakır ve çevresindeki Kürtlerin içme sularına pisleyen bir şirketin pisliğini çitilemek çok zor iş olmalı.

Ayşe Hanım, Shell'deki patronları adına bir çok şeyden kaygı duyuyor anlaşılan,

en başta da örgütlü kitlelerden. Böylesi bir korku, insanı öldürmez, alçaklaştırır. Tüpraş'ın özelleştirilmesi sürecine karşı, mahkemelerde 10'a yakın dava kazanmış olan PETROL-İŞ sendikası, bu korkunun sebeplerinden biri olabilir mi? Tüpraş ihalesini kazanan Shell Türkiye / Koç Holding konsorsiyumu için 'örgütsüz', 'gücsüz' ve 'kitle olarak kabarmayan' bir işçi sınıfı, ne güzel bir değişiklik olurdu! Kurumsal İletişim müdürümüz Ayşe Hanım'ın kurguladığı toplumsal yapıyla da gayet örtüşüyor, değil mi?

2004'te, 650 bin kişinin petrol varilleri için öldürüldüğü Irak'ta, Kerkük ve Ramadi'deki petrol sahalarında arama çalışmaları için açılan ihaleye balıklama dalan Shell, elbette, empyralizmin Ortadoğu'daki katliamlarından çok, kapitalist dolaşıma açılan yeni kaynaklara bakacak ve 'kurumsal iletişim' yollarıyla, baktıraacaktır. Sonra, 2006'nın başlarında Shell, İran'da işlettiği 'bir kaç milyar dolarlık' tesislerinden vazgeçmeyeceğini açıklamıştı. Eh, bu durumda ABD de İranın tepesine bombaları yağdırıverir, olur biter. Bu arada, Ayşe Hanım da RED'deki anti-empyralist yorumlara, "Ahmedinecad'ların diliyle konuşuyorsunuz" diye saldırmaya devam eder tabii.

Şirket'in çooook işi var. Shell'in geçenlerde açıklanan Ceyhan-Samsun arasına çekilecek boru hattı projesine girişme planları var mesela. Kuyu kuyu, boru boru, hat hat tüm Ortadoğu'ya yayılıyor mübarek. Burada oturup kuyuları borulara, boruları hatlara bağlayarak, envai çeşit komplo teorisi üretebilirim ama benim işim değil. Esas önemli olan, Ayşe Hanım'ın, Irak işgaline hayır demek için bir araya gelen kesimlerin Amerika ve İsrail'in zorbalıklarına karşı çıkışını 'anti-semitizm', yani ırkçı bir Yahudi düşmanlığı olarak değerlendirecek kadar empyralizme sevdalanmış olmasıdır. Varın, boşlukları da siz doldurun...

Radikal gazetesinin 24 Temmuz'da yer verdiği asılsız bir haber, ilginçtir Ayşe Günaysu ve Hürriyet'ten Mehmet Y. Yılmaz'ın dikkatini çekmiş. İkisi de, haberin doğruluğunu araştırmadan oltaya gelivermiş. Sosyalistlere saldırma fırsatı tatlı şey! Haberde iddia edildiğine göre, EMEP'in Kadıköy'de düzenlediği İsrail karşıtı gösteriye destek için gelen Michael Dickinson adlı İngiliz, İsrailli sanıldığı için EMEP'lilerin saldırısına uğramış, adamcağızı Türk Polisi zar zor kurtarmış! Ayşe Hanım hemen duyurgalarını çalıştırmış, 'Pardon, sizi İsrailli zannetmiştik' başlıklı yazısında patlatmış bombayı: "Sosyalistler geçmişte meseleleri kitlelere hamasi edebiyatla (biz ajitasyon derdik) açıklamanın, hamaseti bilgiye tercih etmenin acısını çok çektiler. Ortadoğu'da neyin ne olduğunu, nerelerden geçilip bugünlere gelindiğini tartışmadan, açıklamadan, bilgiye başvurmadan 'Siyonist katillere ölüm', 'Kahrolsun

Yalandan kim ölmüş?

İsrail Siyonizmi', 'Yaşasın Filistin Direnişi', 'Her yer Filistin hepimiz Filistinliyiz', şablonları üzerinden siyaset yaparsak linç kültürüne karşı mücadele ederken, işte böyle kendimizi miting alanlarında linççi ya da linççilerin yoldaşı olarak buluveririz... İsrail'in sivillere yönelik saldırılarına karşı çıkarken, Hizbullah'ın yoldaşı olmamayı beceremiyorsak, tek bir getirenlerle hep bir ağızdan slogan atmamanın yolunu bulamıyorsak, Yahudilerin yiyeceklerine çocuk kanı karıştırdıkları propagandası yapanlarla uygun adım yürümeyi reddetmiyorsak, İsrail'in politikalarına karşı çıkışımızın da vicdanlı insanlar nezdinde kıymeti harbiyesi olmayacaktır." Özetle buyurduğu şey şu: İsrail'e karşı çıkmayın kardeşim! Yalnız o kadar da kolay değil, böyle bir çarpıtmanın

içinden tertemiz çıkmak.

Günaysu'nun değerli yorumlarının dayanağı olan Radikal haberinin uydurma olduğunu birinci ağızdan kanıtlayan bir röportaj var. Michael Dickinson, bizzat olayı anlatıyor; counterpunch.org adresinden ulaşılabilir. Okuyoruz ki, Dickinson'ı 'İsrailli provokatör' sanıp 'paketleyenler' EMEP'liler değil, anlı şanlı Türk polisi. Zorla karakola çektiştirilen Dickinson'ı merak eden miting organizasyon komitesinden iki EMEP'linin de karakola gittiğini, Dickinson'dan öğreniyoruz. Kürsüye çıkarılan Dickinson'dan, polisin tutumu dolayısıyla özür de dilemiş olan EMEP yetkilileri, Günaysu ve bu yalan köşesini yayımlayan Özgür Gündem'e bir türlü ulaşamadıklarından dertli.

Mehmet Y. Yılmaz Hürriyet'te, kısacık da olsa bir düzeltme metni yayınladı. Özgür Gündem'den ve 'temizlik sevdalısı' Ayşe Hanım'dan ise hiç ses çıkmadı...

'Kara kıta'nın seri katili'

Shell Nijerya'daki zengin petrol yataklarını sömürmek için diktatörleri destekledi ve katliamlara sponsor oldu. Topraklarındaki tüm petrol çalınan Ogoni halkı, milyarlarca dolarlık servetin üzerinde yaşamasına rağmen, yoksulluk ve sefalet içinde...

Afrika'nın en büyük petrol üreticisi Nijerya'da petrol endüstrisi Shell'in elinde. Shell, doğayı hiçe sayarak petrol atıklarıyla çevreyi ve insan yaşamını tehdit ediyor. Halk petrolden daha fazla kâr elde edebilmek için doğayı ve yaşama hakkını hiçe sayan Shell'e isyan ediyor. İşbirlikçi diktatörlük rejimi sayesinde Nijerya'nın en önemli doğal zenginliğini sömüren Shell, ülkeye en ufak bir kırıntı bile bırakmıyor. Ülkede korkunç bir yoksulluk yaşanıyor.

Eferesuogbene, Nijer deltasındaki tipik köylerden biri. Tipik çünkü fakir, elektriği yok, yolu yok. Tipik bir diğer özelliği de çevre tahribatının en çok hissedildiği yerlerden biri olması. Petrol çıkarıldığı için bu bölgede doğal hayat adeta kalmamış. Yöre halkı sık sık ayaklanıp, doğanın petrole feda edilmesini protesto ediyor.

Vari ırmağı boyunca uzanan köylerin korunması için faaliyetlerde bulunan çevreci Samson Oyimi, insan sağlığının tehlikede olduğunu anlatıyor. Oyimi, "Çevre kirliliği sağlığımızı tehdit ediyor. Yıllardır petrol kuyularındaki gazın yakıldığı bacaların altında bu zehiri soluyarak yaşıyoruz. Öncelikle çocuklar astım ve diğer solunum yolu hastalıklarına yakalanıyor" diyor.

Halk yoksulluk içinde

Bu köydeki çocuklar, sal benzeri kayıklarla okula gidiyor. Ama köyde iş yok, herkes yoksul. Halk, durumlarından yabancı petrol şirketlerini sorumlu tutuyor ama bölgenin en önemli petrol devi Shell suçlamalara kulak bile asmıyor.

Ama yöre halkı 50 yıldır sömürülmeye ve çevrenin kirlenmesine sessiz kalmıyor, mücadele yürütüyor. Halk hareketi, petrol gelirinin adil bir şekilde paylaşılmasını ve Nijer deltasının sömürden kurtarılmasını istiyor. Elbette işbirlikçi diktatörlük, petrol şirketlerinin çıkarları için halk hareketine saldırıyor. Shell halka yönelik katliamların sponsorluğunu yapıyor. Nijerya'da yaşananları tüm çıplaklığıyla anlatması açısından, Deutsche Welle'de Thomas Mölsch tarafından kaleme alınmış bir metni aktarıyoruz, çeviri BİA'dan:

11 yıl önce, 10 kasım 1995'te o zamanki Nijerya askeri rejimi dokuz insan hakları savunucusunu idam etmişti. Asılanlar arasında yazar Ken Saro Wiwa da vardı. İnfazların askeri nedeniyse askeri diktatör Sani Abacha'nın Nijer Deltasında petrol üretiminin denetim ve paylaşımında hak talebiyle başlayan ayaklanmayı bastırmak istemesiydi. Saro Wiwa ve Ogoni halkı

çok uluslu petrol şirketlerine karşı direnişlerinde başarılı oldular. Ancak Nijer Deltasında 1990'lardaki barışçıl direnişin yerini bugün şiddet aldı.

Nijer Deltasında 1990'lı yılların sonunda yaşananlar çok şaşırtıcı gelişmeler oldu.

Ogoni etnik grubu üyesi 500 bin insan Nijerya askeri rejimi ve Shell petrol şirketine karşı barışçıl bir kampanya başlattı. Ogoni halkı karizmatik yazar ve çevreci Ken Saro Wiwa'nın liderliğinde, 'Ogoni Halkının Hayatta Kalması Hareketi' adı altında bir araya geldi. Ogoniler

çevrelerinin petrol endüstrisi tarafından kirlenmesine karşı çıkıyor ve Nijerya'nın petrol gelirinden kendi paylarına düşeni istiyordu. Protestolar 1993'te doruğuna ulaştığında herkes sokaklarda zaferi kutluyordu. Shell Ogoniler'in ülkesinden çekildi.

Saro Wiwa ve sekiz arkadaşının başlattığı direniş 10 Kasım 1995'te kırıldı, askeri diktatör Sani Abacha'nın şiddet kullanması işe yaradı. Ancak kısa zaman sonra protestolar Nijerya'nın başka bölgelerine sıçradı. Ogoni ayaklaması, hayat pahasına olsa da ordu ve çok uluslu petrol devlerine karşı çıkmanın mümkün olduğunu göstermişti. Çevre konusunda yazan gazeteci İbiba DonPedro 'Ogoni Halkının

Hayatta Kalması Hareketi' için şunları söylüyordu: "Ogoni mücadelesi bölgedeki ilk örgütlü hareketti. Hareketin izleri Nijer Deltasında ve Ogoni ülkesinde bugün hala hissediliyor. Ayaklanmadan çıkan ders şudur: İnsanlar örgütlenirse pek çok şey başarabilir..."

'Durum eskisinden vahim'

Ancak herşeye rağmen Nijer Deltası'ndaki insanlar hala yoksulluk içinde yaşıyor. 'Ogoni Halkının Hayatta Kalması Hareketi' eski genel sekreterlerinden Ben Naanen eskiden durumun daha da vahim olduğunu söylüyor.

Naanen, Ogonilerin bir gün direnişlerinin meyvalarını toplayacağından umutlu: "Nijerya hükümeti ve Shell artık her zamanki gibi iş yapamayacak. Değişimin temelleri atıldı, hükümet artık çevre ve insan haklarına daha fazla dikkat etmek zorunda. Shell gibi şirketler de toplumla ilişkilerinde daha dikkatli olmak zorunda. Ancak bu gelişmelerin topluma faydası olması için elle tutulur bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekiyor."

Ancak Shell vazgeçmiş görünmüyor. Shell'in Almanya sözcüsü Rainer Winzenried, şirketlerin köylere artık başka yollardan girdiğini anlatıyor. Winzenried, "Bugün para vererek kimseyi susturamazsınız, bu nedenle sivil toplum

kuruluşlarıyla birlikte çalışarak devamlı kalkınma yardımı sağlamaya çalışıyoruz" diyor.

Ancak bu tür girişimlerin Nijer Deltasındaki tüm sorunları çözmeceğini Winzenried de biliyor. Ken Saro Wiwa ve Ogoni Halkının Hayatta Kalması Hareketi dokuz üyesinin 10 kasım 1995'te asılmasından bu yana Nijer Deltasında şiddet artmaya devam ediyor.

Heinrich Böll vakfının Lagos bürosu yetkilisi Axel Harneit-Sievers, Ogoni Halkının Hayatta Kalması Hareketi'nin barışçıl yaklaşımının değişmesinden üzüntülü: "Hareket sivil toplum kuruluşu kimliğinden uzaklaşıyor. Hem devlete hem de özel şirketlere karşı ancak bunu şiddet kullanıp ifade ediyor."

Nijeryalı gazeteciler ve insan hakları savunucularıysa durumu oldukça ümitsiz görüyor ve Olusegun Obasanjo'nun Devlet Başkanlığı altındaki hükümeti krizi çözmekte yetersiz buluyor. 2003 seçimlerinde yaşanan sahtekarlıklar nedeniyle halk politikacılara olan güvenini de kaybetmiş...

○ RED Haber Merkezi

Petrol şirketleri Latin Amerika'nın anasını ağlattı. Hâlâ da türlü entrikaların peşinde koşturup çuvalarını kârla doldurmak istiyorlar.

İtinayla *darbe* yaptırılır!...

ÖZGÜR ALTUN

Yıllardır severek dinlediğim bir Grup Yorum şarkısıdır, *Karadeniz*. Mahmut Turan'ın tulumunun ardından şu sözler gelir: Haramiler el uzatmış aşına, tütününe, fındığına çayına, ne susarsın çağır can yoldaşını... Latin Amerika'da da haramiler her şeye el attı. Kuruttuktan sonra da terk edip gittiler. İspanyol kâşiflerin kıtayı keşfetmesiyle yeni kıta haramilerin mekânı haline geldi. Bu öyle bir yağmadı ki, kıtanın yerli uygarlıklarını tamamen yok etti. Yerli halkları katletti. Üstüne, çalıştırmak için milyonlarca Afrikalıyı bu kıtaya taşıdı. İnka uygarlığının altınları, Bolivya'daki Potosi dağının gümüşü, gemilerle Avrupa'ya taşındı. Bugün Bolivyalılara kalan ise dağdaki kalay yatakları.

Kanarya Adaları'ndan getirilen şeker kamışının Dominik'e ekilmesiyle, esmer 'beyaz altın' üzerinden devam etti. Şeker plantasyonları tüm kıtanın nemli bölgelerine yayıldı. Latin Amerika şekerin en büyük üreticisi haline geldi. Ama yerlilerin canına okudu. Yerlilerin tarım yaptığı topraklar ellerinden alınarak şeker plantasyon sahiplerine sunuldu. Kıtanın halklarına düşen, açlıktı.

Kauçuk için ormanlar yağmalandı ve yağma hâlâ sürüyor. Nestle ve kahve. Dev şirketler kahvenin tüm dünyadaki fiyatını belirliyor. Uruguay ve Şili hariç tüm kıta kahve üretiyor. Ama ne hikmetse dünya ticaretinin bu önemli metasının kârları Latin Amerika dışına akıyor. Pamuk ve kakao... Liste daha da uzayabilir.

Latin Amerika tarihi, isyanlar, ayaklanmalar ve yenilgiler tarihidir. Dağ başlarına can yoldaşlarını çağırıyorlar. Tupac Amaru, Simon Bolivar, Miguel Hidalgo, Emiliano Zapata, Pancho Villa ve diğer birçoğu kıtanın ve halklarının kaderini değiştirmeye çalıştı. Ama karşılarında hep ihaneti gördüler. Kıtanın kaderi hep başkalarının ellerinde oldu. Kuzeydeki komşularının arka bahçesiydi. Ve her koşulda müdahale serbestti. Seçimle geelen devlet başkanı rahatça öldürüldü. Darbeler gerçekleştirildi. CIA ajanları cirit attı. Operasyonlar sürüyor...

2002'de Venezüela'da bir darbe olduğunu duymuştuk. Darbe yapanlar kimlerdi? Kime karşı yapılmıştı? 1823 yılında dönemin ABD başkanı James Monroe ve Dışişleri Bakanı John Quincy Adams tarafından kaleme alınan ve tarihe 'Monroe Doktrini' olarak geçen belgeyle ABD 'eski kıta' Avrupa'daki tüm güçlü devletlere, "Amerika kıtasının yeni egemen kuvveti artık benim" mesajı veriyordu. Belgede, kıtanın artık kolonileştirilemeyeceği, 'yeni dünya'ya Avrupalı devletler tarafından yapılacak her müdahalenin, ABD tarafından kendi

Arjantin'de, Buenos Aires'teki bir gösteride gayet açık bir mesaj veriliyor...

barış ve güvenliğine tehdit sayılacağı vurgulanıyordu. Latin Amerika kısa sürede tam anlamıyla Washington yönetiminin arka bahçesi oldu. 20. Yüzyıl'da ABD, Latin Amerika'daki 40 hükümetin devrilmesinde ya da iktidardan uzaklaşmasında rol oynadı. 21. Yüzyıl'da Latin Amerika'daki ilk darbenin de arkasında ABD vardı. Chavez ve yandaşları Venezüela'daki 2002 darbesinin CIA'nin desteğiyle düzenlendiğini söyledi.

Her şeyi istiyorlar

Peki Chavez ne yapmıştı? Devletin petrol sektörü üzerindeki denetimini artırdı. Ülkede faaliyet gösteren Batılı petrol devlerine hisşelerinin çoğunu, yani başka bir deyişle kontrolü, Venezüella Devlet Petrol Şirketi olan PDVSA'ya (Petroleos de Venezuela SA) devretme zorunluluğu getirildi. Bu anlaşmayı reddeden Fransız Total ve İtalyan ENI'nin işlettikleri yataklar ellerinden alındı. Venezüella, 1990'larda petrol şirketlerinden yüzde 34 oranında vergi alıyordu. Ancak Chavez bu oranı yüzde 50'ye yükseltti. Exxon Mobil, Chevron, BP, Shell gibi petrol devleri daha yüksek vergiler ödemelerini gerektirecek anlaşmaları imzaladı. Dünyanın en büyük petrol şirketi Exxon bu koşulu kabul etmedi. Bize kalırsa tüm doğal zenginlik kamulaştırılmalı ya, Chavez'in bu kadar hamlesi bile büyük patırtıya ve darbeye yol açtı. Latin Amerika Chavez gibi liderlere daha öncede sahip oldu. Fakat dirençleri onun kadar uzun olmadı. Kıtanın tarihinden birkaç öykü aktaralım:

"Petrol şirketleri başkanları ve diktatörleri belirledi, buyruğu altına aldığı toplumların yapısal sorunlarını daha da artırırdı. Dünya üzerinde petrol çıkarılacak bölgeleri, rezervleri belirleyen de şirketlerdir.

Üreticinin isteyeceği tüketicinin vereceği ücreti de saptayan." *Latin Amerika'nın Kesik Damarları*. Eduardo Galeano çitlenmiş yayınları

Küba: Standard Oil Venezüella şirketi ortağından aldığı benzini Küba'da işleyerek hatırı sayılır fiyattan dağıtımını yaptı. Devrimin ardından ABD Küba'dan şeker ithalatının düşürüleceğini açıkladı. Bunun üzerine Castro, SSCB'den şeker karşılığı ucuz petrol alımı antlaşması yaptı. Fakat Shell, Standard Oil ve Texaco şirketleri SSCB'den gelen petrolü işlemeyi reddetti. Castro da bu şirketleri tazminatsız kamulaştırdı. Petrol şirketlerinin kışkırtmasıyla ülkeye ambargo başladı. Halen ambargoya devam ediliyor.

Meksika: Standard Oil ve Royal Dutch Shell 1939-42 yılları arasında Meksika'ya ambargo uyguladı. Devlet başkanı Cardenas şirketleri ulusallaştırmıştı. Bu iki şirket Meksikalılara kendi petrollerini Avrupa ve ABD'ki fiyatların çok üstünde satıyordu.

Uruguay: Latin Amerikanın ilk ulusal rafinerisi bu ülkede kurulmuştu. 1931 yılında ANCAP adıyla kurulan bu şirketin başlıca amacı ham petrolü işlemek ve satmaktır. SSCB'den ucuz petrol alındı. Bu politikalara karşı petrol şirketleri ulusal hükümete karşı kampanya yürütmeye başladı. Uruguay'a artık hiçbir ülkenin gıda ve makine satmayacağını, bu 'kötü' yöneticilerin petrol bulamayacağını anlattılar. 1933'de bir darbe gerçekleştirildi. Darbeciler yakıt ithalat tekeli ANCAP'ın elinden aldı. Ardından şirketlerle bir anlaşma imzalandı. Bu anlaşma ile ülke ham petrolün yüzde 40'ını Standard Oil, Shell, Atlantic ve Texaco'nun belirlediği yerlerden belirlenen fiyattan almak zorundaydı.

Brezilya: ANCAP'ın başarısının ardından

1953 yılında 'Petrol bizimdir!' sloganıyla Petrobras faaliyete başladı. Şirket bugün hâlâ Brezilyanın en büyük şirketi. Ama Petrobras da saldırılardan nasibini aldı. Petrobras Kasım 1960'da iki teknisyeni petrol aramak için görevlendirdi. Yapılan araştırma sonucunda, daha önce Standart Oil'in jeoloğunun 500 bin dolar karşılığı yaptığı araştırmada petrolün 'az' bulunduğu Sergipe bölgesinde zengin ve yüksek kalitede petrol bulundu. Bu jeolog bir yanlışlık yapmamıştı. Çalıştığı şirketin çıkarını korumuştur. Brezilya'nın petrole Venezüela'ya (Rockefeller'e) bağlı olması için petrol bulmamaya önceden kararlıydı.

Arjantin: Yabancı firmalar ve onların sözcülüğünü yapan bir çok Arjantinliye göre Arjantin'de petrol yok denecek kadar azdı. Oysa Arjantin petrol şirketi YPF'nin faaliyete geçmesi ile ülke topraklarının yarısı ve Atlas Okyanusu tabanında petrol olduğu keşfedildi. Arjantin ise düşüşe geçen İngiliz emperyalizmi ile ABD arasındaki mücadeleye sahne oldu. Ülkede diğer ülkelerde anlaşabilen Shell ile Standard Oil'in arası açıldı. 6 Eylül 1930'da, tam meclisin petrolü ulusallaştırılması oylanacakken yurtsever başkan Yrigoyen, Uriburu tarafından gerçekleştirilen darbeyle devrildi. Daha sonra darbeler birbirini izledi.

Savaş bile çıkardılar

Bolivya ve Paraguay: Chaco savaşı... (1932-1935) Petrol Latin Amerika'da sadece darbelerle yol açmadı. Kıtanın en yoksul iki ülkesi savaşa tutuştu. Chaco bölgesi ele geçirilmeden Bolivya'da petrol hattını döşemek imkansızdı ve bu bölgede petrol bulunmaktaydı. Shell tarafından kışkırtılan Paraguaylılar tereddütsüz ölüme gidiyordu. Kuzeye ilerleyen Paraguay askerleri bölgede Standart Oil'in açtığı kuyularla karşılaşıyordu. Savaş iki şirketin savaşıydı. Ölenler ise başkalarıydı. Paraguay savaşı kazandı ama mütarekede kaybetti. Mütarekeci Standard Oil'in tanınmış temsilcisi Braden'di. Ve binlerce kilometrekarelik toprak Bolivya'ya yani Standart Oil'e kalıyordu.

Peru: Standard Oil'in Peru'daki şubesiyle devlet arasında bir anlaşma yapıldı. Daha sonra bu anlaşmanın son sayfasını 1968 yılındaki Fernando Terry hükümeti kaybetti. Kaybolan sayfada şirketin ham petrol için ödemek zorunda olacağı asgari fiyat vardı. Bu skandalın ardından Perulular sokaklara döküldü. Skandal bununla da bitmedi; şirketin rüşvet ve vergi kaçırması ile ülkeyi 1 milyar dolandırdığı anlaşıldı.

Daha böyle yüzlerce öykü var... Bu öykülerin birçoğu bizim ülkemize de yabancı değil. Daha fazlasını merak edenler, koca bir kıtanın nasıl yağmalandığını öğrenmek isteyenler için *Latin Amerika'nın Kesik Damarları* kitabevlerinde.

Memleketteki yüz milyonlarca dolarlık petrol vergi kaçakçı meselesi nereye gider dersiniz?

Vay halimize be!

İBRAHİM DEVRİM

Petrol dünyanın kaderini belirliyor. Bahaneler arkasında saklansa da; darbelerin, savaşların, hükümet değişimlerinin, krizlerin asıl nedeninin petrol olduğu ortada. Öylesine büyük bir kâr kaynağı ki, paylaşımı ve elde tutulması için sürekli bir savaş yaşıyor. Bu savaşın dünya çapındaki galipleri, yani petrol ticaretini yönetenler de belli: ABD ve Avrupalı şirketler. Bunlar, petrole bağımlı olanları da yönetebiliyorlar haliyle. Çünkü birçok ülkenin petrol tüketimleri üretimlerinden fazla; musluğun başındakilere muhtaçlar.

Aslında petrole en bağımlı ülkeler ABD ve hemen arkasından Avrupa ülkeleri. Bu ülkeler dünyadaki petrol üretiminin yüzde 60'ını tüketirken, sadece yüzde 25'ini kendi ülkelerindeki kaynaklardan elde ediyorlar. Buna rağmen, petrol kaynaklarının çoğu ABD ve Avrupa şirketleri tarafından kontrol edildiği için tüketimlerini karşılamak konusunda sıkıntı yaşamıyorlar. Hatta sıkıntı yaşamak şöyle dursun, ihraç bile edebiliyorlar. Az üreten ve çok tüketen ABD petrol gelirlerinden en büyük payı kaparken, dünya petrol rezervlerinin yarısından fazlasının bulunduğu Ortadoğu'da ise savaş, katliam ve yoksulluk eksik olmuyor.

En büyük dört petrol şirketinin (ExxonMobil, Shell, ChevronTexaco, BP-Amaco) dünya ticaretinin yüzde 50'sini kontrol ettiği iddia ediliyor. Çoğu Amerikan kökenli olan bu şirketler dünyanın her tarafında faaliyet halinde; petrol kaynaklarının çoğunu ellerinde tutuyorlar. Boru hatlarını bu şirketler kontrol ediyor, dağıtımı bu şirketler yapıyor; petrolün yeraltından çıkarılmasından fiyatının belirlenmesine ve tüketilmesine kadar her noktada bu şirketler iş başında. Elde edemedikleri az sayıdaki kaynağı ele geçirmek için her yolu deniyorlar. Kendilerine bağımlı diğer şirketleri ve en başta Amerikan hükümeti olmak üzere hükümetleri, devletleri yönetebiliyorlar. Bush yönetiminin katkılarıyla Irak Savaşı'ndan en kârlı çıkanlar bu şirketler oldu. Irak petrolünün işletme haklarının büyük imtiyazlar sağlanarak bu şirketlere verileceğine kesin gözüyle bakılıyor. Ayrıca, Irak savaşından sonra petrol fiyatlarında gerçekleşen büyük artış, şirketlerin rekor kârlar elde etmelerini sağladı.

Kılcal damarlar

Türkiye (petrol üretimi çok düşük bir ülke olsa da) petrol şirketleri için önemli bir pazar durumunda. Özellikle

Bakü-Ceyhan Boru Hattı gibi projeler Türkiye'nin önemini artırıyor. Bu nedenle çokuluslu petrol şirketleri de Türkiye'yi boş geçmiyorlar. Örneğin Bakü-Ceyhan Boru Hattı'nda BP'nin yüzde 25 ortaklığı bulunuyor; oysa Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın, yani Türkiye'nin payı sadece yüzde 5.

Dört rafinerisi olan Tüpraş, Türkiye'de tüketilen petrol ürünlerinin yüzde 70'ini üretiyor. Bilindiği gibi Tüpraş özelleştirilerek Koç-Shell ortaklığına satıldı. Böylece Shell, BP ve Total akaryakıt dağıtımında büyük pazar paylarına sahip oldular: yaklaşık olarak yüzde 40. Büyük paya sahip diğer şirketler ise yerli: Doğan grubuna ait Petrol Ofisi'nin yüzde 30 ve Koç grubunun bir süre önce satın aldığı OPET'in yüzde 4'e yakın pazar payları var.

Kaçak var!

Resmi rakamların ardındaki gerçek pazar payının önemli bir dilimi kaçak akaryakıt dağıtımcılarında: Türkiye'deki tüketimin yaklaşık yüzde 25'inin kaçak olarak karşılandığı tahmin ediliyor. Kaçak akaryakıt davalarında dağıtım şirketleriyle birlikte milletvekillerinin, polislerin adı

anılıyor. İlk akla gelen isim Mardin milletvekili Süleyman Bölünmez. Kendisi, 100 milyon YTL'lik akaryakıt kaçakçılığından yargılandı ve yedi ay hapis yattı. Bir başka kaçak akaryakıt operasyonunda

yakalanan 60 kişiden 20 tanesinin emniyet görevlisi olduğu ortaya çıktı.

Akaryakıt kaçakçılığının iki yılda 10 milyar YTL'nin üzerinde vergi kaybına neden olduğu açıklanıyor. Diğer taraftan, bu konuda çözüm olarak ortaya atılan ulusal marker uygulamasına bir türlü geçilemiyor. Ulusal marker, yasal ürünü işaretleyecek bir katkı maddesi, ama yıllardır uygulamaya geçilemedi.

Umut 'ulusal marker'

Hal böyleyken, Başbakan yardımcısı Abdullatif Şener kaçak akaryakıtın engellenmesi durumunda vergilerde yüzde 35 ucuzlama olacağını, akaryakıtın ve elektriğin fiyatlarının düşeceğini söylüyor. Yani diyor ki; yıllık 5 milyar YTL'lik vergi kaybını vatandaşa fatura ediyoruz, bir başka deyişle kaçakçının ödemediği vergiyi vatandaşa ödetiyoruz. Demek ki, kaçakçılar insaf edip de bu işten vazgeçerse ya da ulusal marker ihalesi yapılırsa (ki ulusal markerin çözüm olup

olmadığı tartışılır) daha düşük fiyatlarla elektrik ve akaryakıt alabileceğiz.

Kaçakçıların bu işten vazgeçmesi çok zor çünkü motorindeki vergi yüzde 60, benzindeki vergi yüzde 70. Kaçakçılar vergi ödemediklerinden, aradaki farkı cebe atıyorlar. Kaçakçılığın boyutuyla verilen cezalar oranlandığında kaçakçının bu işten vazgeçmesine degecek bir rakam çıkmıyor ortaya. Öyleyse tek umudumuz ulusal marker ihalesinin yapılmasında ve ulusal markerin kaçakçı önlemesinde. Böyle olduğunu, ulusal markerin çıktığını ve kaçakçının önlendiğini varsayalım; akaryakıt fiyatları düşer mi? Boğaziçi köprüsünün maliyeti karşılandıktan sonra köprü geçişlerinin bedava olacağını beklediğimiz gibi bekler miyiz? Beklemezsek ve indirir olursa şaşırır mıyız? Evet, şaşırırız!

İnce hesaplar

Petrol ticaretini 'düzen'leyen ve ulusal marker uygulamasına bir türlü geçemeyen Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'ndan geçtiğimiz günlerde bir ceza kararı çıktı: Dağıtım şirketlerine, lisansız akaryakıt istasyonlarına satış yaptıkları için 1,6 milyar YTL ceza verildi. Bu beklenmedik bir ceza, çünkü ceza alan şirketler içerisinde dünya petrol ticaretini yöneten BP, Shell gibi yurtdışı şirketler ve Koç grubunun OPET'i, Doğan grubunun Petrol Ofisi bulunuyor. Doğan grubu-POAŞ'a 500 milyon, Koç grubu-OPET'e 165 milyon, Shell'e 46 milyon, BP'ye 65 milyon ceza verildi.

Bu cezalar ödenir mi? Bu sorunun cevabını kestirmek zor. Cezaların ödenmesi hükümetin bu şirketleri karşısına almasını gerektirecek. Diğer yandan, AKP'ye yakın şirketlerin son dönemde akaryakıt işine hızla giriyor olmaları da dikkat çekiyor. Çalık grup 1,5 milyar dolara mal olacak Samsun-Sivas-Ceyhan boru hattı için Bakanlar Kurulu Kararıyla ihalesiz yetki aldı. Yine AKP'ye yakın şirketlerin yeni rafineriler açmaları da gündemde. Bütün bunları yan yana koyunca, Türkiye'deki petrol ticaretinin paylaşımında AKP ve ceza alan gruplar arasında bir anlaşmazlık mı var sorusu akla geliyor. Hükümet, bu şirketleri karşısına alıp cezaları tahsil ederse bunun siyasi bir bedelinin olacağını kuşkusuz ki biliyor. AKP kendine yakın grupların desteğiyle cezaları tahsil mi edecek, yoksa bu şirketleri karşısına almaktan çekinerek geri adım mı atacak?

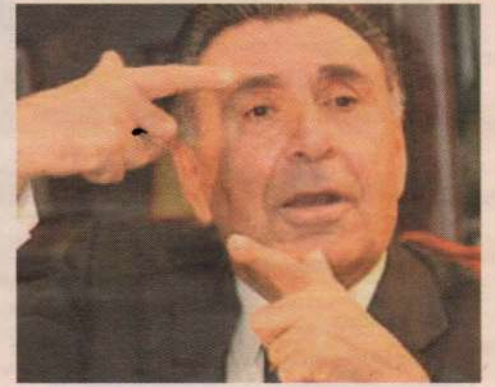
Bu sorunun cevabı AKP hükümetinin kaderini belirleyebilir. Ne de olsa Aydın Doğan'a 500 milyon YTL ceza ödetmek kolay değil. Danıştay son itirazları da reddederse ödemeler konusu Maliye Bakanlığı'na taşınacak ve ortadaki ince hesapların neler olduğunu görebilme şansımız olacak...

Bir Aydın Doğan klasiği...

"Aha benim böyle çuvala param var."

"Çalıştırdım saksıyı..."

"Bastım cüzzi bir miktar, aldım PO'yu!"

"Şimdi löpür löpür yiyom... Gark!.."

Friedman nihayet ölebildi!

94'ünde ölen 'merhum' Milton Friedman ve ekibine Chicago Boys deniyordu. Peki, Chicago Boys'un Türkçesini bilen var mı?..

BURAK SÖNMEZER

Ölünmüyor, endişeye mahal yok, tecrübeyle sabit; bir sanatla uğraşan insanla, bir bilimle uğraşan insanla, uğraşmayan bir değil. Ömürleri bile bir değil. Bugün bir resimle uğraşıyorsun veya kabiliyetin yok, iktisat bilimiyle uğraşıyorsun, ölmüyorsun. Allah ömür bereketi veriyor. Yalnız ne olursa olsun, ölüm insanlar için. Fakat yine endişeyi gerektirecek bir durum yok. Misal Milton Friedman...

Kalbimizde yaşıyor.

Dahası bir insanın ortaya çıkardığı eserlerle yaşaması kadar güzel bir şey var mı? (Yok). Rahmetli Friedman'ın fikirleriyle ilk kez karşılaşan kim olursa olsun derhal dudakları uçuklar; bu fikirlerin uygulamalarını yaşayanlar ise, Allah sizi inandırır, sararır solar, bir deri bir kemik, yardıma muhtaç kalır, canlı cenazeye dönerler. Milton, (Milton diyorum samimiyet hissettiğimden) en başta bir bilim insanıydı. İktisatçıydı. İnsanlığın baş belası kitleleri sanki bir hipodermi gibi yiyip bitiren o iğrenç canavara karşı savaşıyordu... Tam bir bilimsel bakışla, "Enflasyon," dedi -bahsettiğim zaman taa 70'lerin başı ha-"Kârlar düştüğü için ortaya çıkıyor. Öyleyse kâr oranları artırılmalıdır."

Ona göre, o güne kadar ekonomi diye işsizlik, refah, kalkınma, vs gibi abuk sabuk şeylerle uğraşanlar abesle iştigal etmişti. Yapılması gereken basitti; sadece 'adalet'i sağlamakla ekonomi tıkırına girebilirdi. Öyle ya, bu sendikalar, çalışanların haklarını savunma kisvesi altında örgütlenen nifak yuvaları, külhan beyi kesilip sermayedarlara

İllüstrasyon: Aydan Çelik

her zaman şantaj yapmamış mıydı? Bunlar esas olarak devlet destekli suç örgütleriydi. Misal bu ayak takımı toplanıp 'Ücretlerimizi artırın' diye ortalığı velveleye verir, arabaları yakar, sağı solu taşlar. En başta düzeni bozar bunlar. İşte devlet ne işe yarar? Önce 'adalet'i sağlayacak... Tutup bunları içeri atacak, gerektiğinde beslemeyip sallandıracak, yeri geldiğinde sokak ortasında ibreti alem için vuracak ya da uçaklardan atacak denizlere. Bak o zaman adalet nasıl sağlanır, enflasyon canavarı nasıl oynatılır...

Güzel Şili onun ilk ilgi alanıydı. Enflasyon çoktan yüzde 300'lere 500'lere vurmuştu Şili'de. Halk enflasyonun kirli nefesi altında

inim inim inliyordu. Bu da yetmezmiş gibi Allende adında enflasyon dostu irticai insan, adalet düşmanı bir komünistin yaptıkları ülkeyi ezmekteydi. Şili'ye suni teneffüsü yapmak Pinochet'e düştü. Şili'yi zehirleyen kanı emerek denize boşaltan Pinochet'in muhtaç olduğu kadroyu Milton elleriyle seçerek gönderdi Şili'ye. Pinochet'in kirlenen ellerini temizleme işini de bizzat üstlendi Milton. Allende ve haramilerinin kanlarıyla kirlenen ellerini sıkmak için koştı Şili'ye, ekonominin durumuyla da bizzat ilgilendi. "Aman," diyordu Pinochet'e, "Ekonomiye karışmayın, satın savın ne yarsa, her şeyi serbest bırakın, kafasını kaldırmak isteyen

olursa da tepeye gitsin; adaleti sağlayın..."

Milton özgürlüğe ve adalete aşık biriydi. Bu özellikler onun karakteriydi. Bir keresinde nasıl iki ABD vatandaşının ticaret yapma özgürlüğü varsa bir Amerikalıyla bir başka ulustan birinin de her türlü ticareti yapmasının gerekliliğinden bahsetmiş, eğer bir kısıtlama varsa özgürlüğün olmadığını, hakların ihlal edildiğini belirtmişti. Ah Milton ah! Daha o günden özgürlük ve demokrasi savaşında en önde koşuyordu. Irak'a özgürlüğü Milton getirdi. Evet yüksek sesle söylüyorum: özgürlük Milton Friedman'ın göbek addır.

Milton işsizlik sorununun tamamen bir tembellik sorunu olduğunu keşfetti. İşsizliğin kaynağında toplumun döküntüsü tembellerin iş beğenmemesi vardı. Tembel yeteneksiz süprütülerin ekonominin asli konusunu oluşturmayaacağını savunuyordu haklı olarak. Yoksul bir aileden çıkmıştı dikenli hayat yoluna, sağını solunu çizdire çizdire yürümüş, okumuş adam olmuş hatta bu da yetmemiş profesör olmuştu. En tepeye geldiğinde keşfettiği şey şu oldu: "İnsanların yapacakları şeyler," diyordu, "Yapabilecekleriyle sınırlıdır." Fâni dünya tabii, Allah zengini de yaratıyor fakiri de. Bu ilahi düzende alttakilerin maalesef canı çıkacaktır. Milton'un iktisat bilimi, hayatın genetik bir piyango olduğunu söyledi cesaretle.

Milton adam yetiştirdi, adam gibi adamlar. Chicago Okulundan mezun olan yüzlerce öğrencisi dünyanın dört bir yanına dağıldı. Hepsini namı saldı, onlara 'oğlanlar' dediler, şey oğlanları, eee ne oğlanlarıydı?

Hah Chicago Boys! Ama ona nasıl diyorlar Türkçe?..

Neyse Milton. Toprağın bok olsun...

Ölünün ardından

ABD'ye göç etmiş bir Yahudi ailesinin çocuğu olarak 1912'de doğan Milton Friedman ölmüş. Dile kolay tam 94 yıl süren ve liberalizm ile kapitalizmin sözcülüğüne adanmış bir ömür. Her taşın altından Yahudiler çıkıyor diye aklınızdan geçmesin hemen. Hani Marx'ı bir ateist olduğu halde ailesi Yahudi olduğu için suçlayanlar vardır ya. Şaka bir yana bunlar sadece küçük rastlantılar. Çünkü biz insanların ne olduğuna, onların soy kütüklerine ve kafa kağıtlarına bakarak değil, ne söyledikleri ve ne yaptıklarına bakarak karar veriyoruz.

Serbest piyasa ekonomisinin keskin savunucularından birisi olan Friedman, ekonomide monetarist akımın (yani para politikalarının ekonomi üzerinde birincil etkisi olduğunu savunan görüş, parasalcılık) öncüsü oldu, 1970'e kadar genel kabul gören Keynes'in görüşlerinin ve önerdiği mali politikaların yanlış olduğunu öne sürerek 1970'lerde ön plana çıktı, 1976'da Nobel Ekonomi Ödülü aldı ve ABD Başkanları Nixon ile Reagan'ın da danışmanlığını yaptı.

1980'li yıllarda neo-liberal politikalar ile birlikte küreselleşme sürecine giren kapitalizmin ideologları, özellikle SSCB'nin dağılması ile birlikte komünizmin çöktüğü kapitalizmin galip geldiği ve artık sanayi sonrası toplum ya da bilgi toplumu diye adlandırılan yeni bir dönemin başladığı masallarını anlatırken Friedman'ın tezlerinden bolca faydalandı. Ama nasıl Fukuyama söyledi diye tarihin sonu gelmiyorsa, nasıl ağızlara sakız olan medeniyetler çatışmasının altından sömürenler ile sömürülenlerin mücadelesinden başka bir şey çıkmıyorsa,

Friedman'ın söyledikleri de kapitalizmin pisliklerini örtemiyor ve sınıf çelişkilerini gizleyemiyor.

Ne maliye ve para politikalarında devletin etkin bir rol üstlenmesini savunan Keynes'in ne de devletin ekonomiye müdahale etmemesini isteyen ve ekonomideki istikrarsızlıkları (siz çelişkilerin şeklinde okuyun, soytarı iktisatçılar kapitalist sistemdeki krizlere de dalgalanma derler) kapitalist sistemin yapısal bozukluklarından ziyade devletin yanlış işleyişinden kaynaklandığını savunan Friedman'ın önemsenecek bir tarafı yoktur. Devletin ekonomiye müdahalesini ve güçlü maliye politikalarını hararetle tavsiye eden Keynes'ten farklı olarak, ekonomide para politikalarının daha önemli olduğunu ve devletin bu konuda müdahaleci olmaması gerektiğini, aksine devletin, merkez bankasına bile karışmaması gerektiğini söyleyen Friedman arasında bir fark olmayıp, ikisi de liberal ekonominin eksiklerini tamamlamaya çalışmış, ancak emek-sermaye çelişkisinin kapitalist sistem içinde çözülmemeyeceğini görememişlerdir.

Devletin ekonomik ve maddi bakımdan egemen sınıfın bir yönetim aracından başka birşey olmadığını idrak edememiş bu tür iktisatçıların yazdıklarını okumasanız da birşey kaybetmezsiniz. Devletin ekonomiye az ya da çok müdahale etmemesi gibi bir şey söz konusu olamaz, çünkü devletin kendisi toplumdaki ekonomik ilişkilerin bir ürünüdür. Dolayısıyla Keynes'in ve Friedman'ın görüşleri birbirinden farklı gibi görünse de her ikisi de ortaya çıktıkları dönemler itibarıyla yalnızca kapitalist sistemdeki çelişkilerin mantığını anlamaya ve bunlara sistem içerisinde çözüm yolları aramaya yönelik olduğu için benzer öğeler taşırlar ve son tahlilde hepsi de yetersiz,

geçersiz ve çaresiz söylemlerdir.

Peki Friedman hiç mi aklı başında birşey söylememiştir? Maalesef hiç. Kapitalist sistemin ikinci dünya savaşı öncesi ve sonrası yaşadığı sıkıntıları gören, mevcut uygulanan ve süregelen liberal ekonomi politikalarının bu çelişkilere çare olamayacağını farkedip daha farklı önermeler sunmaya çalışan sıradan burjuva iktisatçılarından ve bugünün yazarkasa profesörlerinden farklı değildir o. Eğer teori olarak kabul ederseniz benim Friedman'dan çıkardığım en önemli mesajlar şunlardır: İşçiler için "herşeyi devletten beklemeyin başınızın çaresine bakın" patronlar için de "merak etmeyin devlet sizin istediğiniz gibi at oynatabilmeniz için elinden gelen herşeyi yapacaktır." Bu yüzden Friedman 1980 sonrası neo-liberal akımın en sevilen isimleri arasında başköşeyi çoktan haketmiştir.

Oysa Friedman dahil liberal iktisatçıların hiçbirisi, aşırı sermaye birikiminin kar oranlarında düşme eğilimi yaratması ve arz-talep döngüsünün sürekli arz tarafında birikime sebep olup dünya piyasasında dönemsel krizler yaratıyor olması gibi sorunlara çözüm bulamamışlardır. Çünkü çözüm yoktur. Kapitalist sistem de tıpkı kendinden önceki ekonomi biçimleri (yani sömürü modelleri) gibi bir sınıf çatışması temeline oturmaktadır. Emegün sermayeyi yarattığı ama yaratılan sermayenin emek üzerinden bir artı-değer yaratarak (bu düpedüz hırsızlıktır) emek-sermaye çelişkisini doğurduğu ve üretici güçler sürekli gelişirken üretim ilişkileri değişmediği sürece kör topal yaşamaya devam edecek bir sistem.

● A. YAMAN SARP

Ermeniler buharlaştı mı?

Geçen sayıda başlattığımız 'Ermeni meselesi' tartışmasını bu sayıda da devam ettiriyoruz. Baba Hakkı, tarihsel gerçeklerin üzerindeki örtüyü kaldırıyor, altındakileri, ne yazık ki, bir 'varlığın' binyıllarca yaşadığı Anadolu'dan silindiğini bize gösteriyor...

HAKKI YÜKSELEN

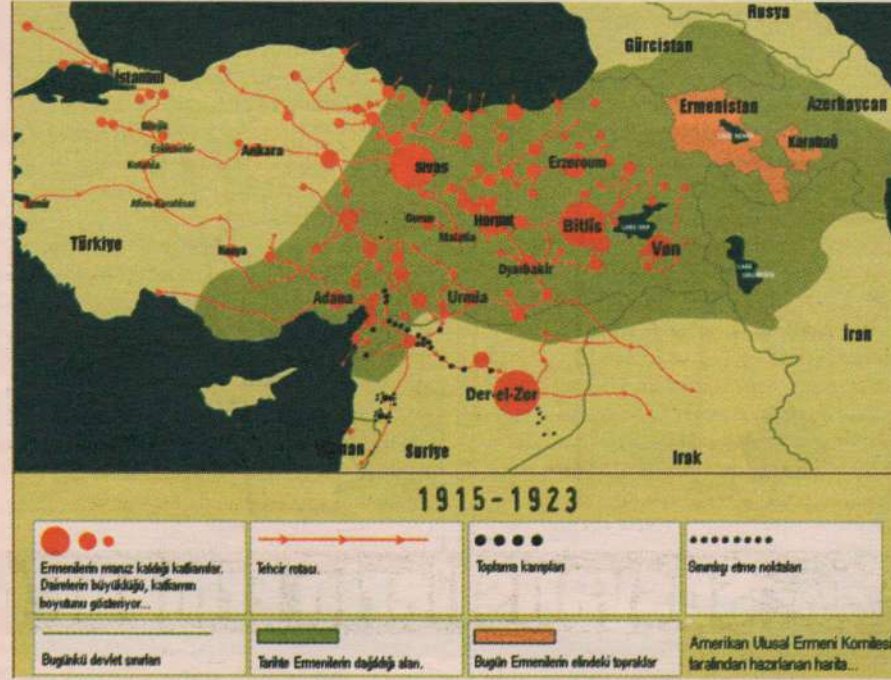
Ermeni sorunu daha çok tartışılacağı benzer. Aslında her tarihsel olay, bugünü anlaşırlı kıldığı, bugünü ilgilendirdiği veya bugüne ilişkin dersler içerdiği kadarıyla tartışılır, bu nedenle de bir anlamda araçsallaşır; Ermeni sorunu da olduğu gibi. 1915 olayları ve tehcir konusu da olumlu ve olumsuz yönleriyle artık bugünkü hesaplaşmalarla ilgili politik ve ideolojik bir nitelik kazandı. Tartışmanın bugüne taşınmasının birçok nedeni var. Konu sadece, geçmişte olanların Türk devleti tarafından itiraf edilmemesi değil. Tartışmanın içinde yer alan çeşitli güçler farklı amaçlar güdüyor.

Geçmişte yaşananlardan gerçek bir acı duyan, atalarının anılarına sahip çıkan insanların dışında, diaspora önderliklerinin öncelikli hedefi, hem uluslararası planda, hem de yaşadıkları ülkelerde, Yahudiler gibi, daha güçlü sosyal ve siyasal bir konum kazanmak, daha sonraki muhtemel kazanımların zeminini yaratmak. Ermenistan devleti için ise sorun ister istemez bir iç ve dış politika ve kendini tanımlama sorunu. Bu konuda tarih boyunca olumsuz bir rol oynayan Batı ülkeleri ise sorunu, parlamentolarında çıkardıkları veya gündeme getirdikleri yasalarla iç politika aracı olmanın yanı sıra, uluslararası planda ve Türkiye politikalarında bir diplomatik baskı ve manevra aracı olarak kullanıyor.

Bir de olayın Türkiye boyutu var. Konu Türkiye'yi yönetenler açısından ulusal dış politika meselesi olarak gösterilse bile Türkiye'nin sistem içindeki muhtemel yeriyle; rejimiyle, rejimin egemen ideolojisiyle ve iç politik dengeleriyle yakından ilgili. Bu nedenle de iç politik çatışmanın başlıca konularından biri. Zaten bu yüzden işin propaganda kısmı dışarıdan ziyade içeriye yönelik; bir yandan "Konuyu tarihçilere bırakalım" derken, öte yandan Ermeni okullarının öğrencilerine Ermeni mezalimi konulu kompozisyonlar yazdırarak kadar! Tartışmaların, belirli istisnalar dışında, fazlaca samimiyet içermemesi, aşırı bilgi yığılması ve kasıtlı yanlış/çarpıtılmış bilgilendirmeler nedeniyle, geniş kitleler açısından daha da anlaşılmaz hale gelme tehlikesi var. Bu nedenle kısaca da olsa olayları hatırlatmak lazım...

Ne oldu?

Peki 1915'te neler oldu? Kısaca özetleyelim. Uzun süreli toprak kayıplarının ardından Balkanlar'ın da kaybedilmesiyle paniğe kapılan burjuva İttihat ve Terakki önderliği, içinde Hristiyan halkların yer almadığı milli bir devlet ve Asya'daki 'Türk' halkları kapsayan bir imparatorluk hedefiyle harekete geçti. Partide giderek egemen olan Türkçü düşüncenin, Turan ülküsünün ve Alman emperyalizmiyle ittifakın nedeni de buydu. Bu devletin sınıfsal temeli olarak düşünülen milli, yani Türklere oluşan burjuva sınıfının güçlendirilmesi

Diaspora haritasını en 'abartılı' harita olarak kabul etsek bile, tehcir rotaları ve tarihsel tanıklıklar, ortada ciddi bir nüfus hareketinin ve can kaybının olduğunu gösteriyor...

ve bir anlamda yaratılması için öncelikle İttihat ve Terakki'nin siyasi önderliğini kabul etmeyen ve milli devletin sınıf tabanı olabileceğine inanılmayan yerli Hristiyan burjuvazinin tasfiyesi gerekli görülüyordu; yani mülkiyetin el değiştirmesi yoluyla bir milli iktisat ve bir milli burjuvazi yaratma yöntemi uygulanıyordu. Ayrıca Anadolu'nun Türkleştirilmesi ve İslamlaştırılması amacıyla, kaybedilen topraklardan ve dışarıdan gelen yüz binlerce Müslüman ve Türk göçmenin planlı bir biçimde Anadolu Hristiyanları aleyhine yönlendirilmeleri ve yerleştirilmeleri; savaştan önce özellikle Rumların zorla ve tehditle göç ettirilmesi de işin demografik yönünü oluşturmuyordu. Savaş çözüm için iyi bir fırsat yaratmıştı. Ayrıca Ruslara karşı savaşma önerisini reddeden Ermeni siyasi partilerinin görünürdeki resmi tarafsızlık politikalarına karşın gayri resmi olarak Ruslardan yana faaliyet göstermeleri, Kafkasya Ermenilerinin oluşturduğu gönüllü taburları, onlara önderlik eden önemli Ermeni liderleri, savaş halindeki bir devlet için ciddi bir tehlike ve 'çözüm' gerekçesi oluşturmuyordu.

Ermeni tehciri bu ortamda başladı.

Zaten Teşkilatı Mahsusa'nın cezaevlerinden devşirdiği suçlulardan oluşturulan gruplar, Rus sınırı yakınındaki Ermeni köylerinde savaşla birlikte faaliyete geçmişti bile. 1915 Mart'ından itibaren önce emirlerle, 27 Mayıs'tan itibaren de yasal olarak ve farklı zamanlarda yola çıkarılan Ermeni kabileleri, katliamlar ve zorunlu yürüyüş nedeniyle yollarda kırıldı; soyuldu, çeşitli tecavüzlere uğradı. Bir halkın en savaşkan gücü olan genç erkeklerin öncelikli imhası kaçınılmazdı. Hem dışarıdaki, hem de askere alınıp Amele Taburları'nda çalıştırılan Ermeni erkeklerin

birçoğu bu nedenle öldürüldü.

Aksi halde bir milyondan fazla Ermeninin savaş sırasında, tam da İngiliz cephesinin arkasına, Mezopotamya'ya sapasağlam ve savaşılabilecek durumda getirilmesi askeri açıdan uygun değildi. Ayrıca devletin Ermeni politikası, kat edilen mesafeler, yol güzergâhları ve şartları düşünüldüğünde tehcirin bir katliama ve yağmaya dönüşmesi kaçınılmazdı. Öyle de oldu. Suriye çölündeki iskân bölgesi Deyr-ül Zor'a ancak canlı cenazeler ulaştı. Tabii burada bir kez daha katliama uğratılarak biraz daha seyreltililer. İstanbul ve İzmir'de yaşayanların dışındaki Ermeni halkın yüzde 5 kadarı din değiştirerek, yani asimilasyonu kabul ederek hayatta ve yerlerinde kalmayı başardı; kalan Ermenilerin hiçbir yerde nüfusun yüzde 5-10'unu geçmesine izin verilmedi. Göç kabilelerinden zorla veya kurtarılmak amacıyla alınan binlerce Ermeni kadın ve çocuk da, kimi zaman iyi, kimi zaman kötü şartlarda asimilasyonu kabullendi. Kısacası trajedi sadece katliamlardan ibaret değildi...

İddialar ve gerçekler

Tehcirin haklılığını kanıtlamaya çalışanların iddia ettiği gibi 1915 yılında topyekun bir Ermeni ayaklanması falan yoktu. Zaten öyle bir şey olsaydı tehcir bu kadar kolay olmazdı. Ermeni halk birkaç istisna dışında (Şebinkarahisar, Urfa, Antakya, Musa Dağı vb.) tehcire herhangi bir direnç göstermedi; bunlar can havliyle yapılan direnişlerdi; zaten silahlarının çoğu daha önceden toplanmış, erkeklerin önemli bir bölümü de askere alınmıştı. Ermeni ulusal hareketinin kalesi Zeytun (K.Maraş, Süleymanlı) bile kolaylıkla boşaltıldı. 1915'te genel tehcir öncesi tek

ayaklanma, nisan ayında Van'da gerçekleşti ve Rus ordusu yetiştirene kadar sürdü. Tehcirin en önemli gerekçesi buydu. Bu askeri açıdan önemli bir gerekçe olsa da tehcirle ilgili hazırlıklar daha önceden başlamıştı.

Anadolu Ermeni halkının büyük çoğunluğu, kendi halinde köylüler, işçiler, zanaatkarlar ve serbest meslek sahipleri idi. Yüzde 80'i tarımla uğraşıyordu. Yani Ermenilerin tümü öyle Müslümanların kanını emen tefeci-sarraf takımı falan değildi. Her halk gibi çoğunluğu devlete bağlı ve başını belaya sokmak istemeyen, günlük hayatını sürdüren, ekmek parası derindeki apolitik veya farklı siyasi eğilimlerde, çeşitli sınıflara mensup insanlardan oluşuyordu. Üstelik çok sayıdaki Katolik ve Protestan Ermeni, neredeyse tamamen siyaset dışı yaşıyordu. Yani Ermenilerin tümü çeteci, kurye, casus, bombacı falan değildi! Üstelik binlerce Ermeni, Osmanlı ordusu saflarında, Amele Taburları'nda asker olarak bulunuyordu.

Anadolu'nun çeşitli yerlerinde gezen bazı gerilla grupları, Ermeni asker kaçakları (ki her yerde, her etnik gruptan binlerce asker kaçağı vardı), Ruslar, İngilizler ve Fransızlar hesabına casusluk yapan bazı Ermeniler bahane edilerek savaş bölgeleri dışındakiler de dahil olmak üzere neredeyse bütün bir halkın ölüm yolculuğuna çıkarılmasının sadece 'güvenlik' nedeniyle izahı mümkün değildir. Öyle olsaydı, İttihat Terakki'nin çelik çekirdeği yani asıl karar mercii (derin devlet!) ekonominin savaş sırasında bir anlamda çöküşüne neden olan böyle bir kararı almaz, farklı çözümler bulabilirdi. Örneğin İstanbul ve İzmir Ermenilerinin yanı sıra Cemal Paşa'nın yönetimindeki Suriye Ermenileri ve valinin çabalarıyla Kütahya Ermenileri korunabilmişlerdi.

Resmi tezin, 'savaş nedeniyle herkesin cephede olduğu ve Anadolu'nun tamamen savunmasız kaldığı bu nedenle tehcirin bir zorunluluk olduğu' iddiası da akıl dışıdır. Osmanlı Devleti, üstelik daha savaşın birinci yılında bu kadar çaresiz durumda değildi. Devletin iç güvenlikten sorumlu jandarma ve polis teşkilatları, garnizonları ve milisleri vardı ve zaten böyle olmasaydı yüz binlerce Ermeni'nin kısa sürede tehciri mümkün olamazdı. Ayrıca katliamda önemli rol oynayan tepeden tırnağa silahlı Kürt aşiret güçleri ve Teşkilatı Mahsusa birlikleri, özellikle Doğu Anadolu'nun her yerinde faaliyet gösteriyordu. Kısacası Ermenilerin Anadolu topraklarında yaşaması istenseydi, güvenlik sorununa bir yığın çare bulunabilirdi. Oysa bugün bize başka hiçbir çare olmadığı söyleniyor; diğer bütün milli davalarda olduğu gibi!..

Ayrıca tehcir o dönemde herkesçe kabul edilen bir yöntem de değildi. Çok sayıda Osmanlı aydını ve bürokrati tehcire karşı çıkıyordu. Bu nedenle içlerinde vali ve kaymakamların da olduğu kimi bürokratlar tehcir emrini uygulamadıkları gerekçesiyle

görevden alınmış, örneğin Lice Kaymakamı, canından olmuştu. Yine iddia edildiği gibi tehcir 'geçici' bir önlem değildi. Daha Ermeniler yola çıkar çıkmaz yerlerine muhacirler yerleştirildi, Ermeni mülkleri önce nizamnamelerle, sonra da geriye dönük olarak işletilen bir kanunla, tasfiye komisyonları tarafından, milli ekonomi hedefi doğrultusunda, Türk ve Müslüman müteşebbislere, en uygun şartlarda, özellikle de yabancı sermayeden korunan milli anonim şirketler kurulması teşvik edilerek aktarıldı. Devlet memurlarının, kimi yerel İttihatçıların ve ileri gelenlerin çeşitli yollarla ele geçirdikleri servetler de önemli bir yekûn tutuyordu. Kısacası hemen herkes Ermenilerin geri dönme ihtimallerinin olmadığını farkındaydı.

Paşanın uykusuz geceleri

Merkezi yönetimin iyi niyeti, olup bitenden bihaber olduğu iddiasına gelince. Tehcir sırasında olanlar, Talat Paşa'nın deyişle göçün vicdansız ve karaktersiz insanların elinde bir facia şeklini alması mıydı? İttihat ve Terakki komitesi üyeleri, Ermenilere karşı yapılan hareketlerden üzüntüye kapılıp bu olayları önlemek için hükümet üzerinde etkili olmaya çalışmışlar mıydı? Vicdansız, ahlaksız ve adi bazı kimselerin işlediği cinayetleri valilerin, sorumluluk korkusuyla, olayları önemsiz göstermeye çalışıp kabahati kısmen Kürt halkına yüklemeleri miydi? (Talat Paşa'nın Anıları) Ve neredeyse bütün gününü telgraf masasında geçiren, olayları günün gününe izleyen ve anında emirler veren, vaka mahallinde işleri örgütleyen ve bizzat kendisinin görevlendirdiği 'katibi mesul'lerle... sürekli irtibat halinde olan Talat Paşanın, mebusların verdiği feci bilgiler karşısında birçok geceler uyku uyuyamadığına inanmamız gerekir mi? Paşa, sanırsınız ki 'triumvira'nın bir üyesi, partinin lideri ve devletin güçlü dahiliye nazırı değil de, olayları engellemek için çırpınan bir insan hakları savunucusu!

Oysa tehcir sırasında olanlardan, ilgili herkes haberdardı. İngiliz ve Fransız hükümetleri uygulama başlar başlamaz, savaşta meydana gelen insanlık suçlarının hesabının sorulacağına peşinen bildirmişlerdi. Ayrıca Anadolu'da görevli Amerikan, İsviçre vb. misyonları, Kızılhaç görevlileri, daha da önemlisi dost ve müttefik Alman ve Avusturyalı diplomatlar, askeri görevliler, düzenli olarak ne olup bittiğini hükümetlerine rapor ediyorlardı. Bu hükümetlerden de Osmanlı hükümetine uyarılar geliyordu.

Neler olduğunu Mısır'daki sağır sultan bile duymuştu. Talat daha sonra, katliamda Alman parmağı olduğu iddialarını reddederken bir itirafa bulunmuştu: "Ermeni olayları dolayısıyla Almanya'nın onuruna saldırılmıştır." Olaylar ise tamamıyla tersini ortaya koymaktadır; zira her yeni olay duyulur duyulmaz Alman hükümeti, bu gibi olaylara son verilmesini tavsiye eden notalar göndermişti. Yani Talat Paşa'nın dışında herkes olaylardan haberdar, bir tek onun ne olduğundan tam olarak haberi yok. Alman notaları bile paşayı uyandıramıyor! Aslında tehcirin stratejisini hazırlayan Paşa, taktikleri muhtemelen bölgeye gönderdiği örgütçü 'katibi mesul'lere bırakmıştı. Paşa, ayrıca telgraf başında ve kuryeler aracılığıyla

bir resmi politika, bir de gayri resmi politika izliyordu ve elbette ne yapıyorsa vatan için yapmıştı!

Belgeler, sayılar...

Aradan geçen 90 yılın ardından olayların detaylarına ilişkin, 'Belge var mı, yok mu?' tartışmalarına ve kurnazlıklara bakmayın. Bunların tümü bugüne ilişkin politik suçlama ve sıyırma hikâyeleri; çoğunun gerçekle ilişkisi ya sınırlı ya da hiç yok. Çoğu zaman birçok görgü tanığının ve mağdurun anlattıkları, anıları, birbirleriyle tutarlı ve olgularca desteklenmeleri şartıyla, resmi belgelerden çok daha önemlidir. Ayrıca işin aslına ilişkin İttihat Terakki belgelerini aramak abesle iştigaldir; İttihatçılar gizli örgütçülüğü iyi bilen sıkı adamlardı. Zaten olayın asıl tarihsel belgesi, sonuç itibarıyla Anadolu'daki binlerce yıllık Ermeni varlığının silinmesidir.

İnsan kayıpları ve bunların meydana geliş biçimine gelince... Ölü sayısı son dönemde kimi resmi tarihçiler tarafından epeyce azaltılsa da geçmiş dönemde hemen her kesimden uzmanın verdiği rakamlar 300 binle 1 milyon arasındadır. Genelde 600 bin rakamı telaffuz edilmektedir. Bu sayı Abdülhamit dönemindeki 1894-96 katliamlarını kapsamaz.

Tehcirin bir felaket olduğunu, ancak Ermenilerin de 'kaşındığını' ve emperyalizme hizmet ettiklerini söyleyen kimi 'iyi niyetli'ler, daha çok 'mukatele', yani birbirini öldürme tezine eğilim gösterirler. Oysa bu tanım aynı anda ve karşılıklı vuruşmayı çağrıştırdığı için yanlıştır. Evet iki taraf da birbirini öldürmüştür, ama 'mukatele' sayılabilecek olay ve bu çatışmalardaki ölü sayısı fazla değildir. Ölü sayısının büyüklüğü olayların daha çok katliamlar biçiminde olduğunu gösteriyor. Rus ordusunda yer alan gönüllü Ermeni taburlarının katliamları ve bazı yerli Ermeni gruplarının katliamları sonucu ölen Müslümanların sayısı on binlerle ifade ediliyor. Örneğin o dönemki bir kaynak bu sayıyı 40 bin olarak veriyor.

'Mukatele' tezinin bir diğer zaafı da olayların kronolojisi ile ilgilidir. Resmi tez bir kronoloji numarasıyla konuyu anlaşılmaz hale getiriyor. Öldürme olayları genel olarak aynı anda olmadı. 1915'teki Ermeni ölümlerinin çok büyük bir bölümü tehcir sırasında meydana geldi ve bazı istisnalar dışında savunmasız insanlar öldürüldü. Müslüman ölümleri ise, Van'ın Rus işgaline girdiği dönemdeki Müslüman temizliği dışında, çoğunlukla daha sonraki yıllarda özellikle de 1917 ve

1918'deki intikam ve bu kez Ermeniler eliyle bazı bölgelerde yürütülen etnik arındırma eylemleri sonucu yaşanmış ve yine savunmasız insanlar katledilmişti.

'Mukatele' tezinin gizlediği bir diğer gerçek de tehcirin ve tehcir sırasındaki temizliğin devlet tarafından ve devlet imkânları ile organize edildiği ve artık açıkça devlet tarafından korunmadıkları ilan edilmiş bir kitleye karşı yapılmış olmasıdır. Oysa katliamlara girişen Ermeni güçlerin sayıları ve imkânları bununla karşılaştırılmaz. Rus ordusu da genelde bu tür olaylardan uzak durmaya çalışmış ve bir süre sonra da gönüllü Ermeni birliklerini dağıtmıştı. Savaşta ölen 2,5 milyon Müslüman'ın suçunu Ermenilerin üzerine atmak ise resmi görüşün bildiği bir yoldur ve aynı zamanda savaşa ve kayıplara ilişkin kendi sorumluluklarından kurtulma niyetini ifade eder. Aynı yol 'Ermeni ihaneti'ni kanıtlamak ve yenilginin sorumluluğundan kurtulmak amacıyla Enver Paşa tarafından Sarıkamış bozununun ardından da kullanılmıştır. Oysa Paşa, kısa süre önce Ermeni Patriği'ne yolladığı mesajda, cephedeki Ermeni askerlerinin kahramanlığını ve gayretini övmektedir!..

Sosyalistlerin Ermeni 'mesele'si

Türkiye sosyalist hareketi, bazı kısmi ve genel çalışmalar dışında tartışmaya tam olarak kendi tezleriyle giremedi. Sosyalistler, istisnalar dışında, konuyu başkalarının belirlediği gündemler ve kısmen de ulusal bir anti-emperyalizm üzerinden tartışıyor. Oysa Ermeni sorunu sadece 1915 olaylarından ibaret değil ve Türkiyeli sosyalistler açısından zengin tarihsel deneyimlerle dolu. Bu nedenle, 'Soykırım mıydı, değil miydi?' tartışmasının ötesine geçip, en azından Berlin Antlaşması'ndan itibaren ortaya çıkan sorunu incelemek ve maddi temelleriyle ele almak gerekir. Bu yapıldığında, dönemin sosyo-ekonomik şartları, reformlar, dış güçlerin müdahalesi, ulusal sorun, Hristiyan halkın sosyal konumu, adalet sistemi, özellikle Anadolu taşrasındaki Ermenilerin yaşam şartları, merkezi yönetimin temsilcilerinin, devletin bölgedeki gözü kulağı Kürt Aşiret reislerinin ve aşiret güçlerinin zorbalıkları, Ermeni köylerinin sistemli talanı, ağır ve keyfi vergiler, topraklara el konulması vb. birçok konu anlaşılır hale gelecektir.

Konunun bugünkü haliyle tartışılması, örneğin 'çeteler' genellemesi içinde geçirilen, Osmanlı'daki ilk sosyalist partilerden Hınçak'ların ve Taşnak'ların siyasal yapılarını ve 1915'ten önceki rollerini anlamamıza izin vermez. Bu iki parti de dönemin sosyalist-milliyetçi partileridir. II. Abdülhamit döneminde 'milli demokratik devrim' mücadelesine girişmiş, Anadolu'da Fedailer adı altında ve parti önderliğindeki ilk gerilla mücadelesini başlatmıştı. Ayrıca Taşnaklar 1907'den itibaren II. Enternasyonal Osmanlı Alt Seksiyonu'ydü. Ermeni partileri uzun bir süre Türkleri ve Kürtleri de kapsayan ortak mücadele perspektifini, sembolik de olsa sürdürmüştü, Sultan Abdülhamit'e karşı, başta Jön Türkler olmak üzere diğer Osmanlı partileriyle ittifak yapmış, 1908 devrimine destek vermiş ve seçimlerde İttihat ve Terakki'ye verdikleri destek karşılığında bu partinin listesinden meclise girmişti. Ermeni sosyalistler ayrıca, mecliste işçi hakları ve kadın hakları konusunda da çeşitli çalışmalar yürüttü.

Ermeni sosyalist partilerinin II. Enternasyonal'in 'aşamalı devrim' ve 'yakın program' anlayışına ve kendi sınıf bileşenlerine uygun olarak ulusal demokratik mücadeleye verdikleri öncelik ve bunu söylem olarak olmasa da fiilen sınıf mücadelesinden koparmaya başlamaları, bu partilerde milliyetçiliğin giderek egemen olmasına yol açtı. Yeni rejimin yarattığı hayal kırıklıkları, reformların bir türlü gerçekleştirilmemesi ve Osmanlı devletinin kaçınılmaz bir parçalanma

sürecine girmesi, artık kesin bir biçimde Türkçüleşen İttihatçılarla devrimci Ermeni partileri arasındaki köprülerin atılmasına yol açtı. Bu durumda Ermeni partileri, kendilerine o güne kadar defalarca ihanet eden büyük devletlerin desteğini almaya yönelik bir politik çizgiye yeniden döndü ve savaşla birlikte el altından Ruslarla işbirliğine girişti. İttihatçıların zaten niyeti bozduğu bir dönemde bu politika, sadece kendilerinin değil, bütün bir Ermeni halkının imhasına giden süreci bir biçimde kolaylaştırdı, adeta kaçınılmaz hale getirdi.

Bunları anlatmamızın nedeni, sadece Türkiye sosyalist hareketinin tarihine ilişkin bir hatırlatma yapmak değil, aynı zamanda bugün de benzer bir felakete neden olabilecek politikalara ve önderliğin hatalarının bir halkın imhasıyla sonuçlanabileceğine vurgu yapmaktır. Tarihsel olaylara ve bunların günümüze kadar süren etkilerine karşı tavır takınırken, bunu kendi terimlerimizle, kendi söylemimizle ve kendi devrimci sosyalist anlayışımız ve programımızla yapmamız gerekir. Aksi halde ideolojik ve siyasi bağımsızlığımızı kaybeder, anti-emperyalizm adına resmi ideolojinin veya demokrasi adına kimi liberallerin değirmenine su taşımak zorunda kalırız.

Soruna yaklaşıırken amacımızın ikiyüzlü burjuva hukukunun labirentlerinde dolanmak olmadığını kesinlikle belirtmeliyiz. Çatışan

burjuva güçlerin birbirlerine boyun eğdirmek amacıyla sorunu çeşitli yerlerinden bükme çabalarına da yüz vermemek gerekiyor. Bizi ilgilendiren, öncelikle işçi ve emekçilerin milliyetçi yalanlarla veya liberal hayallerle aldatılmasını engellemek; Türkiyeli ve Ermenistanlı emekçiler arasındaki kin ve nefret duygularına son vererek onların enternasyonalist dayanışmalarının yolunu açmak; halkların ırkçı kışkırtmalar yoluyla birbirlerini boğazlamalarının engellenmesidir.

Bunun yolu da doğruları söylemekten ve resmi tarihin yalanlarını teşhir etmekten geçer. Konunun açıkça tartışılabilmesi, bu ülkede, bugün ve gelecekteki tehcir ve imha tehlikelerini önlemek için de gereklidir. Soruna, "Emperyalistler bizi bölecek" veya "İtiraf edelim, AB'ye girelim, demokrasi gelsin" mantığıyla yaklaşmak bizim işimiz olamaz. Bizi ilgilendiren konunun hukuki değil, siyasi ve toplumsal çözümüdür.

Çünkü sadece hukuki çözümler işe yarasaydı, 1948'deki Soykırım Sözleşmesi'nin ardından Cezayir, Endonezya, Ruanda vb. soykırımlar yaşanmazdı!..

Emperyalizm köşeye sıkıştı

Yankiler Irak'ta umduklarını değil, bulduklarını yiyorlar. Bu da genelde günde üç öğün havan topu mermisi anlamına geliyor...

Uluslararası Posta'nın Haziran 2006 sayısında Orta Doğu'daki durumu analiz ederken şunu söylemiştik: "11 Eylül 2001'den beri George Bush yönetimi -az ya da çok çelişki de olsa, Avrupa emperyalizmi ile beraber Orta Doğu'da mutlak kontrolü ele geçirmek istiyordu. Bu politikanın ilk faaliyeti Afganistan'ın işgali (2001), ikicisi de Irak'ın işgali (2003) oldu. İki olayda da, Taliban ve Saddam Hüseyin yönetimleri devrildi ve işgalciler tarafından desteklenen sömürge rejimleri kuruldu. Oysa şu anki durumun küresel analizi gösteriyor ki, bölgeyi kontrol etme hedefine ulaşmak şöyle dursun, emperyalizmin konumu geriliyor. Kısa bir süre öncesine kadar hakim olunmuş görünen Afganistan'da bir cepheyi çoktan aldığını sanan ABD, sert askeri soykırım saldırılarına ve yükselen savaş harcamalarına rağmen, kitlelerin desteği ile askeri dirençten usanmış Irak'taki 'ilk cephe'yi yine de kontrol edemiyor."

Direnış büyüyor

Diğer olaylar da bu analizi doğruluyor: İsrail'in Lübnan'daki yenilgisi ve Irak ile Afganistan savaşlarının gidişatı emperyalizmin bölgedeki konumunun zayıflamasına yardımcı oldu. Hatta Somali'de bile Washington'un çıkarlarını tehlikeye atan sorunlar yankılandı: İslami komiteler başkent Mogadişu'da yönetimi ele geçirdi ve emperyalizm buna engel olmak için gruplara müdahale etmekte güçsüz kaldı.

Irak'ta işgalin üçüncü yılında, silahlı direniş sadece devam etmedi; bu yıl Mayıs ayında Amerikan Başkan Yardımcısı Richard Cheney'in bunun "acı verici" olduğu iddiasına aldırmadan, büyüdü, kuvvetlendi ve daha cesaretlendi. Son verilere bir bakalım.

Ekim ayında, bu yılın en yüksek rakamı

olan 199 Amerikan erinin öldüğü bildirildi. Resmi rakamlara göre, ki büyük olasılıkla azaltılmıştır, 2 bin 800'den fazla işgalci asker öldü. En önemli askeri üslerden biri olan Bağdat'ın güneyindeki Falcon (Şahin), direnişin çeşitli havan topu saldırıları ile hemen hemen yok edildi.

Deniz Kuvvetleri Haber Alma Şefi'nin raporu Amerikan erlerinin ülkenin güneyindeki geniş batı taşrası El-Anbar'da direnişin kontrolüne son vermekte başarısız olduğuna işaret ediyor. Ülkenin güneyindeki Amarah'ta, imam Mukteda El Sadr milislerinin gösterişli düzenlerine karşı bir girişim, Irak silahlı kuvvetlerinden askerlerin de içinde bulunduğu 20'den fazla ölüm gibi bir bedelle sonuçlandı ve hedef iskanlandı.

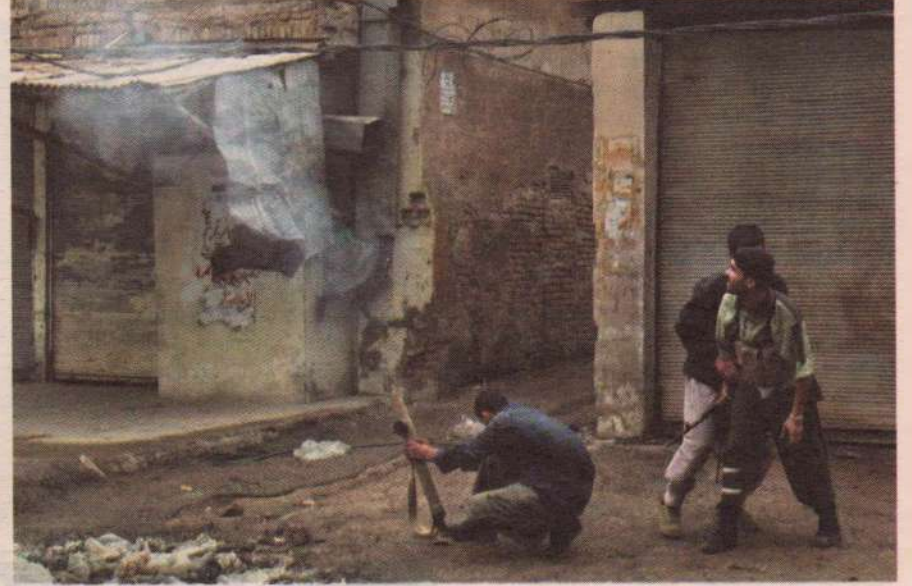
Hükümet yönetemiyor

Uluslararası Posta'nın aynı sayısında dedik ki, "yeni El Maliki yönetimi çok zayıf çünkü parçalarını oluşturan farklı burjuva kesimler arasındaki büyük ayrımları saklayamıyor."

Birkaç ay sonra, labirent ve kargaşa ortamında, Irak başbakanı basına 'Washington'un kuklası' olmadığını ve (işgal kuvvetlerinin) 'acil geri çekilmesi için herhangi bir neden' görmediğini söyledi. Bush ona telefon etti ve 'kukla' olmadığını 'onayladı' ama durumu nasıl iyileştireceğini görmek için kendisini 'koordine edeceğini' söyledi. Sonrasında basına, El Maliki'ye Irak'ta güvenliği sağlamak ve milisleri silahsızlandırmak için, "Daha iyisini yapabilirsin" dediğini açıkladı.

El Sadr sorunu

Basın açıklamalarında El Maliki, son günlerde Amerikan denizcilerinin ve Irak ordusunun hedefi haline gelen ve Mehdi Ordusu olarak bilinen El Sadr milislerine karşı saldırıda bulunmayacağını açıkça

Iraklı direnişçilere her gün yenileri katılıyor. ABD'nin askeri kayıpları da giderek artıyor.

ifade etmişti. El Sadr'ın örgütüne de, kukla El Maliki yönetiminin ve içlerinde önemli Irak polis şeflerinin bulunduğu bazı kadrolar katıldı.

Bu aynı zamanda Washington için de ciddi bir sorun teşkil ediyor; çünkü El Sadr, milislerinin silah bırakması emrini kabul etmek şöyle dursun, Hizbullah'ın Lübnan'da İsrail'e karşı kazandığı zaferi kutlamak için genel bir seferberlik çağrısı yaptı.

El Sadr'ın İranlı dini hiyerarşik kesimler ile sıkı bağlantıları var. Bağdat'ın Şii komşuları üzerindeki geleneksel nüfuzu, Basra ve ülkenin güney bölgesindeki artan nüfuzla eklendiği için, Şii militanlar üzerindeki gücü 2004'tekiinden daha fazla.

Bush'un politikası onu silahsızlandırmak üzerine kurulmuşken, El Maliki'nin, sahip olduğu pek az destekçiden birini daha karşısına alma konusunda şüpheleri var. Ayrıca, ona açıkça karşı gelmek ve

onu Sunni direnişle ittifak yapmaya itmek emperyalist işgalin devamını olanaklılaştıracak. Gerçek şu ki, İran rejiminin sakin görüşüne anlayışının El Sadr üzerinde bir etkisi olmasaydı, bu denge durumu çoktan patlardı.

Bu demek oluyor ki, emperyalist işgalcilerin El Maliki'ye yüklediği milisleri silahsızlandırma görevi kesinlikle gerçekleşemez. Çünkü Irak başbakanının bunu yapmaya yetecek ne politik gücü, ne de askeri kuvveti var. Bu yüzden kukla yönetim durumu kontrol altına alması ve Amerikan askerlerinin aşamalı azaltılması başka bir şey değildir.

Orduya eleştiri dorukta

Bu zayıfık emperyalist ülkeler arası bir müzakerede de ifade edildi ve askeri komuta sert bir şekilde sorgulandı. Birkaç

Soykırım!..

Bush, Irak işgalini gerekçelendirirken şu mazeretlerin arkasına sığınmıştı: "Biz Irak'ı Saddam diktatörlüğünden kurtarmaya, orayı özgürleştirmeye gidiyoruz ve gerçek demokrasiyi inşa edeceğiz." Bugün işgalcilerin kendileri bile bu sözlerle inanmıyor. Silah denetçisi BM müfettişi Hans Blix, Irak'taki durumu şu sözlerle açıkladı: "Saddam diktatörlüğü kötüydü, ama bugünkü durum daha da kötü." ABD'li akademisyen John Hopkins'in yaptığı bilimsel çalışmaya göre de işgal Irak'ta korkunç sonuçlara yol açtı. Üç yıl içinde 650 bin Iraklı, askeri eylemler ve bombalamalar, intihar saldırıları, gıdasızlık ve savaşın neden olduğu tıbbi yetersizlikler sonucunda yaşamını yitirdi. Bu rakamlar; emperyalistlerin halkları ne kadar küçümsediğinin ve dünyayı kontrol etmek için, nasıl zulüm uygulayabileceğinin ispatıdır. Ve yine bu rakamlar Irak halkının neden emperyalistlerden nefret ettiği ve direnişe neden kitlesel destek verdiğinin kanıtıdır.

Yargılama komedisi

Kasım ayının ilk haftasında Saddam Hüseyin'in karar duruşmasına tanık olduk. Saddam, Bağdat'ın kuzeyindeki Dujail'de 1982'de 148 Şiinin öldürülmesinden suçlu bulundu, asılarak idam cezasına çarptırıldı. Saddam elini Irak halklarının kanına bulaştırmış bir diktatördür. Fakat bu mahkeme, mahkemeden başka her şeye benziyor. Sömürge adaletinin tipik bir örneğidir. Çünkü 1. Bu mahkemenin gerçek amacı Irak halkının adalet talebini sağlamak değildir. Yargılamanın ardına gizlenerek, emperyalistlerce gerçekleştirilen işgali meşru kılmaktır. İşgalin gerekçelerinden olan 'Saddam diktatörlüğüne son verme ve ülkeyi özgürleştirme' yalanına kılıf uydurmaktır. 2. Mahkeme, Irak'ta gerçekleşen 650 bin ölümün sorumlusu işgal ordularınca atanan kukla hükümetin bir parçasıdır. İşgalcilerin işledikleri suçlar Saddam'ın işlediklerinden daha da ağırdır. Ve işgalcilerin hiç biri yargılanıp ölüm cezasına çarptırılmamıştır. Aksine Amerikan hükümeti ve Irak'taki kuklaları bu suçları teşvik

etmişlerdir. Irak cezaevlerindeki işkencelerden sorumlu askerleri savunmak için başkan Bush'un sarf ettiği sözler belleğimizdedir. "Hapishanelerdeki düşman savaşçılardır".

3. Bu suçlar işlendiğinde; Saddam ABD emperyalizminin müttefikiydi. İslam devrimini zayıflatmak için İran'la savaş halindeydi. Bu yıllarda emperyalizm, Saddam'ın suçları karşısında sessizliğini koruyordu. Anastasio Somoza'nın Nikaragua' da işlediği suçlar başkan Franklin D. Roosevelt'e sorulduğunda şu yanıtı vermişti: "O bir orospu çocuğu olabilir, ama o bizim orospu çocuğumuzdur." 1990 Kuveyt işgalinden sonra Saddam, artık müttefik olarak kalamadı ve düşman ilan edildi. Saddam'ın işlediği suçlar konusunda hiç şüphemiz yok. Fakat ne suçlu emperyalistlerin ne de onların Irak'taki kukla yönetiminin Saddam'ı yargılamak için politik ve ahlaki yetkisi yoktur. Sadece Irak halkının Saddam'ı yargılama yetkisi vardır. Ve bu yetki ancak, emperyalist işgalciler kovulup, kukla hükümet devrildiğinde elde edilecektir. İşte bu yüzden biz bu mahkemeyi gerçek bir komedi olarak tanımlıyoruz.

ay önce, ABD'de altı general, Savunma Bakanı Donald Rumsfeld'in, Silahlı Kuvvetler bünyesine tehdit olarak gördükleri politikasını ifşa etmek için ortaya çıktı. Kısa bir süre önce, bazı subaylar ve aktif görevdeki askerler, Kongre'ye giderek Irak meselesi ile ilgili yönetimde değişiklik talep etti. Aktif görevdeki askerlerin kamuya açık gösteri yapması yasak olduğundan hileye başvurdular: Onları 'cephede neler olduğu konusunda bilgi vermek üzere' ziyaret edeceklerini söylediler. Ayrıca gazetelerde, kardeşi Irak'ta öldürülen Kevin Tilman'ın gibi önemli protestolar yayımlandı.

İngiltere'de general Richard Dannat, İngiliz Karargah komutanlığı görevine atandığı gün Daily Mail'e, hükümetinin kendilerini (Irak'tan) çıkarması gerektiğini, çünkü orada kaldıkları süreçte güvenlik probleminin büyüyeceğini söyledi.

İngiliz askerleri, Irak'ın güneyinde şimdiye kadar sakin bir nokta olan ve direniş saldırılarının artış gösterdiği Basra'da durumun kötüleştiğini ve tatlı canlarının tehlikeye olduğunu hissediyor olmalı.

Başka bir deyişle, bu askerler, savaşın gidişatının, emperyalist ülkelerin silahlı kuvvetlerinin çöküşüne neden olabilecek, stratejik açıdan son derece ciddi bir risk olduğunu görebiliyorlar.

Safi çelişki

Bu sadece askerlerin endişesi değil; endişe resmi görevliler ve politikacılar arasında da hızla yayılıyor. ABD'li üst düzey bir diplomat El-Cezire televizyonuna, ülkesinin Irak'ta 'küstahça ve aptalca' davrandığını belirtti. İzleyen günlerde, ABD'nin Irak büyükelçisi Salman Halilzade, işgalci birliklerin bir numarası general George Casey'in yanında ağırbaşlılıkla, yakında bir 'geri çekilme kronografisi' yapılacağını söyledi. Genelde böyle durumlarda görüldüğü gibi, şimdi görevden alınmış olan Donal Rumsfeld, gidip Halilzade'yi susturdu.

Bu rahatsızlık Bush'un Cumhuriyetçi parti liderlerini bile etkiledi. Senato'nun Silahlı Hizmetler Komitesi Başkanı John Warner, Bush'un 'Irak'ın demokratik dönüşüme model oluşturacağı' vaadine meydan okudu. Cumhuriyetçilerin son yasama seçimlerinde yaşadıkları bozgun, bu eğilimleri daha da artıracaktır.

Irak'ı parçalama kartı

Yine de Amerikan emperyalizminin, Bush'un da dediği gibi, çıkarları için feci sonuçlara neden olacak bu bozgunu serinkanlılıkla kabul edeceğine inanmak hata olur.

Bu yüzden Bush ve Amerikan Kongresi'ndeki yeni çoğunluk, bu durumu tersine çevirmek için tüm güçlerini kullanacaklardır. Bugün Bush yönetimi, Britanya Krallığı'nın eski bir politikasını denemeye çalışmaktadır: böl ve yönet.

Makaleler, Uluslararası İşçi Birliği Dördüncü Enternasyonal'in yayını Uluslararası Posta'dan (Correo Internacional) çevrilmiştir.

Bu, Iraklı etnik gruplar ve dini topluluklar arasındaki mücadeleyi kışkırtmak anlamına gelir. İşgalcilerin 'kesin tercihi' Irak'taki iç savaşla kamçılamaktır. Bu yüzden CIA'nın 1980'lerde Orta Amerika'da uyguladığı ölüm mangası taktiklerine bir kere daha başvurdular. Bu mangalar bu defa, cemaatler arası çatışmaları teşvik etmek için farklı dini eğilimlerin arkasına saklansa bile, bu sözde 'iç savaş'ın büyük bir kısmı, Şii parti SCIRI tarafından yönetilen Bedir Tugayı ölüm mangalarının aktivitelerini gizlemektedir. Rapora bir bakalım:

"Bağdat karayollarını kullanmak giderek daha tehlikeli hale geliyor... insanlar kayboluyor ya da yollarda ölü bulunuyor. Kontrol ölüm mangaları ve suç örgütlerinin elinde. Bireyleri ve toplumu sadece direniş koruyor. Hükümet katillerden yana [...]. Caddeler yabancı aksanlı insanlarla dolu [...].

Amerikan birlikleri bombalamaya başlıyor ve sonra Iraklı paramiliter birlikler devam ediyor. Politikacılar iki tarafta da kendi milislerini kullanıyor. Tarikatlar arasında direnişten hiç söz edilmemesi önemli [...]. Bugün [17 Ekim] [...] üniformalı milisler Sunnileri katledip Amerikan kuvvetleri eşliğinde aileleri iki saat içinde evlerini terk etmeye zorladı. Yalnızca Balad hastanesine 80 ceset geldi. Bağdat'ın kuzeyindeki Irak kentleri aylardır kuşatma altında ve güvenlik güçleri kendi vatandaşlarına saldırıyor, onları öldürüyor. İtiraf etmeliyiz ki CIA'nın ölüm mangası uzmanları iyi iş çıkardı" (Sabah Ali, Irak Dayanışması, Rebelión'da basılmıştır, 25/10/06).

Bu tür çatışmaları Bush da destekliyor. Böylece Irak'ın üç 'özerk bölge' şeklinde parçalanması yolunda ilerleyebilecek: Washington'a içtenlikle hizmet edecek hükümetlerce yönetilen kuzeyde Kürtler, merkezde Sünni ve Şiiiler ve güneyde Şiiiler. Aynı zamanda, görüşmelerde işbirliği yapma olasılığını tartışmak üzere Sünni direniş örgütleriyle de temasa geçildi. Bush'un bu durumdan bir 'çıkış yolu' bulmaları için atadığı komisyona sunulan plan şu şekildeydi: Ülkeyi bütün olarak kontrol etmek olanaksız ise, ayrı bölgelere parçalamak gerekir.

Emperyalizm yenilebilir

İnanıyoruz ki Bush'un bu yeni planı da diğer proje gibi bozguna uğratılabilir. Irak'taki tüm bölge ve etnik grupların direnişinin birleşmesi her zamankinden daha büyük bir zorunluluktur. Bu doğrultuda bazı adımlar zaten atılmıştır. Irak Direnişi Birleşik Siyasi Yönetimi'nin, çoğunluğu Sünni olsa da Şiiilerin de yer aldığı askeri, laik ve dini organizasyonların katılımıyla kurulmuş olması buna bir örnektir.

Yine inanıyoruz ki, bu süreç genişlemelidir; çünkü, bu birlik oturur ve ABD'deki büyüyen savaş karşıtlığı ile birleşirse, emperyalist işgalin günleri sayılı olacak ve ayrıca ülkeyi bölme planı da suya düşecektir.

ABD seçimleri bir işaret

7 Kasım seçimlerinde Bush ve partisi kötü bir yenilgi aldı. Yenilginin ana nedeni Irak'ta işlerin istendiği gibi gitmemesi ve artan savaş karşıtı muhalefettir. Bu durum Bush rejimini zayıflattı. 12 yıldan sonra cumhuriyetçi parti temsilciler meclisi ve senatodaki çoğunluğunu kaybetti. Aynı anda demokratlar dört eyalette tek başlarına kazandı. Bu bile tek başına Bush'un nasıl ağır bir yenilgi aldığının göstergesi olabilir.

*Yenilginin net bir açıklaması var: Irak işgalinin etkileri ve Bush'un Ortadoğu politikalarına karşı yükselen tepki. Halkın Ortadoğu politikaları ve savaşa karşı muhalefeti seçimlere yansdı.

Bush iktidarı boyunca terörizme karşı savaş ve Ortadoğu projesi üzerinde durdu. Irak, Afganistan, Lübnan'da alınan ani ve erken zafer, yerini başarısızlıklara bıraktı. Bölgede amaçlanan Amerikan kontrolü sağlanamadı. Irak'ta direniş karşısında ABD batağa saplandı. Savaşın ilk yıllarında cız cız olan savaş karşıtı muhalefet, etkisini gün be gün artırdı. Seçimlerden önce yapılan anketlere göre ABD nüfusunun yüzde 60'ı ülke topraklarına yönelik bir terörist saldırı beklentisi içindeydi. Askerlerin bir an önce ülkeye dönmelerini isteyenler ise yüzde 50 oranındaydı.

Vietnam günleri gibi

Vietnam günlerini andıran savaş karşıtı gösteriler ve Irak'tan gelen kayıp haberleri seçimleri etkiledi. Savaş seçim tartışmalarının ana gündemini oluşturdu. Kullanılan oylarla hedeflenen, 'Bush'un cezalandırılmasıydı. Amerikan halkındaki değişimi örneklemek gerekirse; 32 yıldır Cumhuriyetçilerin kazandığı bölgede ilk kez demokrat bir aday kazandı. Askeri helikopter pilotu olan Tommy Duckworth her iki bacağına Irak savaşında kaybetmişti. Seçim kampanyasını tekerlekli sandalyeden yürüttü ve Chicago'nun altıncı seçim bölgesi Illinois'de seçimleri kazandı. Seçim kampanyasında askerlerin geri getirilmesini talep eden Keith Ellison, Minnesota'nın 5. bölgesinde seçimleri kazandı. Bu aday bölgesinden seçilen ilk Müslüman siyahtı.

**Seçimlerin ardından Bush biraz daha güç yitirdi. Kendi ağzından yenilgiyi kabul etti ve ekledi: "Dün bir çok seçmen Irak'taki durumu protesto etmek için oy kullandı". Bu arada savunma bakanı Donald Rumsfeld'in istifası bir rastlantı değildi. Halkın çoğunluğunun işgale karşı çıkmasına rağmen Bush, zafere kadar askerlerin Irak'ta kalacağını deklare

etti. Aksi yenilgiyi kabul etmek olacak ve bu yenilgi ABD için kötü sonuçlar doğuracaktır. Özetle Bush açıkça savaşa devam etmeyi planlıyor.

***Her ne kadar demokratlar kongrede çoğunluğu elde etse de işgal konusunda Bush yönetimiyle, tıpkı göçmen yasasında olduğu gibi, anlaşmışlardır. Seçimlerden sonra CNN'e konuşan Demokrat Nancy Pelosi "Başkanlık seçimlerine kadar Bush ABD silahlı kuvvetleri komutanı olmaya devam edecektir ve biz Irak'taki askerlerimizi her neye ihtiyaçları olursa olsun yalnız bırakmayacağız" açıklamasında bulundu.

Savaş karşıtı söylemleriyle birçok demokrat seçimleri kazansa da, partinin önde gelen liderleri söz Irak işgaline geldiğinde Bush ile aynı fikirde. Demokratlar ve Cumhuriyetçiler her ne kadar ideolojik olarak farklılıklar taşısa da, Amerikan burjuvazisinin yatırımlarının temsilcileridir. Amerikan burjuvazisi için Orta Doğu'nun kontrolü, petrol yataklarından dolayı stratejik bir öneme sahiptir. Ve Bush'un dediği gibi, eğer ABD yenilirse, bu kötü sonuçlar doğuracaktır. Bu nedenle her iki parti de bu savaşı kazanmak için elinden gelen her çabayı sarf edecektir.

Yakın gelecek, Amerikan askerlerinin geri getirilmesini talep eden halk ile savaşta direten liderler arasındaki çatışmayla geçecektir. Demokratların yüksek oranda oy alarak savaşı bitirebileceğini ummak, hazin bir sonla bitecektir. Bu Amerika halkına Kongre ve hükümet politikalarına karşı direnmek gibi yeni bir seçenek sunacaktır. Eğer Amerikan halkının savaş karşıtı seferberliği Irak halkının direnişiyle birleşirse zaferden söz edebiliriz. Ama bu zafere emperyalistlerin değil dünya halklarının olacaktır...

Meksika'da *isyan* ateşi!..

Meksika'da Oaxaca halkının başlattığı ayaklanmanın üzerine tanklarla ve helikopterlerle giden hükümet kuvvetleri, durumu kontrol edebilmekten uzak. Zorbalığın ve sömürünün olduğu her yerde, direniş de büyüyor. Oaxaca'nın ateşi Meksika'yı yakıyor.

27 Ekim'de federal polis Oaxaca şehrinin meydanını ele geçirmek için vahşice saldırdı. Zocala meydanı ve şehir meydanından beri göstericilerin elindeydi. Çatışmalar, Ulusal Eğitimciler Sendikası'na bağlı Oaxaca Öğretmen Sendikası Şube 22'nin, maaş artışı ve eğitime ayrılan bütçenin artırılmasını isteyerek 22 Mayıs'ta greve çıkmasıyla başladı. Eyalet valisi Ulises Ruiz Ortiz, eyalet polisi ve orduyu kullanarak grevi dağıtmayı denedi. Öğretmenlerin şehir merkezinde kurdukları kamp 14 Haziran'da zor kullanarak kaldırılınca, bu saldırılara karşı binlerce işçi, köylü, öğrenci ve kentin yoksul halkı öğretmenlerle büyük dayanışma gösterdi ve yollarında saf tuttu. Kitle seferberliğiyle saldırılar püskürtüldü.

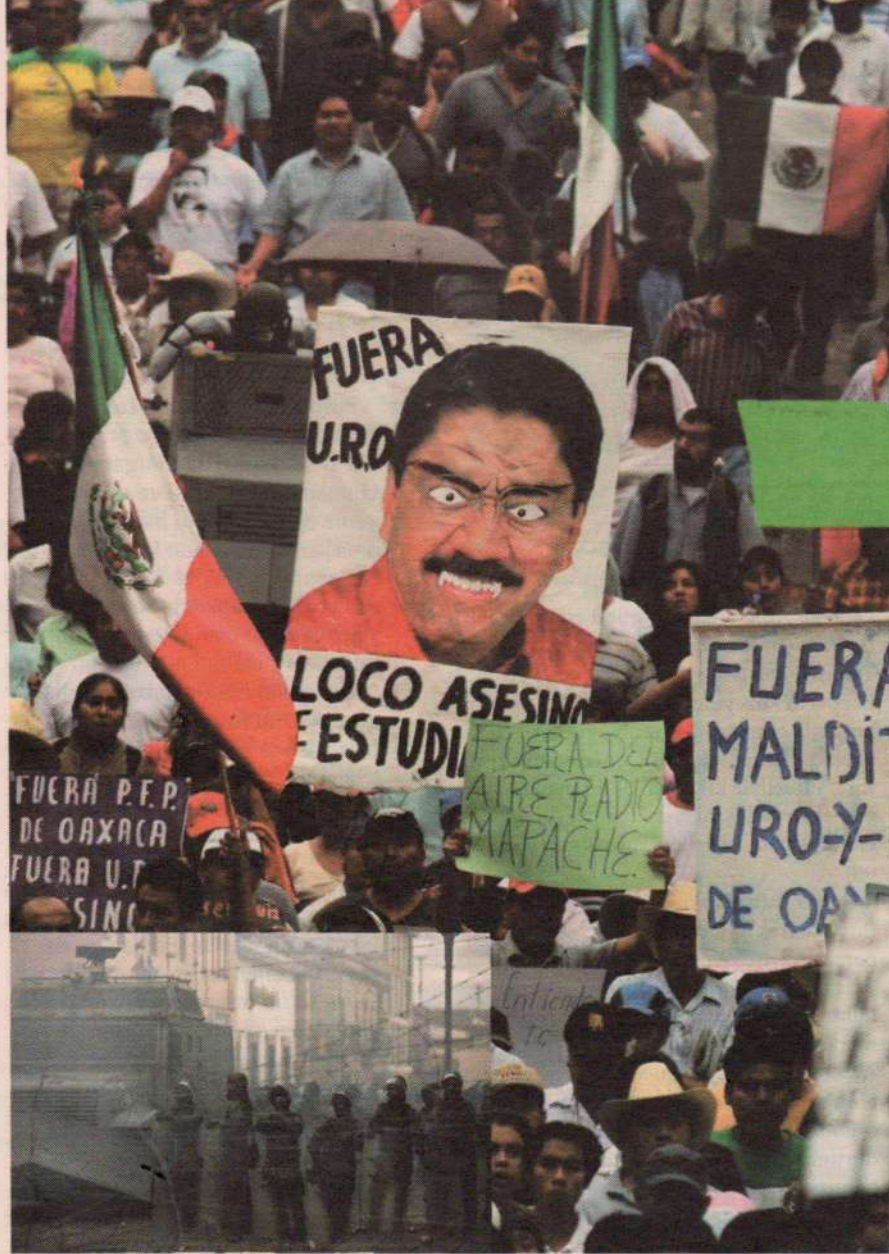
Göstericiler karşısında alınan bu yenilgi Ulises yönetimini derin bir krizin içine itti ve yerel hükümet meşruiyetini kaybetti. Aynı anda değişik kesimlerin de katılımıyla APPO (Oaxaca halk meclisleri) oluştu. Sokaklarda, parklarda kamp kuran bu gruplar kurdukları halk meclisleriyle, ele geçirdikleri radyo istasyonlarından yaptıkları yayınlarla şehri idare ediyor. Kendi kolluk kuvvetleri etrafı gözetiyordu. APPO her sektörün kendi talepleri dışında Oaxaca eyalet valisi Ulises Ruiz'in istifasını talep ediyor.

Her ne kadar Ulises olaylara direk müdahale edemese de örgütlediği paramiliter gruplar aracılığıyla sık sık provokasyonlara başvurdu. Bu provokasyonların birinde Brad Will adlı Amerikalı gazeteci keskin nişancı ateşiyle öldürüldü.

Emirler Vicente Fox'dan

Daha birkaç ay önce Vicente Fox olaylara müdahale etme konusunda kararsızdı. Sorunu yerelleştirme niyetindeydi. Meksika Senatosu iki hafta önce, muhafazakâr Ulusal Eylem Partisi (PAN) senatörleri Ruiz'i desteklemek üzere PRI'lı (Kurumsal Devrimci Parti - adı dışında hiçbir şeyi devrimci değil) senatörlerle güç birliği yapınca, APPO'nun öne sürdüğü talepleri reddetti. İşte bu noktada Devlet Başkanı Vicente Fox (PAN) yönetimi Oaxaca'ya yapılacak saldırının hazırlıklarına başladı.

Ve ayaklanan kitlelerin bastırılması için uygulanan geleneğe uydu: Acımasız saldırı. 4 binin üzerinde tam donanımlı federal polis tankları ve helikopterleri kullanarak Zocala meydanının ele geçirilmesi için saldırıya geçti. Oaxaca halkı bu saldırılara iki gün boyunca kahramanca direndi. Fakat askeri nedenlerden dolayı geri çekilmek zorunda kaldılar. Gece geç saatlerde federal polis öğretmenler sendikası ve APPO'yu kuşattı. Tüm bunlar direnişe engel olamadı. Direniş diğer şehirlerde yolların kapatılmasıyla barikat başlarında sürdü.

PRI eyalet valisi Ulises Ruiz yönetiminin yıllardır süren yolsuzlukları ve buna ek olarak, eyaletin altyapısının büyük bölümünü tahrip etmiş olan Stan Kasırgası'nın üzerinden bir yıl geçtikten sonra eyalet yönetiminin yeniden inşadan sorumlu kuruluşlarının içinde bulunduğu felç durumu Oaxaca halkının öfkesini daha da alevlendirdi. Su kaynaklarının yerli Kızılderili topluluklardan alınıp turizm sektörüne aktarılması ve mısır fiyatlarının çöküşü de öfkeyi büyüttü.

Yaşananlardan anlaşılacağı üzere yerel polis kuvveti Oaxaca halkını yenmek için yeterli değildi.

Olaylar hakkında ulaşan raporlar net olmasa da helikopterlerden açılan ateş sonucunda birkaç kişinin öldüğü söyleniyor. Onlarca insan açılan ateş sonucu yaralandı, birçoğu tutuklandı. Kaçırılanlar ve kaybedilenler var. APPO'nun açıklamasına göre meclisin 40 yöneticisi tutuklanıp askeri hapishaneye gönderildi.

Yaşananları iğrenç yalanları ile gizlemeye çalışan Vincent Fox, Oaxaca'nın

normale döndüğü ve federal polisin zor kullanmadan şehri ele geçirdiğini açıkladı. (La Jornada 30 Ekim)

Anti-demokratik rejim

Geçmişte PRI ne yaptıysa, şimdi iktidarda olan PAN aynısını yapıyor. Seçim hileleri, kanlı saldırılar. Tüm bunlar ne için mi? Meksika burjuvazisinin ve gringoların çıkarlarını korumak için. Aynı saldırganlıktan nasibini iki ay önce Atenco halkı almıştı.

Meksika halkının en önemli görevi

bu rejime ve hükümete karşı direnmek olmalıdır. Oaxaca ayaklanması bu mücadelenin ilerlemiş aşamasıdır. Bir manifestodur. Merkez-sol muhalefetin lideri Lopez Obrador'un burjuva uzlaşmacılığına teslim olunmamalıdır. Oaxaca yenilgisini geri çevirmek ve saldırganlığın sorumlularından hesap sormak için mücadeleye devam diyoruz.

Protestocuların çoğu Demokratik Devrim Partisi'nin (PRD) üyesi oldukları halde, bu partinin önderi, Lopez Obrador, APPO'nun kendisine yaptığı destek çağrılarına karşı Oaxaca'daki greve destek vermeyi reddetti. Oaxaca krizi, kimi PRD'li valilerin Fox yönetimine destek vermeleriyle birlikte PRD içinde derin bir bölünmeye yol açtı. Lopez Obrador, bu yaz yapılan başkanlık seçimlerini az farkla kaybetmiş olmasına itiraz edip seçim sonuçlarının adil olmadığını ispatlamaya çalışırken bile Oaxaca'daki toplumsal ayaklanma konusunda büyük ölçüde suskun kaldı ve bu şekilde Meksika'nın burjuva kurumlarına ve kapitalist düzene olan desteğini vurgulamış oldu. Yaşanan katliamın ardından seçim sonuçlarının kesinleşmesinden sonra, nihayet ölümlerden ve kaybedilmelerden PAN ve PRI'nin sorumlu olduğunu açıkladı. Ulises Ruiz'in istifasını talep etti. Fakat rejime ve saldırgan yüzüne karşı muhalefet sadece lafla yapılmaz. Lopez Obrador önemli bir politik etkiye sahiptir ve sonuç olarak Oaxaca halkına karşı işlenen suçlara karşı sınırlı bir çağrıda bulunabilir. Milyonlarca kişi ona oy vermiş ve yüz binler seçimlerin ardından başkanlığın kendisine verilmesi için eyleme geçmişti.

Yukarıdaki talepleri dillendiren birkaç gösteri Mexico City'de gerçekleştirildi. Gerçekleştirilmeye devam edilecek. Bu gösteriler kitlesele olmalı ve tüm ülkeye yayılmalıdır. Aynı zamanda politik örgütlerin, sendikaların mümkün olan en kısa sürede bir araya gelerek saldırıya uğrayan öğretmenler sendikasına destek için genel greve gidilmesi çağrısında bulunuyoruz.

Uluslararası dayanışma

Oaxaca halkının mücadelesine destek olmak ve Fox Quesada hükümetinin saldırganlığına karşı durmak için uluslararası dayanışma çağrısında bulunuyoruz. Buenos Aires ve kıtanın diğer şehirlerinde eyleme girişildi. PAN hükümeti antidemokratik, saldırgan ve kana susamışlığını göstermiştir.

APPO ve Oaxaca halkıyla dayanışmaya! OAXACA savaşılarına özgürlük! Kaçırılanları ve kaybedilenleri canlı geri istiyoruz! Saldırganlığın ve vahşetin sorumluları cezalandırılsın! Ulises istifa!

Uluslararası Posta'dan çevrilmiştir.

Yavşak bilge değil, aydın olmak...

Böylesi bir dünyada aydın olmak çok zor. Çünkü çok şey bilmekle aydın olmak aynı şey değil. Biliyorum bilinmeyen bir şeyden söz etmiyorum. Zaten niyetim entelektüellikten dem vurmak değil. Keza yanaşmalıkta, yalakalıktan, salaklıktan, düşüklükten, ukalalıktan, şarlatanlıktan falan da söz etmeyeceğim. Ayrıca birey veya özne olmakla ilgili de bir şey söylemeyeceğim. Ona buna taş atmayı da çok istemem, sevmem. Ama, maksadım yalnızca zülfüyare dokunmak da değil. Açık söylüyorum, bilgiyi kötü kullanmanın insan üzerindeki etkisinden söz etmek istiyorum. Niyetim, bilgeyi yavşaklaştıran etkenleri, pozisyonları, tutum ve tavırları bir nebze de olsa ifşa etmektir.

Kısacası insan beynini çifte standartla malul hale getiren, kişiliği kemiren, parçalayan şeylerden söz etmek istiyorum. Örneklerle anlatmak istiyorum.

- Benimle uğraşma yolun açık olsun.
- Kardeşime karışma kimi ısırsan ısır.
- Arkadaşıma dokunma kime ne yaparsan yap.
- Özgürlüğüme dokunma kimin ağzını büzersen büz.
- Elbette bu bir akıl tutulmasıdır. Devamı da olacaktır.
- Ülkeme girme, nereyi işgal edersen et.
- İsrail'in Filistinlilere zulüm etmesini, onları öldürmesini lanetler, devletinin Kürtleri kimyasal silahlarla kıldığı Halepçe katliamını görmezden gelir.
- Atalarının fetihlerini över, başka bir devletin işgaline karşı çıkar.
- Hitler, bir ırkçıdır, faşisttir. Büyük katildir. Ama, Hitler'in izinde olan bir Türk vatanperverdir, büyük adamdır.
- Amerika, çıkarlarını korursa dosttur, dokunursa emperyalisttir.
- İşçi Partisi olduğunu savunur, faşistlerle kol kola girip anti-emperyalistlik taslar. Neden? Çünkü Amerika Kürdlerle ilişki kuruyor. Nerede? Irak'ta...
- Dolayısıyla Amerika çıkarlarına dokunmuş oluyor. İşte, aslına böyle rücu ediyor birileri.
- Millet olarak üstün ve mümin

olduğumuzu söylüyorsam, bu bir gerçektir; ama, başkaları bizden üstün olduğunu söylese bu bir yalandır, ırkçılıktır.

- Devletimin denetiminde kim ve kimler varsa ya bendendir ya da korumam altındadır. Aksini söyleyen devlete kast

etmek isteyen bir haindir.

- Bir devlet tarafından ülkem işgal edilmişse, bana düşen milli kurtuluşçu olmaştır, der. Ama, devleti bir yeri fethetmişse kan akıtmıştır, artık orası onun kazanılmış hakkıdır, malıdır. Oradan kimseye bir çakıl taşı vermem der.

- Cengizhan'ı bir imparator, büyük bir adam olarak bilir. Ama, Nemrut, Firavun, Şeddat, Neron, Korkunç İvan gibilerini kötü adamlar ve birer zalim olarak addeder. Bir şeyi doğru addediyor

ama Cengizhan ile bunların aynı meşrebini adamları olduğunu kabul etmez. Niçin?..

- Gerçek bana uyarısa iyidir, uymazsa yoktur.

- Bana dokunan gerçeği parçalarım.

- Bilim, bana dokunan bulguları ve gerçekleri kendisine saklasın.

- Aşk benim yaşadığım mutluluktur.

Mutlu değilse aşk yoktur.

- Kadın haklarını savunur, feminizmi savunmakta bir beis görmez.

Ama, kendi eşine çeşitli biçimlerde baskı

altına alır.

- Hakkaniyetten dem vurur, çıkarları söz

konusu olduğunda durum değişir.

- Kendisi için fikir özgürlüğünü ister, standart haklar ister, statü ister.

Ama, işçinin, emekçinin, köylünün yaşam koşullarını ve taleplerini görmezden gelir.

- Devletten demokrasi ister. Ama, örgüt içi demokrasiden söz eden arkadaşlarını liberallikle suçlar.

- Devletin yargısız infazlarını kınar, lanetler (elbette bu doğrudur). Ama, döner örgüt içi infazlar gerçekleştirir, bilmem ne gerekçeyle...

Sarih olmadan bilge olabilirsiniz. Ama, aydın olamazsınız.

Gerçekten aydın olmak.

Entelektüel vicdan böyle oluşur...

○ **ABDÜRRAHİM GÜMÜŞTEKİN**

'Bizim bi arkadaş' muhabbeti var ya hani...

SERHAT ÖZCAN

Yalın ve yalan

Yalın yaşamın her alanındaki vazgeçilmezimiz. Örneğin: 'Bizim bi arkadaş' yalanı. "Bizim bi arkadaş vardı o yapmıştı..."

Nedense bizden başkası da tanımaz bu 'bizim bi arkadaş'ı.

Toplular bazen de yalana dayandırır sistemlerini. Çünkü yalan rantı ve 'bireysel kalkınma'yı da beraberinde getirir çoğu zaman.

'Laiklik' yalanı...

Mecliste ilk gün gerekir yemin töreni esnasında. Sonra bir daha ki seçime kadar rafta soğumaya bırakılır ve gelecek seçimde tekrar ısıtılıp tarikat sosuyla servis yapılır.

'Enflasyon düştü' yalanı...

DİE aylık ve yıllık enflasyon rakamlarını açıklarken neleri baz alır? Kalp steni, kalp pili, otomobil lastiği, beyaz eşya... Günlük beslenmemizde bunları yemeyi bırakırsak daha da düşecektir enflasyon.

'Demokrasi' yalanı...

Gelene kadar 'Demokraasi istiyoruz', geldikten sonra Allah kerim ey cemaati müslümin! Demokraasilerde, 'Benim gibi düşünmeyen ölsün' ve hatta, 'Kıskananlar çatlasın' felsefesi geçerlidir. 'Yandaş olmayan 'vatandaş' hiç olamaz; sen benim partime oy verme solculuk oyna ben sana hizmet gönderip çöpünü toplayayım. Yok ya! İstedğin okulu bitir, istediğin kadar çalışsın kafan, akrabam değilsin hemşehrim değilsin, ne işin var resmi dairelerde?

Bana seçim kazandıran ilin insanı aç gezecek, Ereğli demir-çelikte Ereğli çocukları ekmek yiyecek. Niye? Ne menfaatim var. Çıkarırım hepsini işten, yerleştiririm 'benimkiler'i. Kim ne diyecek? Benden kredi ve ihale alan medya patronları mı?

'Adalet' yalanı...

Adaletin tepesi, her iktidarda yeni yadaşlarla değiştiği için, terazisi de oynak olur. Ünlü, paralı ve itibarlı biriysen çok rahat cinayet işleyebilir, bunu bir garibana yükleyip pişkin pişkin toplum içinde 'itibar'ından hiçbir şey kaybetmeden dolaşabilir ve hatta gece alemlerinde arkadaşlarına nasıl öldürdüğünü anlatarak en 'ağar abi' sıfatına

ulaşabilirsin. Yeter ki siyasi bir suç işleme. 'F Tipi'ne karşı çıkıp 'vatan hainliği' yapma. Pezevenk ol, ırza geç ama siyasete bulaşma. İlla 'solcu' olacaksan, 'liberal sol' diye mis gibi bi şey var senin için. Büyüklerin çarkına çomak sokma; madem kafan çok çalışıyor, memlekette holding mi yok, gir birine ufak ufak yüksel, paranı kazan. Haa... Çok fazla kazandığında, mafyozların dikkatini çekersen, önlemini al. Kara paraları akla, sahte faturaları ayarda, patronlarına nefes aldır, bir gün mutlaka hakettiğin yere gelersin. Başım belaya girer mi diye de korkma, çünkü minareyi çalan kılıfını giydirecek, düzenlemeyi yapacaktır.

Herkes kendini kandırdığı kadar mıtıldur geri kalmışlıkta. Çünkü yüzleşmek zordur, yürek ister. Kendini kandırmak kolaydır ama yalandır. Yalanla yaşamak yeni yalanlar gerektirir ve yalan olur hayatlar.

Yüzleşirsen yalın yüzleşmezsen yalan olur. Yalın ağır, hatta korkunçtur. Irak'ta bedeni bombayla parçalanan çocuk görüntüsü kadar. Yalansa öldürür ruhu...

(Ben de indirim istiyorum. Beni de Aziz Nesin tahrir etti. Vallahi onun için yazdım bu yazıyı.)

HAKAN GÜLSEVEN

'Papa'yı alıp otururlar!

Geçtiğimiz ay içinde, akşamlardan bir akşam, evde oturmuş bir yandan çalışıyor, bir yandan adaçayı içiyordum ki, bizim kiraathaneden Tamer Abi aradı. "Oğlum Hakan, aç televizyonu, Reha Muhtar'ın programında acayip bir 'şeyler oluyor,'" dedi. Açtım, baktım, Reha Bey ve ibişleri -şimdi sona eren- programlarına 'I kiss you Mahir' ile son pop starımız Ajdar Anık'ı konuk etmişler... Mahir'in, dünyanın çeşitli ülkelerinde soytan muamelesi görmesine, adı dolayısıyla, çok bozuluyorum. Ajdar'ı ise seviyorum galiba; bu çocuğu televizyonlara çıkarıp dalga geçmelerine hakikaten kızıyorum. Hatta, bir şey itiraf edeyim, uydurduğu şarkı sözlerinin pek çok pop müzik şarkıcısının, mesela Mustafa Sandal'ın, Serdar Ortaç'ın falan söylediklerinden daha anlamlı olduğu kanaatindeyim.

Neyse, acı acı gülüyorum işte. Derken, programın bir başka konuğu daha olduğunu duyurdular. Ekşisözlük'ten Otisabi lakaplı arkadaş da katılacakmış programa. E, ben arada bu arkadaşın yazılarını okurdum, zeka parıltıları olan bir adam diye bellediydim, niye çıkacaktı ki elin Reha Muhtar'ının programına? Neyse, çıktı. Saç-sakal, şekil yapmış, gençten bir arkadaş...

Sakata vurmak

Açıkçası, konuşmaya başlayınca, hatta başlamadan evvel, o mimikleriyle falan, hatta hiçbirine lüzum yok, o programa çıkarak, kafamdaki bütün sermayesini bir anda tüketti. Popüler kültürün bu en saçma unsurlarına geydirerek bulunduğu sanal alemde bir ün kazanacaksın ve Reha Muhtar seni çağırıldığında hepsini unutacak, koştura koştura gidip Deniz Akkaya'nın karşısında acemice racon kesmeye çalışacaksın. Fikren reddettiklerin, yerden yere vurdukların, seni yanlarına kabul ettiği anda koştura koştura gitmek nasıl bir ahlakın mahsulüdür, bunu anlayamıyorum.

Bakin AKP hükümeti de böyle. Bu adamlar hayatları boyunca Batı'ya, laikliğe, Hristiyanlara falan laf ettiler. Ve fakat, iktidara geldikleri andan itibaren, en Amerikancı hükümet oluverdiler.

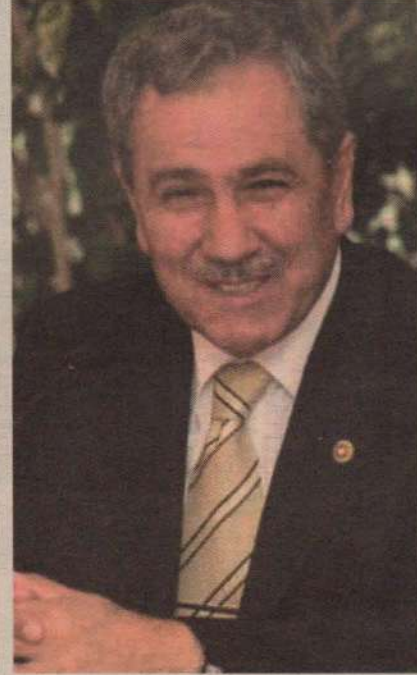

Yukarıdaki iki surata da bakın, hangisi 'düzgün adam', kendiniz karar verin...

Tayyip Efendi tüm emperyalist devlet başkanlarıyla, başbakanlarla fotoğraf çekirmeye, gevşemiş halde zevkten dört köşe pozlar vermeye başladı. Papa gelmeden evvel kıyameti kopardılar, 'ben görüşmem' ayakları yaptılar, en sonunda hepsi hazırola bu provokatör Papa'yı bekledi. Yetmedi, İstanbul'un içine sığması için Papa'ya her türlü kolaylığı gösterdiler; bu yalancı pehlivanla, Papa kığını gezdirecek, Ayasofya'da turlayacak diye bütün yolları trafiğe kapadılar, milyonlarca İstanbulluya eziyet ettiler. Anlayacağınız bunların bütün artistliği, 'Ananı da al git' diyebilecekleri yoksul vatandaşlara. Nazik durumlarda nasıl 'Papa'yı alıp, kış üstü oturduklarını ise gördük işte...

Neyse, Otisabi'ye dönelim. Bu arkadaş, Pişti stüdyosunda herkese son derece nazik, 'siz' diye hitap etmeler falan... Ama iş Ajdar'a gelince, hitap birden 'sen' oluyor, aşağılayan laflar ediliyor. Kafa yapmaya çalışılıyor... Ayıp değil mi? Ne farkı var Ajdar'ın Reha Muhtar'dan?

Seni oraya sakata vurman için çıkarmışlar, kendi vurdukları

yetmiyormuş gibi, sen de en okkalısından yumrukları tekmeleri sallamak için yanıp tutuşuyorsun. Sakata vurmak ayıp değil mi? Oralara kadar gittin, bari Reha Muhtar'a vur iki tane, "Bana göre Ajdar senden çok daha değerli bir kimse," diyerek mesela. Ya, bu işler sanal alemde takıma isimle sağa-sola saydırmaya benzemiyor, değil mi? Canlısı karşıdayken yapacaksın aslanım.

Kadınla adam kandırmak

Çankaya Köşk'ü protokolündeki süt dökmüş Kasımpaşalı modeli bir Tayyip Erdoğan vardır, aynı şekilde. Onun delikanlılığı Çankaya sınırlarında biter. 'Ananı da al git!' deme cüretini gösterebilir mi hiç, o suratına bile bakmayan koskoca devlet erkânına? Ya da, alın Bülent Arınç'ı mesela. Atıyor, tutuyor. Yıllar yılı Haçlılar'a sövmüşler, Hristiyan alemine saydırmışlar, şimdi kalkmış, Papa Meclis ziyareti yapmadığı için üzüntülerini bildiriyor, "Gelseydi en iyi şekilde ağırlardık," gibisinden laflar ediyor.

Bu Bülent Arınç, aynı zamanda, çok acayip bir adam; geçenlerde 'destur'

demedi Deniz Gezmiş'ten söz etme cüretini gösteriyor, "Biz üniversitelerde gençlerimizin nasıl elden bir sabun gibi kayıp gittiğini, liderlik hevesi, ideolojik kavga, para, kadın ve diğerleriyle nasıl bazı gençlerin elde edildiğini kendi hayatımızda bilerek yaşamış insanlarız," diyerek, Deniz'lerin parayla, kadınla adam örgütlediklerini ima ediyordu. Göz göre göre iftira atıyordu.

Ey Bülent Arınç, Yankilerin burnuna dayadığı programı paşa paşa uygulayan bir partinin Meclis Başkanı yaptığı kişinin, senin haddin mi o Yankileri Dolmabahçe'de denize dökmüş Denizlere dil uzatmak? Dua et, Deniz Gezmiş asıldı, yoksa sana ilk rastladığında yumruğu yerdin burnunun ortasına!

Ya, bir de bu tür adamlarla uğraş dur işin yoksa... Farkında mısınız, kadın meselesi kafalarından bir türlü çıkmıyor bunların. Hurilerin hayaliyle yaşamak zor iş tabii. Neymiş, devrimciler kadınla kandırıyorlarmış saftirik üniversitelileri. Yok efendim, daha anaokulundan elma şekeri marifetiyle hallediyoruz biz o işleri. Peygamberinizi örnek alıyoruz; 'Hz' Ayşe'yi altı yaşında alıp, dokuz yaşında gerdeğe girdi ya!..

Bir de, tabii, Tayyip Efendi gibi, çocuklara bol bol düşün yapıp eşek yüküyle altın taktırp, muazzam servetler edindik, para dağıtıyoruz. Buna kendi aramızda 'devrimci transferi' diyoruz. Yakında Fenerbahçeli Alex'i de kızıl renklere katacağız.

Sonra, bizim 'ışık evleri'miz de var; beyin yıkadığımız özel okullarımız da, Kapital kurslarımız da. Buralara gelen talebeleri binbir hurafeyle kandırıyoruz, "Efendi olun, yoksa Marx çarpar sizi," diyoruz. Korkuyor gariplerim, ne istersek yapıyorlar.

Bakin, bir de şöyle bir dergimiz var işte. Kodu mu oturtuyor. Allah kısmet ederse, bu ay web sitemiz de sürekli güncellenecek şekilde yayına başlıyor. Oradan da şişme kadın promosyonu yapmayı düşünüyoruz. Ağımıza düşüreceğimiz gençleri düşünseniz! Kim bilir, Belki Bülent Arınç'ı da kandırır, şer cephesine transfer edebiliriz böylelikle. Ne dersiniz?

